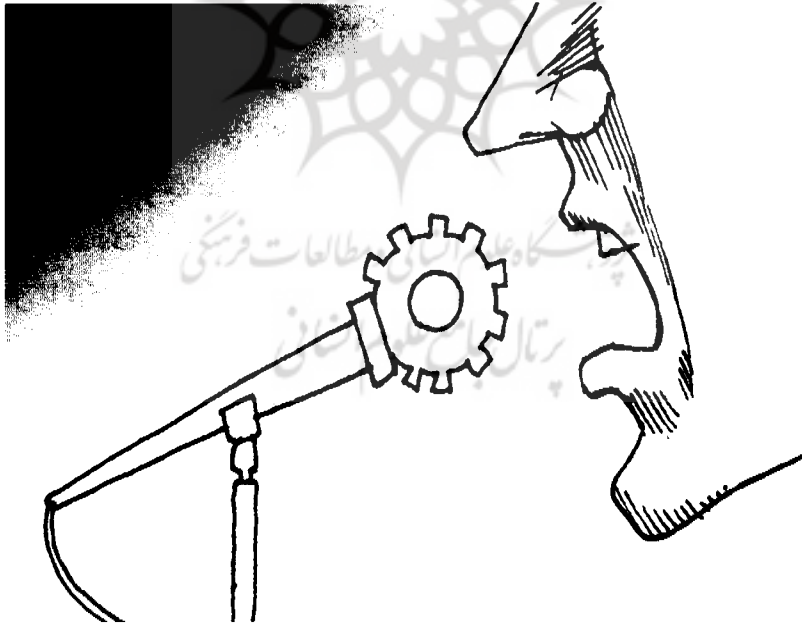

گزارشگری مالی بانک‌ها*

هوشنگ خستویی

چکیده

در این نوشتار، ابتدا شمایی اجمالی از بانک و بانکداری داده می‌شود. سپس بانکی پیشرو تشریح می‌شود و ضرورت ارائه‌ی گزارش‌های مالی در این بانک با توجه به مقوله‌ی اعتماد عمومی بحث می‌شود. در نهایت اطلاعات ضروری با اهمیت (آستانه‌ی کفایت)

مشخص می‌شود و به قابلیت اتکا و مربوط اطلاعات مالی مفید پرداخته می‌شود.

با توجه به آنچه باید باشد و ضروری دانسته می‌شود بحث تحقیق انجام شده در خصوص گزارشگری مالی بانک‌ها در یک دوره‌ی پنج ساله از ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۰ و نتایج حاصل از آن به منظور آگاهی از آشکارسازی

ناکارآمدش می‌خوانند اما نقدینگی خود را با تمایل و اطمینان به آنجا می‌سپارند و همه غمزه‌هایش را در بازپس‌گیری وجوه مورد نیاز، خریدار می‌شوند. یک سویه نگرش می‌دانند ولی به‌رغم تمام این موارد بی‌شائبه و از صمیم دل به آن اعتماد دارند. در روستا و شهر با آن تعامل دارند و برایش در صف می‌مانند

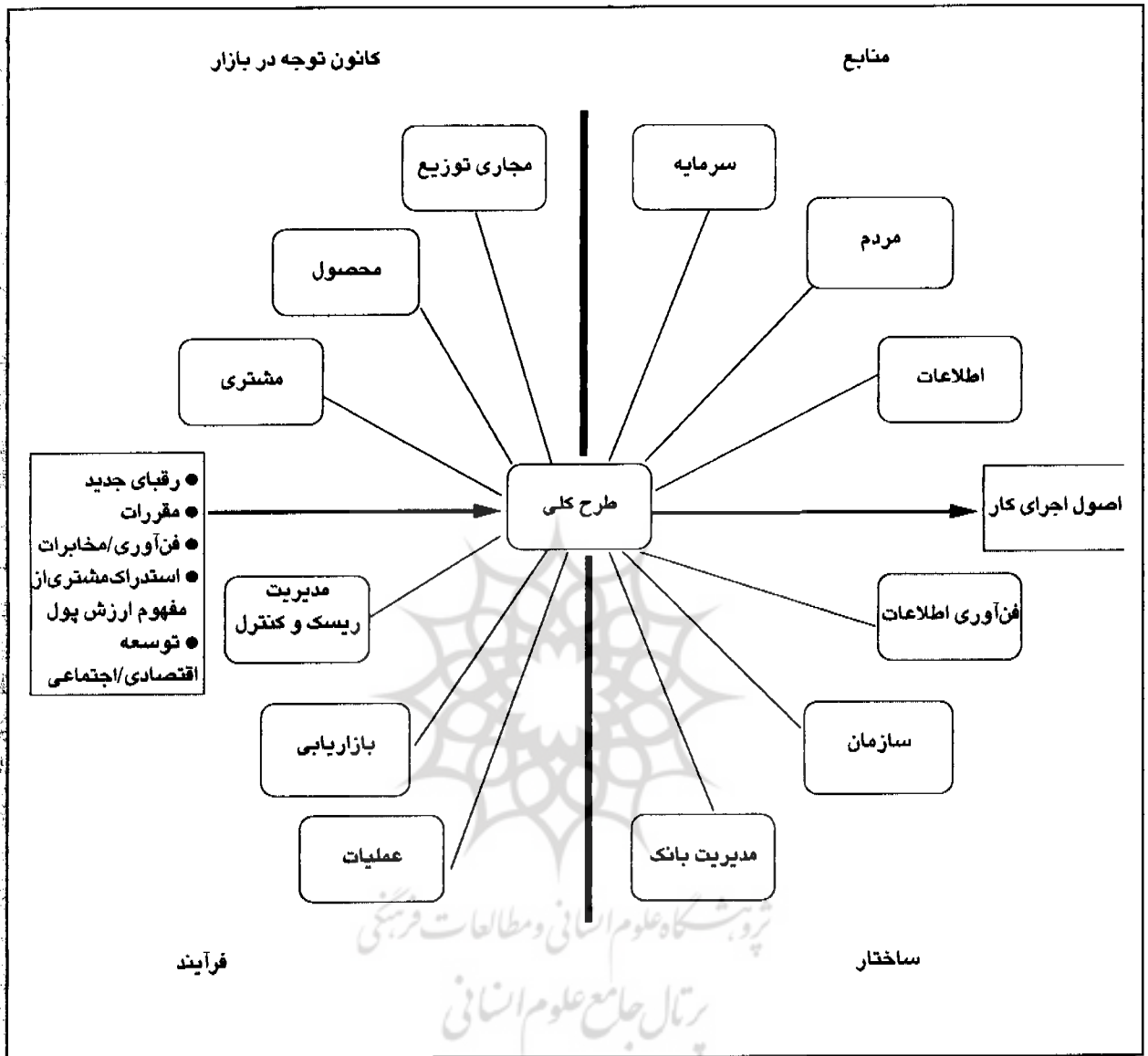
و انتظار می‌کشند.

به‌راستی چیست این صنعت که چون طاووس علیین هرگاه خود می‌خواهد چتر اطلاعاتی را به میزان خود خواسته می‌گشاید و نازیبایی پاهایش را کامل نمی‌پوشاند.

در پندار من ویژگی‌های اساسی برای بانکی نوین با مفاهیم امروز دنیا به‌ویژه در

یا عدم آشکارسازی اطلاعات و علل آن که ناشی از فقدان قوانین و مقررات است یا نداشتن اصول و موازین ویژه صنعت بانکداری ارائه می‌شود.

چیست این صنعت بانکداری که در جای‌جای زندگی روزمره نمود می‌کند، با کسب و کار و فاعلیت آمیخته است،

مشتریان در فضایی مفاهیم‌آمیز توانا در خلق، توسعه و عرضه ابزارهای پولی و بانکی نوین برخوردار از ساختار کنترلی جامع به‌نحوی که مخاطرات و بی‌حفاظی‌داری‌ها را به حداقل برساند و به مدیریت اجازه دهد تا بر بانکی فراتر از حال متمرکز شوند. برخوردار از فرایندهای عملیاتی کارآمد

برخورداری از سیستم مناسب برای کاهش هزینه‌ها در سراسر بانک توانمند در تصمیم‌گیری‌های راهبردی و آینده‌نگر بر مبنای اطلاعات دقیق و به‌هنگام برخوردار از نیروی انسانی کارآمد برای عملکردی هدفمند که به‌نحوی مناسب هدایت شده و به‌نحوی مطلوب مابه‌ازاء بگیرند (سیستم جبرانی) توانمند در ارائه خدمات استثنایی به

بخش خدمات خود بانکی به‌شرح زیر است: برخوردار از شبکه توانمند برای کسب سود قابل ملاحظه برخوردار از نقشی بین‌المللی برای حفظ سود ناشی از معاملات و مبادلات خارجی در نقشی مناسب به همراه کاهش ریسک

برای ضروری ساختن و به حداقل رساندن دخالت کارکنان در تصمیم‌گیری‌ها.

و بالاخره برخورداری از چنان سیستم اطلاعاتی و ارتباطی یک پارچه به منظور کاهش نقش‌های اداری و تمرکز فراتر بر فعالیت‌های مشتری محوری.

استوار برجین پنداری، عناصری که ویژگی‌های بانکی پیشرو را تشکیل می‌دهند در ادامه خواهد آمد.

چنین بانکی برای برآوردن نیاز مشتریان و در عین حال انتظارات سهامداران باید رشد سود را مستمر نماید. برای رسیدن به این هدف به چارچوبی نیاز است که در آن منابع به نحو مناسبی توزیع شود و ابزارهای عملیاتی در نظام همساز و جامع مدیریت ریسک قیمت‌گذاری شود تا بانک قادر گردد از مزیت‌های فن‌آوری اطلاعات بهره‌برداری نماید.

در چنین نقشی وظیفه‌ی بانک تنها به اعطای تسهیلات محدود نمی‌شود بلکه بانک، کارگزار مخاطرات می‌شود و شناسایی و مدیریت مخاطرات را از سوی مشتریان عهده‌دار می‌شود.

بانک در هر ساختار مالکیتی، دولتی یا خصوصی در بادی امر واحدی انتفاعی است بنابراین برای عهده‌دار شدن و اجرای نقش کارگزاری مخاطرات باید رویدادهای موثر بر بانک توصیف و تحلیل شوند که این موضوع در حوزه‌ی دانش حسابداری و قلمرو امور مالی بانک است.

دانش حسابداری در عمل سامانه‌های بانک را پدید می‌آورد که دارای سه وجه اطلاعاتی، کنترلی و خدماتی است ولی عملکرد مسلط آن اطلاعاتی است و در این وجه از عملکرد سامانه‌ی حسابداری، انبوه معاملات و آثار مالی رویدادهای موثر شناسایی و براساس روش‌های منطقی و مدون اندازه‌گیری، طبقه‌بندی، تجمیع و تلیخیص می‌شود.

اعتماد عمومی مقوله‌ای است که در هر

اجتماعی با هر نوع شیوه‌ی اداری همواره از جایگاه والا برخوردار است و دقیقاً همین واژه با کاربرد صحیح آن است که در زمینه‌های دفاع از سرزمین، دریافت مالیات، انجام هزینه‌های عمرانی، و برقراری امنیت اجتماعی سخن اول را می‌گوید.

شالوده‌ی فعالیت در صنعت بانکداری به درستی بر اصل اعتماد عمومی استوار است، هرکس در هر طبقه‌ای از اجتماع، با پذیرش ابزارهای متداول تسویه‌ی مبادلات بانکی و امین و معتبر داشتن نهاد بانک و مرجح دانستن آن براقوام و نزدیکان به عنوان نگهدارنده و پاسدار وجود، اعتماد کاملی را ابراز می‌نماید بنابراین حق دارد چه به عنوان شخص حقیقی چه شخص حقوقی و حتی نهادهای دولتی از چندوچون جریان آگاهی یابد. ابراز اعتماد تام و در مقابل محق بودن به دریافت اطلاعات به موقع، مناسب و معتبر موضوعی است که در تمام جوامع موجب می‌شوند تا بانک‌ها در این زمینه از الزامات و ویژه‌ای در زمینه‌ی تدوین و آشکارسازی اطلاعات و ارائه‌ی گسترده‌ی آنها در قالب صورت‌های مالی پیروی نمایند. به علاوه صورت‌های مالی بانک‌ها بهترین وسیله‌ی سنجش جزر و مدهای اقتصادی به‌شمار می‌رود. هم چنین بانک‌ها می‌توانند با تصمیمات و سیاست‌های اعتباری خود منشا تغییرات در تصمیمات برنامه‌ها و معماری اقتصادی کشور شوند. چنین جایگاهی تهیه و ارائه‌ی صورت‌های مالی کاملی را که اطلاعات حسابداری در آن به‌نحو مناسب و کافی افشا شده باشد ضروری می‌سازد. به‌موجب استانداردهای حسابداری مصوب کشور مفاهیم نظری گزارشگری مالی که به صورت خصوصیات کیفی اطلاعات مالی مفید به صورتی است که از پی می‌آید.

تصمیمات اقتصادی استفاده‌کنندگان که بر مبنای صورت‌های مالی اتخاذ می‌شود تاثیر گذارد.

موازنه‌ی بین خصوصیات کیفی از محدودیت‌های ارائه‌ی اطلاعات مفید است. به‌طور فعال اطلاعات قابل اتکاءتر اغلب از درجه‌ی مربوط بودن کم‌تری برخوردارند و به‌عکس.

اطلاعاتی قابل اتکا است که عاری از اشتباه و تمایلات جانبدارانه‌ی با اهمیت باشد و به‌طور صادقانه معرف آن چیزی باشد که مدعی بیان آن است یا به‌گونه‌ای معقول انتظار می‌رود بیان کند.

اطلاعاتی مربوط تلقی می‌شود که بر تصمیمات اقتصادی استفاده‌کنندگان در ارزیابی رویدادهای گذشته، حال یا آینده یا تایید و تصحیح ارزیابی‌های گذشته‌ی آنها موثر واقع شود.

اطلاعات مندرج در صورت‌های مالی باید با توجه به کیفیت، اهمیت و ملاحظات مربوط به فزونی منافع بر هزینه‌ی تهیه و ارائه آن، کامل باشد.

تهیه‌کنندگان صورت‌های مالی باید با ابهاماتی که به‌گونه‌ای اجتناب‌ناپذیر بر بسیاری رویدادها و شرایط سایه افکننده برخورد کنند. نمونه‌ی این ابهامات، قابلیت وصول مطالبات است.

احتیاط عبارت است از کاربرد درجه‌ای از مراقبت که در اعمال قضاوت برای انجام برآورد در شرایط ابهام مورد نیاز است

اطلاعاتی با اهمیت است که بتواند بر

به گونه‌ای که درآمدها یا دارایی‌ها بیشتر از واقع و هزینه‌ها و بدهی‌ها کم‌تر از واقع ارائه نشود.

اطلاعات مندرج در صورت‌های مالی باید عاری از تمایلات جانبدارانه باشد.

اطلاعات باید اثر معاملات و سایر رویدادهایی را که ادعا می‌کند بیانگر آن است یا به گونه‌ای معقول انتظار می‌رود بیانگر آن باشد به طور صادقانه بیان کند.

عبارت است از ارائه‌ی اطلاعات براساس محتوا و واقعیت اقتصادی نه صرفاً به شکل قانونی آنها. این امری است که در بیان صادقانه معاملات و رویدادها ضروری است.

در صورت‌های مالی آن خاصه‌ای ارائه می‌شود که برحسب واحد پول قابل بیان است. انتخاب خاصه‌ای که قرار است در صورت‌های مالی گزارش شود مبتنی بر مربوط بودن آن به تصمیمات اقتصادی استفاده‌کنندگان می‌باشد. مانند بهای تمام شده‌ی تاریخی، بهای جایگزینی یا خالص ارزش فروش، دیگر خاصه‌ها و از جمله خاصه‌های غیرقابل بیان به پول (مقادیر، سررسیدها) در یادداشت‌ها ارائه می‌شود.

اطلاعاتی مربوط است که دارای ارزش پیش‌بینی‌کنندگی یا تاییدکنندگی است. مانند اطلاعات در خصوص سطح و ساختار فعلی دارایی‌های بانک برای استفاده‌کنندگانی که توان بانک را در استفاده از فرصت‌ها و واکنش به شرایط نامطلوب

پیش‌بینی‌کنند یا در خصوص پیش‌بینی‌های گذشته نقش تاییدکنندگی دارد.

استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی بانک‌ها به‌طور کلی خواستار اطلاعات مربوط قابل اعتماد و قابل مقایسه، برای ارزیابی وضعیت مالی و عملکرد بانک و تصمیم‌گیری‌های اقتصادی هستند، اما افزون بر این موارد اطلاعاتی که از جنبه‌های خاص عملیات یک بانک شناخت بهتری بدهد نیز مورد نیاز است.

بانک‌ها، تحت نظارت مراجع ناظر و کنترل‌کننده (در ایران مدیریت نظارت بر بانک‌های مرکزی جمهوری اسلامی ایران) می‌باشند. لذا باید اطلاعات ضروری را به این مراجع ارائه کنند ولی استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی بانک‌ها نیازمند اطلاعاتی می‌باشند که به‌طور متعارف و معمول در اختیار عامه قرار نمی‌گیرد. از این روی موارد افشا در صورت‌های مالی بانک‌ها، در محدوده‌ی انتظارات منطقی مورد انتظار از مدیریت باید تا حدودی جامع باشد.

اساساً استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی بانک‌ها به نقدینگی، توانایی ایفای تعهدات و مخاطرات مربوط به دارایی‌ها و بدهی‌های مندرج در ترازنامه و ارقام زیر خط علاقه‌مندند.

نقدینگی^۱ به قابلیت بانک در تامین وجوه نقد لازم برای برداشت‌های سپرده‌گذاران و ایفای سایر تعهدات مالی بانک در سررسید مربوط می‌شود.

توانایی ایفای تعهدات^۲ به فزونی دارایی‌ها بر بدهی‌ها و در نتیجه کفایت سرمایه‌ی بانک (موضوعی که به شدت مورد توجه صنعت بانکداری جهانی است و در خصوص آن در کمیته بازل سویس مقرراتی وضع شده است) ارتباط دارد.

بانک‌ها در معرض مخاطرات نقدینگی و مخاطرات ناشی از تغییرات نرخ ارز، تغییرات نرخ بهره، تغییرات قیمت‌ها در بازار و ورشکستگی طرف‌های معامله قرار

دارند. مخاطرات مذکور می‌تواند در صورت‌های مالی منعکس شود اما چنانچه مدیریت بانک چگونگی اداره و کنترل مخاطرات مربوط به عملیات را توصیف کند استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی بانک‌ها شناخت بهتری به‌دست خواهند آورد.

یکی از مهم‌ترین موارد افشا، آشکارسازی رویه‌های حسابداری به‌کار گرفته شده در هر بانک است. بانک‌ها رویه‌های گوناگونی در اندازه‌گیری و شناخت عناصر و اقلام صورت‌های مالی خود به‌کار می‌برند. به‌طور کلی افشای موارد زیر بسیار ضروری خواهد بود:

- روش شناسایی انواع اصلی درآمد
- روش ارزیابی اوراق سرمایه‌گذاری^۳ و قابل دادوستد^۴
- مبانی تعیین زیان‌های ناشی از مطالبات و حذف اقلام لاوصول از حساب‌ها
- مبانی تعیین ریسک عمومی بانکداری و چگونگی برخورد حسابداری
- مبانی تمایز بین معاملات و رویدادهایی که منجر به شناخت اقلام به‌عنوان دارایی یا بدهی در ترازنامه است و دیگر رویدادهایی که اقلام احتمالی و تعهدات را افزایش می‌دهد.

ترازنامه بانک‌ها باید ترازنامه‌ای ارائه کنند که در آن دارایی‌ها و بدهی‌ها برحسب ماهیتشان طبقه‌بندی و اقلام برحسب نقدینگی نسبی مرتب شوند. در خصوص دارایی‌ها و بدهی‌های بانک باید شیوه‌های زیر رعایت شود:

- موجودی نقد و مانده‌ی حساب‌ها با بانک مرکزی.
- اوراق مشارکت که با قصد دادوستد نگهداری می‌شود.

نظام بانکی ایران: چالش‌ها و محدودیت‌ها*

دکتر ولی‌اله سیف

هم‌زمان با پیروزی انقلاب اسلامی به دلایل مختلف، از جمله خروج سپرده‌ها از سوی سرمایه‌گذاران، از بین رفتن اعتماد مردم به بانک‌ها و به تبع آن هجوم مردم جهت بازپس‌گیری سپرده‌هایشان و از طرف دیگر وصول ناپذیری مطالبات بانک‌ها، تقریباً اکثر بانک‌ها در آستانه‌ی

ورشکستگی قرار گرفتند. امری که در نهایت باعث شد تا شورای انقلاب در ۱۷ خرداد ۱۳۵۸، کلیه‌ی بانک‌های خصوصی را ملی اعلام نماید.

پس از آن که کلیه‌ی بانک‌ها ملی شد، به منظور سازماندهی جدید فعالیت‌های بانکی و تعیین ساختار و سازمان مناسب برای بانک‌ها، براساس «لایحه‌ی قانونی اداره‌ی امور بانک‌ها» در ۳ مهر ۱۳۵۸

بدون ربا به نحوه‌ی اعطای تسهیلات برپایه‌ی یک سری عقود اسلامی است.

ملی شدن سیستم بانکی در واقع فلسفه‌ی وجودی بانک‌ها را تغییر داد. اگر تا قبل از آن از بانک‌ها پرسیده می‌شد که هدف سازمانی شما چیست پاسخ قطعی این بود که هدف «افزایش سود سهامداران و سپرده‌گذاران» است. ولی از آن به بعد هدف

بانک‌ها توسط دولت تعیین می‌گردید که بالطبع این هدف چیزی غیر از «توسعه‌ی همه‌جانبه‌ی کشور» نبود.

البته ملی شدن بانک‌ها بحث جدیدی در صنعت بانکداری نیست. این کار را اولین بار دولت شوروی سابق در ۱۹۱۷ انجام داد و به تبع آن بسیاری از کشورهای اروپای شرقی و اروپای غربی به ملی کردن بانک‌هایشان روی آوردند ولی از میانه‌ی راه

تعدادی از بانک‌های کشور با هم ادغام شدند و تعدادشان از ۳۶ بانک به ۹ بانک تقلیل یافت.

در جهت تغییر ساختار و نظام عملیاتی بانک‌ها با توجه به ضرورت حذف بهره نیز در ۱۳۶۲ قانون عملیات بانکی بدون ربا به تصویب رسید که از ابتدای ۱۳۶۳ به اجرا درآمد.

مهم‌ترین بحث در قانون عملیات بانکی

بخش	نرخ اسمی سود	نرخ تورم	نرخ سود واقعی	نرخ اسمی سود سپرده‌ها	نرخ تورم	نرخ سود واقعی سپرده‌ها
بخش بازرگانی و خدمات	۲۲	۱۷	+۶	کوتاه مدت	۷	۱۷
بخش صنعت و معدن	۱۶	۱۷	-۱	ویژه	۹	۱۷
بخش صادرات	۱۵	۱۷	-۲	یکساله	۱۳	۱۷
بخش مسکن	۱۷	۱۷	۰	دوساله	۱۴	۱۷
بخش کشاورزی	۱۳/۵	۱۷	-۳/۵	سه ساله	۱۵	۱۷
اوراق مشارکت دولت	۱۷	۱۷	۰	چهارساله	۱۶	۱۷
اوراق مشارکت بانک مرکزی	۱۷	۱۷	۰	پنج ساله	۱۷	۱۷

شاخص کفایت سرمایه نیز هماهنگ نمایند.

مطالب فوق در واقع به معنای عدم شفافیت انتظارات دولت از سیستم بانکی بود.

۲-۱-۲- تعیین دستوری نرخ‌های سود دستوری بودن نرخ‌های سود، سیستم بانکی کشور را در عمل با مشکلات و تناقضات بسیاری روبه‌رو نموده است که از آن جمله می‌توان به موارد زیر اشاره نمود.

الف - تورم

مقایسه‌ی نرخ سود سپرده‌های بانکی با نرخ تورم نشانگر این است که نرخ‌های مزبور حداقل در ظاهر از نرخ تورم تبعیت نمی‌کنند. (این مقایسه در جدول ۱ آمده است) به طوری که در جدول ۱ ملاحظه می‌شود، سیستم بانکی دولتی کشور، از یک طرف تقریباً هیچ سود واقعی به بقیه‌ی سپرده‌ها پرداخت نکرده است و در عین حال، شیوه‌ی عمل به گونه‌ای بوده است که از قدرت خرید اصل مبلغ سپرده‌ها نیز در پایان سال نسبت به سال قبل کاسته شده است. در مقابل این نارسایی نه تنها سود

تشکیل شورای عالی بانک‌ها اختیارات هیات مدیره‌ی بانک‌ها کاهش یافت. این امر از یک نظر به مثابه‌ی ادغام کلیه‌ی بانک‌ها و تشکیل یک بانک بود که شعب اصلی آن را بانک‌های ملی، صادرات، سپه، ملت، مسکن، توسعه صادرات، تجارت و ... تشکیل می‌داد. موضوعی که همواره به نفع بانک‌های ضعیف (در سیستم بانکی) و به ضرر بانک‌های قوی تمام می‌شد و باعث گردید تا به کارایی بانک‌های مختلف کشور به خوبی پرداخته نشود.

با دولتی شدن بانک‌ها، موجی از انتظارات گسترده به سوی بانک‌ها سرازیر گردید. بدون توجه به این امر که منابع اصلی بانک‌ها از طریق سپرده‌های مردم تامین می‌گردد. به طوری که حتی افتتاح یا تعطیلی شعب در نقاط مختلف کشور تابعی از قدرت چانه‌زنی نماینده‌ی آن شهر یا منطقه گردید، تا تابعی از شاخص‌های اقتصادی. این در حالی بود که در عین فشار بر بانک‌ها جهت سرمایه‌گذاری در طرح‌های کم‌بازده و غیراقتصادی از آن‌ها خواسته می‌شد تا خود را با آخرین شاخص‌های بین‌المللی از جمله

به دلایل متعددی از جمله مشکلات حقوقی، فنی و سیاست‌گذاری‌های اعتباری برگشتند.^۱

در هر حال پس از استقرار نظام بانکداری اسلامی، بانک‌ها عملاً به شکل یک نهاد دولتی درآمدند که سیاست‌های کلان و خردشان را دولت تعیین می‌کرد. این امر بانک‌ها را با مشکلات عدیده‌ای روبه‌رو کرد، که در ادامه به بررسی مهم‌ترین این مشکلات خواهیم پرداخت.

به طور کلی مهم‌ترین مشکلات مزبور را می‌توان به دو گروه مشکلات ساختاری و مشکلات عملیاتی تقسیم کرد:

۲-۱- مشکلات ساختاری

مهم‌ترین مشکلات ساختاری که در حال حاضر بانک‌ها با آن درگیرند عبارتند از:

۱-۱- دولتی بودن بانک‌ها

با اعمال کنترل و تسلط دولت بر بانک‌ها و ادغام آن‌ها در یکدیگر، بانک‌ها به صورت یکپارچه درآمدند و تحت نظر یک مجمع عمومی مشغول به کار شدند. با

واقعی چندانی از تسهیلات اعطایی دریافت نشده، بلکه، در بسیاری موارد مبالغی به آن‌ها نیز به صورت یارانه‌های پنهانی، جایزه، و ... پرداخت شده است.

ب - تفاوت بی‌معنی نرخ‌های سود کوتاه‌مدت و بلندمدت

فاصله‌ی زیاد نرخ سود سپرده‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت و ثابت بودن این فاصله به خوبی بیانگر عدم تبعیت این فاصله از منطق‌های بازار می‌باشد. این در حالی است که حداقل در ایران با توجه به نوسان‌های اقتصادی در زمان‌های مختلف انتظار می‌رود این فاصله از دامنه‌ی نوسان محدودی برخوردار باشد.

ج - تفاوت نرخ سود تسهیلات بخش‌های مختلف اقتصادی

این تفاوت نرخ در واقع فاصله‌ای بین ۱۳/۵ درصد (نرخ سود بخش کشاورزی) تا ۲۳ درصد (نرخ سود بخش خدمات) را شامل می‌شود.

بارها شاهد بوده‌ایم که افرادی یا به دلیل اطلاعات اندک یا با انگیزه‌های خاص برای بیان میزان حاشیه‌ی سود بانک‌ها در امر تسهیلات نرخ سود ۲۳ درصد تسهیلات (مربوط به خدمات) را در برابر متوسط نرخ سود سپرده‌های مختلف قرار می‌دهند و در نهایت نتیجه می‌گیرند که حاشیه‌ی سود بانک‌ها در حدود ۹ درصد می‌باشد. این در حالی است که بر مبنای نرخ‌های ورودی و خروجی (نرخ‌ی که به سپرده‌گذار داده می‌شود و نرخ‌ی که برای تسهیلات تعیین گردیده است) و براساس حساب‌های دفترکل بانک‌ها، حاشیه‌ی دقیق سود بانک‌های دولتی حدود ۰/۵٪ است.

از طرف دیگر مشکلی که این مسئله برای بانک‌ها ایجاد می‌نماید این است که به عنوان مثال در بخش کشاورزی نرخ سود تسهیلات در حدود ۱۳/۵ است، در این حالت بانک‌ها باید در پروژه‌های بلندمدت نیز همان نرخ ۱۳/۵ درصد را لحاظ نمایند، در حالی که مجبورند در همان زمان به سپرده‌های درازمدت ۱۷ درصد سود

پرداخت نمایند. هم‌چنین علاوه بر ۱۷ درصد مزبور، بانک‌ها مجبورند ۱۶ درصد کل مبلغ را نیز به صورت سپرده‌ی قانونی نزد بانک مرکزی قرار دهند که نرخ سود آن در بهترین شرایط ۱٪ است. این امر باعث می‌شود تا نرخ سود واقعی پرداختی توسط بانک به بالای ۲۰ درصد برسد، که این به معنای پرداخت یک رانت ۷ تا ۸ درصدی به بخش کشاورزی است. در حال حاضر پایین بودن نرخ سود تسهیلات بخش کشاورزی باعث سودجویی‌های فراوانی تحت این عنوان می‌شود. امری که باعث جابه‌جایی اقسام، صورت‌سازی و غلط شدن آمار اقتصادی و بالطبع تحلیل‌های اقتصادی (چون تسهیلات بخش کشاورزی به بخش‌های دیگر از جمله بخش بازرگانی راه پیدا می‌کند) نیز شده است.

د - تفاوت نرخ سود سپرده‌ها با اوراق مشارکت

یکی دیگر از معضلات اعلام دستوری نرخ سود بانکی، بروز اختلاف قابل توجه و بدون توجه بین نرخ سود سپرده‌ها و اوراق مشارکت دولتی است، به‌عنوان مثال در حال حاضر اوراق خزانه (اوراق مشارکت) با نرخ ۱۷٪ عرضه می‌گردد، در حالی که نرخ‌هایی که در نظام بانکی وجود دارد با نرخ اوراق قابل رقابت نمی‌باشد و در عین حال نقدشوندگی (Liquidity) آن خیلی پایین‌تر از اوراق مشارکت است، و مشتری باید حداقل سپرده‌ی خود را از زمان افتتاح حساب، به مدت ۳ ماه در بانک نگه دارد. بالاخره آن که در اوراق خزانه متعهد دولت است لذا ریسک آن نسبت به سپرده‌های کوتاه‌مدت به‌ویژه در بانک‌های خصوصی کم‌تر است.

به‌عبارت دیگر با توجه به ریسک سیستم بانکی نرخ سود اوراق مشارکت باید از نرخ سود سپرده‌های بانکی کم‌تر باشد در حالی که در عمل برعکس است.

هـ عدم تطابق دستوری بودن نرخ‌ها با اصول اقتصاد اسلامی

به لحاظ شرعی باید به این مسئله توجه

کرد که براساس نظریه‌های اقتصاد اسلامی هر قیمتی که در غیر بازار کار تعیین شود عادلانه نیست و ظالمانه تلقی می‌شود. به همین جهت قیمت‌ها زمانی توجیه شرعی و اسلامی خواهند داشت که براساس علامت‌گیری از تحول قیمت‌کالا و خدمات در بازار سالم و حقیقی تعیین شوند نه این که دولت براساس مصالحی که تشخیص می‌دهد به تعیین نرخ سود و حدود بالا و پایین آن بپردازد.

مشکلات فوق باعث گردیده است تا بانک‌ها به دلیل عدم دریافت سود واقعی از گیرندگان تسهیلات نتوانند به سپرده‌گذاران نیز سود عادلانه مورد انتظار آن‌ها را بپردازند. موضوعی که باعث می‌شود گیرندگان تسهیلات از بانک به هزینه‌ی سپرده‌گذاران، از سوبسید برخوردار شوند، و علاوه بر آن موجب زیان‌دهی یا سوددهی کم بانک‌ها شود.

۳-۱-۲- تسهیم تسهیلات تکلیفی بر بانک‌ها

یکی از موانعی که باعث افت شدید کارایی بانک‌ها گردیده است، تحمیل تسهیلات تکلیفی است. در حال حاضر قانون‌گذار و دولت از طریق ابزارهای مختلفی که در دست دارند تکالیف متنوعی را برعهده‌ی بانک‌ها قرار داده‌اند که این امر علاوه بر کاهش سوددهی بانک‌ها و به تبع آن ضایع شدن حقوق سپرده‌گذاران، بانک‌های کشور را با ریسک عدم برگشت به‌موقع مطالبات و بحران مالی در آینده نیز مواجه خواهد کرد.

در سال ۱۳۸۱ بدهی بخش دولت به سیستم بانکی و بانک مرکزی بالغ بر ۱۵۸ هزار میلیارد ریال بود. از این مبلغ در حدود ۶۳ هزار میلیارد ریال مربوط به بدهی دولت به بانک‌ها است.

به‌طور کلی اثرات منفی مهمی که تسهیلات تکلیفی بر بانک‌ها دارد عبارتند از: تخصیص غیربینه‌ی منابع مالی، اثر منفی بر مشتریان عادی بانک‌ها به دلیل عدم دسترسی سهل و آسان به تسهیلات (گفتنی

بال، به نسبت مورد نظر عمومیت داده شد و تقریباً در تمامی کشورها مورد استفاده قرار گرفت. فارغ از آن که (۱) نظام‌های مالی کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه، متفاوت‌اند، اجازه‌ی فعالیت بانکی و ترتیبات مالکیت بانک‌ها در نظام‌های مالی، متفاوت‌اند، و منابع در دسترس برای حل بحران مالی در نظام‌های مالی با یکدیگر فرق می‌کند.

مطالب بالا کمیته‌ی بال را مجبور نمود تا در ۲۰۰۱ میلادی اقدام به بازنگری در نحوه‌ی محاسبه‌ی کفایت سرمایه نماید. البته این تغییرات هنوز به اجرا در نیامده است. دولتی بودن سیستم بانکی کشور، از عمده‌ترین موانع موجود در برابر بانک‌های کشور در جهت هماهنگ نمودن خود با شاخص‌های بین‌المللی، از جمله شاخص کفایت سرمایه محسوب می‌گردد. چرا که ساختار دولتی بانک‌ها این اجازه را به بخش‌های مختلف دولتی می‌دهد که براساس ترجیحات کلان یا بخشی، منابع مالی بانک‌ها را مسدود یا به مصارف دلخواه برسانند. به عنوان مثال در ارتباط با تسهیلات تکلیفی و به تبع آن، مطالبات معوق ناشی از این‌گونه تسهیلات (مانند تسهیلات مربوط به خشکسالی و اشتغال) همواره مخرج کسر نسبت کفایت سرمایه را نسبت به صورت کسر، به حدی بالا نگه داشته است که تزریق منابع از روش‌هایی مانند اختصاص سوده‌های سالانه‌ی بانک‌ها به افزایش سرمایه^۲ و ادغام چند بانک^۳ نمی‌تواند پاسخ‌گویی مشکلات موجود باشد.

۲-۲-۳- رقابت غیرمنطقی بین بانک‌ها وجود یک مجمع عمومی برای کلیه بانک‌ها باعث تضعیف شدید بحث نظارت در سیستم بانکی گردیده است. وضعی که هم اکنون با ورود بانک‌های خصوصی به بازار مالی کشور به شدت احساس می‌گردد. همین امر باعث گردیده است تا بعضی از بانک‌ها در رقابت ناسالم و بدون توجه به دستورالعمل‌های بانک مرکزی یا اقدامات غیراصولی موجب هدر رفتن

سرمایه کاربرد دارند تا عملیات بانکی.

در این ارتباط به نظر می‌رسد در بحث بانکداری اسلامی تا حدودی شتاب‌زده عمل گردیده است، چرا که در مقابل قرض ربوی حاکم بر سیستم بانکی سنتی ما سریعاً بحث مشارکت در سود و زیان را مطرح کردیم، دو عقدی که درست مقابل یکدیگرند. به عبارت دیگر اگر قرض ربوی را یک طرف طیف انواع معاملات در نظر بگیریم، عقد مشارکت طرف دیگر آن است، و بقیه معاملات در طیفی از دامنه‌های مختلف در بین این دو قرار دارند. این بدان معناست که در مقابل افراط قبلی به، تفریط افتاده‌ایم.

لذا در عمل می‌بینیم که به دلیل مشکلات عقود مثل عقد مشارکت، ۶۰ درصد از معاملات برحسب عقود با بازدهی ثابت، مانند عقد فروش اقساطی انجام گرفته است و ۴۰ درصد مابقی از طریق عقود دیگر. البته این نسبت در دیگر کشورهای اسلامی به ۷۰ به ۳۰ و حتی ۸۰ به ۲۰ نیز می‌رسد.

از طرف دیگر گستردگی عقود در بانکداری بدون ربا باعث گردیده است تا مشتریان سیستم بانکی و حتی کارمندان با مشکلات عدیده‌ای ناشی از عدم تسلط به کلیه جنبه‌های عقود مواجه گردند.

۲-۲-۲- عدم هماهنگی با شاخص‌های بین‌المللی (کفایت سرمایه)

بحث کفایت سرمایه را اولین بار در ۱۹۸۸ کمیته‌ی بال برای ده کشور توسعه یافته - تشکیل دهندگان این کمیته - مطرح کرد. در آن زمان کمیته‌ی مزبور با بررسی وضعیت سیستم بانکی، سعی نمود تا شاخص‌های مورد قبولی در جهت نظارت بر بانک‌های کشورهای عضو طراحی نماید، که ثمره‌اش در طراحی نسبت کفایت سرمایه متبلور گردید.

مشکل از زمانی آغاز شد که بدون توجه به وضعیت خاص ده کشور عضو کمیته‌ی

است که این امر یکی از عوامل اصلی گسترش صندوق‌های قرض الحسنه در کشور می‌باشد)، اثر منفی بر سودآوری بانک‌ها، و افزایش ریسک اعتباری بانک‌ها، چرا که برخی متقاضیان تسهیلات تکلیفی، اعطای این‌گونه تسهیلات را کمک بلاعوض دولت تلقی می‌کنند و اعتقادی به بازپرداختشان ندارند.

۲-۱-۴- دخالت دولت در تعیین کارمزد خدمات بانکی

دخالت دولت در تعیین کارمزد خدمات بانکی و عدم تناسب تعرفه‌های تعیین شده با هزینه‌ی واقعی خدمات ارائه شده توسط بانک‌ها منجر به افت کیفیت خدمات بانکی و تضعیف مسالی و افت درآمد بانک‌ها گردیده است. به طوری که کارمزد خدمات بانکی در حال حاضر در مقایسه با بانک‌های خارجی و نوع خدماتی که به مشتریان ارائه می‌گردد بسیار اندک است و کمکی به پوشش هزینه‌های مربوط و سودآوری بانک‌ها نمی‌نماید. این در حالی است که در بانکداری امروز دنیا درآمد و سود اصلی بانک از محل کارمزد خدمات بانکی تامین می‌شود و درآمد مربوط به تفاوت سود تسهیلات و سپرده‌ها به دلیل بازار رقابتی موجود بسیار اندک و ناچیز است. به عنوان مثال در ۱۳۸۱، هزینه‌ای که بانک ملی ایران برای ارائه خدمات خود تحمل کرد، تقریباً ۵۲۷ میلیارد ریال بیش از کارمزد دریافتی‌اش بود.

۲-۲- مشکلات عملیاتی

۲-۲-۱- وجود طیف گسترده‌ای از عقود بانکداری بدون ربا که به عنوان جایگزینی برای بانکداری متعارف و سنتی پیشنهاد گردیده است، از جهات مختلف با پیچیدگی‌های گسترده‌ای روبه‌رو است، که از آن جمله می‌توان به تنوع معاملات اشاره نمود. به عبارت دیگر، بعضی از معاملات دارای سود ثابت‌اند و بعضی دیگر همراه با سود متغیر از طرف دیگر بعضی از معاملات از نوع مشارکت هستند که بیشتر در بازار

CPE

جامعه حسابداران رسمی ایران درباره آموزش حرفه‌ای مستمر «احم»

همکاران و اعضای محترم

چنانچه مستحضرید آموزش حرفه‌ای مستمر «احم» از الزامات تشکیل‌های حرفه‌ای است. براساس ضوابط فدراسیون بین‌المللی حسابداران (IFAC) آموزش حرفه‌ای مستمر جزء الزامات اجباری تشکیل‌های عضو تلقی، و افزون بر این پیش‌بینی ضوابط انضباطی به منظور اطمینان یافتن از رعایت مفاد آن نیز الزامی شده است. اساس آموزش حرفه‌ای مستمر حفظ صلاحیت حرفه‌ای حسابداران رسمی در بلندمدت است. هدف‌های آموزش حرفه‌ای مستمر به قرار زیر است:

دانش فنی و مهارت‌های حرفه‌ای اعضا را در سطحی قابل قبول حفظ کند و بهبود بخشد.
اعضای حرفه را در به‌کارگیری تکنیک‌های جدید، شناخت پیشرفت‌های اقتصادی و ارزیابی آثار آن بر صاحبکاران، کارفرمایان و کار اعضا و نیز برآورده کردن انتظارات گوناگون جامعه از حسابداران یاری کند.

نظام اقتصادی کشور، در کل اطمینان یابد، اعضای حرفه، از دانش فنی و مهارت‌های حرفه‌ای مورد نیاز برای ارائه خدمات خود برخوردارند.
پیشنهاد فدراسیون بین‌المللی حسابداران آن است که هر عضو باید حداقل ۳۰ ساعت آموزش در سال یا ۹۰ ساعت آموزش در هر دوره سه‌ساله را بگذرانند. پیشنهاد اولیه در جامعه ۲۰۰ امتیاز برای اولین دوره دوساله (آزمایشی) است که این امتیاز برحسب مورد به ساعت تبدیل و اعلام خواهد شد. ۲۰۰ امتیاز مزبور حدود ۱۰۰ ساعت آموزش حرفه‌ای مستمر پیش‌بینی می‌شود.

اولین موضوع تعیین شده در مجله حسابدار، مطالعه مقاله پژوهش‌های رفتاری در حسابرسی (صفحه ۱۳) است که توسط آقایان دکتر یحیی حساس‌یگانه و عبدالرضا تالانه تهیه شده و دارای ۱۵ امتیاز آموزش حرفه‌ای، در صورت پاسخ درست و کامل دادن به سوالات زیر است. ضمن سپاسگزاری از دست‌اندرکاران مجله حسابدار و آقایان دکتر حساس‌یگانه و تالانه، مجموعه پاسخ‌های سوالات در صورت امکان به نحو مناسب منتشر خواهد شد.

۱) مفهوم خود نظمی در مکانیزم کنترل کیفیت حرفه حسابرسی، کدام گزینه زیر است؟
الف) از حساب‌برسان انتظار می‌رود خدمات خود را با دقت انجام دهند.
ب) حساب‌برسان باید از استانداردهای دیده شده تشکیل حرفه‌ای پیروی کنند.
ج) از حساب‌برسان خواسته می‌شود خدمات خود را در ظاهر و به واقع با عینیت (بی‌طرفی) انجام دهند.
د) هر سه مورد بالا.

۲) تضاد حرفه‌ای - سازمانی، "استرس و ابهام نقش" و "خصوصیات شغلی" از دلایل جابجایی شغلی حساب‌برسان به‌شمار می‌رود. در این زمینه کدام گزینه زیر درست است؟

الف) ابهام و تضاد که حساب‌برسان مستقل با آن روبه‌روست، یک منشاء استرس مرتبط با کار و نارضایتی شغلی است.
ب) ویژگی‌های خاص یک شغل و محیطی که در آن کار می‌شود، نقش تعیین‌کننده‌ای در ناخشنودی افراد از شغل خود ندارد.
ج) ابهام نقش و رضایت شغل ارتباط مستقیم با یکدیگر دارند.
د) کمبود حقوق و دستمزد، نحوه ارزیابی عملکرد و بالا بودن فشار روانی کار، عوامل نارضایتی حساب‌برسان در جهان است.
۳) کدام یک از گزینه‌های زیر درست نیست؟

الف) به نظر می‌رسد منحنی فراگیری برای حرفه‌ای‌های با تجربه، پس از چند سال حسابرسی کاملاً صاف شده باشد.
ب) بین حساب‌برسان شاغل در موسسات حرفه‌ای بزرگ و آنهایی که در موسسات کوچک شاغلند تفاوت سیستماتیک وجود ندارد.
ج) گفته می‌شود ارائه خدمات غیرحسابرسی، و حق الزحمه آن، مشترکاً باعث کم کردن تعهد حسابرسی به استانداردهای حرفه‌ای کار می‌شود.
د) رهبری "متغیری کلیدی در رفتار گروهی و سازمانی است.

۴) حساب‌برسان در کدام یک از وضعیت‌های زیر ملزم به تصمیم‌گیری و قضاوت هستند؟
الف) طراحی نرم‌افزارهای الکترونیکی.

ب) طراحی مجموعه‌ای از رویه‌های موثر حسابرسی
ج) ارزیابی ریسک

د) ارزیابی اثربخشی و انکاپذیری کنترل داخلی

۵) به نظر شما چه عواملی می‌تواند، آموزش و جذب نیروی کارآمد برای حسابرسی را تسریع کند؟

پژوهش‌های رفتاری در حسابداری*

جامعه حسابداران رسمی ایران
آموزش حرفه‌ای مستمر (احم)
مطالعه این مقاله و پاسخ درست به سوال‌های طرح شده
در صفحه ۱۲ این مجله ۱۵ امتیاز دارد

دکتر یحیی حساس‌یگانه
عبدالرضا تالانه

حسابرسی فعالیتی است که با پردازش اطلاعات و جستجوگری درگیر است. نیاز به گزارش‌های مباشرتی، که از سوی مرجعی مستقل رسیدگی شده باشد، باعث تحول حسابرسی شده است. متداول‌ترین شکل فعالیت حسابرسی آزمودن داده‌های یک گزارش مالی و به دنبال آن صدور اظهارنظر تخصصی است. این نوع از حسابرسی را حسابرسی صورت‌های مالی یا به

اختصار حسابرسی مالی می‌نامند. انواع دیگر حسابرسی شامل حسابرسی رعایت، و حسابرسی عملیاتی است. اما دامنه‌ی این مقاله به بررسی و ملاحظه‌ی نقش حسابرس مستقل در حسابرسی صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس‌های سهام محدود می‌شود.

چون کار حسابرسی توسط تیم‌ها انجام می‌شود و موسسه‌ی حسابرسی باید چندین کار حسابرسی و امور در جریان هر یک از

حسابرسی شاخه‌ای از دانش اجتماعی است. شناخت مردم از اهمیت حسابرسی همراه با درگیری فزاینده‌ی حسابرسان و موسسات حسابرسی در دعاوی حقوقی به شناساندن بیشتر آن در کشورهایی که محیط حقوقی فریبه‌تر دارند کمک کرده است. علاوه بر این، زیان مالی دعاوی حقوقی علاقه‌ی زیادی را به ابعاد رفتاری حسابرسی به‌ویژه با توجه

به نقش تصمیم‌گیری و قضاوتی حسابرسان ایجاد کرده است. با این وجود، آگاهی اندکی نسبت به ابعاد رفتاری حسابرسی، به‌ویژه در ایران، وجود دارد. در این مقاله یافته‌ها و نتایج برخی از تحقیقات اخیر درباره‌ی ابعاد رفتاری حسابرسی، که در خارج انجام شده است، مرور و بررسی می‌شود. آگاهی از این یافته‌ها می‌تواند سرمشق و راهنمای کار حرفه‌ی حسابرسی در ایران قرار گیرد.

آنها را هماهنگ کند، کنترل کیفیت کار حسابرسی بسیار دشوار می‌شود و اهمیت ویژه می‌یابد. یکی از موثرترین مکانیزم‌های کنترل کیفیت، خود نظمی حرفه‌ای حسابرسی است. از حسابرسان مستقل انتظار می‌رود خدمات خود را با عینیت و صداقت انجام دهند و از استانداردهای فنی و رفتاری تدوین شده توسط انجمن حرفه‌ای خود (برای مثال AICPA در آمریکا) پیروی کنند. این استانداردها نه تنها بر عمل قابل قبول حسابداری ناظر هستند، بلکه بر ماهیت تعامل بین حسابرس و صاحبکار نیز حاکم است. استانداردهای فنی و رفتاری حرفه‌ای عامل مهمی در حسابرسی است که بر رفتار حسابرسان اثرگذار است.

به پدیده‌ی رفتار و طرز برخورد کاری حسابرسان توجه ویژه‌ای شده است. پژوهشگران زیادی علاقه‌مندند علت رفتار مردم را بدانند. پاسخ این سوال که چرا مردم این گونه رفتار می‌کنند معمولاً به تفاوت‌های فردی، منش و شخصیت، طرز برخورد، آموزش‌های قبلی، و انگیزش فردی نسبت داده می‌شود. این نوشته سعی دارد به سوال بالا در حوزه‌ی حسابرسی پاسخ دهد. بنابراین، تحقیقات موجود درباره‌ی عوامل تعیین‌کننده‌ی رفتار مرتبط با کار حسابرسی مرور و بررسی می‌شود. در بررسی حاضر، ابتدا رفتار مرتبط با کار حسابرسی از منظر فردی بحث می‌شود و پس از آن رفتار مرتبط با کار حسابرسی از منظر گروهی و سازمانی ارائه می‌شود.

از منظر فردی موضوعاتی چون رضایت و جابه‌جایی شغلی، عملکرد، تأثیرات فرهنگی، قضاوت و تصمیم‌گیری حسابرس، درستی قضاوت، و قضاوت و استقلال حسابرس قابل بررسی است که در زیر ارائه می‌گردد.

در حوزه‌ی حسابرسی جابه‌جایی شغلی زیاد مشاهده می‌شود. با توجه به نرخ نسبتاً زیاد جابه‌جایی حسابرسان، که بین موسسات حرفه‌ای حسابداری رایج است، پژوهشگران علاقه‌ی زیادی به شناخت عوامل مرتبط با این جابه‌جایی، میل به جابه‌جایی و نارضایتی شغلی نشان داده‌اند. در این راستا آنها به سه عامل اولیه بیشتر توجه کرده‌اند: تضاد حرفه‌ای - سازمانی، استرس و ابهام نقش، و خصوصیات شغلی.

در یکی از آخرین مطالعات رفتاری حسابداری، سورنسن (۱۹۶۷) تضاد آشکار بین حرفه‌گرایی حسابرس و سازمان‌گرایی مورد انتظار یا الزامی شده با عضویت در یک سازمان بوروکراتیک،

هم‌چون یک موسسه‌ی حسابرسی بزرگ، را بررسی کرد. او نتیجه گرفت که وقتی حسابرسان در یک محیط حرفه‌ای بوروکراتیک مثل موسسات بزرگ کار می‌کنند، ممکن است بین ارزش‌های آنها و ضوابط حرفه‌ای تضاد بروز کند و به نارضایتی شغلی و ترک شغل منتهی گردد. او متذکر می‌شود که طرز رفتار و باورهای ناشی از عضویت در جامعه‌ی حرفه‌ای، حسابرس را اغلب در موقعیت چالش و جابه‌جایی قرار می‌دهد. این نتیجه تا حد زیادی در مطالعه‌ی بعدی سورنسن و سورنس (۱۹۷۴) تأیید شد.

اما همه‌ی تحقیقات برای ایده‌ی تضاد حرفه‌ای - سازمانی شواهد نیافتند. برای مثال، آرانیا و همکارانش (۱۹۸۲) دریافتند که بین تعهدات حرفه‌ای و سازمانی یک نمونه‌ی ۱۲۰۰ نفری از حسابداران رسمی کانادا همبستگی مثبت وجود دارد. به طریق مشابه، آرانیا و فریس (۱۹۸۴) داده‌های بیش از ۸۰۰ حسابرس آمریکایی را جمع‌آوری و موارد زیر را مشاهده کردند:

- ۱- تضاد حرفه‌ای - سازمانی حسابرسان شاغل در موسسات حرفه‌ای از حسابداران شاغل در سایر سازمان‌ها کم‌تر است.
- ۲- در موسسات حرفه‌ای، سطح تضاد درک شده به‌طور معکوس با سمت فرد در سلسله‌مراتب سازمانی تغییر می‌کند.
- ۳- درک تضاد رابطه‌ی منفی با رضایت شغلی و رابطه‌ی مثبت با میل به جابه‌جایی شغلی دارد.

باید متذکر شد که مطالعات ذکر شده در بالا، تضاد بالقوه بین ارزش‌های حرفه‌ای حسابرس مثل پای‌بندی به رعایت استانداردهای حسابرسی و ارزش‌هایی را که با عضویت در یک موسسه حسابرسی به او تحمیل می‌شود (مثل تعهد برای ارضای بودجه زمانی) مرتبط می‌سازد. درحالی که تضاد ممکن است در اشکال دیگر هم مشاهده شود.

چرچیل و کوپر (۱۹۶۵) در یک مطالعه‌ی کلاسیک از ارتباطات حسابرس - صاحبکار، مشاهده کردند که کارکنان یک واحد تجاری که توسط حسابرسان داخلی حسابرسی می‌شوند معمولاً حسابرسان را غیرخودی می‌دانند و تلاش می‌کنند فعالیت‌های جستجوگرانه آنان را مختل نمایند. بنابراین حتی درون یک سازمان، حسابرس به صورت پلیسی دیده می‌شود که سعی دارد شواهدی برای نادرستی کار مدیران و کارکنان فراهم آورد. این رابطه‌ی ناخوشایند ممکن است در حالتی که حسابرس مستقل است و بدون آشنایی قبلی با صاحبکار و کارکنانش از سوی نهادهای مقررات‌گذار تحمیل می‌شود، تشدید گردد. در تحقیق دیگری ویلکاکس و اسمیت (۱۹۸۲) به یک نتیجه‌ی جالب رسیدند. آنها مشاهده کردند که هر چه کارکنان تحصیل کرده‌تر باشند درک بیشتری از تضاد با حسابرس مستقل و ترس از آن وجود دارد.

به نظر می‌رسد از این یافته‌ها روی هم یک نتیجه‌ی سازگار به‌دست می‌آید مبنی بر این‌که ابهام و تضاد که حسابرسان مستقل با آن روبه‌رو می‌شود یک منشا استرس مرتبط با کار و نارضایتی شغلی است. این نتیجه اگر برای تمام حرفه‌ها درست نباشد، تا حد زیادی برای بیشتر حرفه‌ها درست است.

ویژگی‌های خاص یک شغل و محیطی که در آن کار انجام می‌شود می‌تواند باعث ناخشنودی افراد از شغل خود شود و در بعضی موارد فرد منصرف شده و کار خود را رها کند. رود و همکارانش (۱۹۷۷) نتایج مصاحبه‌های حسابرسانی را که داوطلبانه یا غیرداوطلبانه مستعفی شدند ارزیابی کردند. آنها دریافتند که ویژگی‌های گوناگون محیط کاری از جمله علل اولیه‌ی جابه‌جایی شغلی بوده است. پرتکرارترین ویژگی‌های ذکر شده عبارت بودند از: ناتوانی در ارضای تقاضاهای متضاد سرپرست، عدم اطمینان مرتبط با انتظارات سرپرست، عدم اطمینان درباره‌ی عملکرد ارزیابی شده، و احساس دوست داشته نشدن و پذیرفته نشدن. دیلارد و فریس (۱۹۷۹) نتایج قابل مقایسه‌ای بایک نمونه‌ی ۳۰۶ تایی از حسابرسان سطح ستاد (شریک و مدیر) به‌دست آوردند. آنها دریافتند که به‌نظر می‌رسد تصمیم استعفا تا حد زیادی تابعی از پیامدهای ارزیابی منفی کار حسابرسان باشد و احساس یا خیال این‌که می‌شد با شغل دیگری از آن پرهیز کرد. ساعتچی، حساس‌یگانه، و اعرابی (۱۳۷۹) عوامل تاثیرگذار بر رضایت شغلی حسابرسان را در موسسات حسابرسان ایرانی بررسی‌کردند. آنها در تحقیق خود سه عامل زیر را از جمله عوامل نارضایتی حسابرسان ایرانی ذکر کردند:

میزان حقوق و دستمزد، نحوه‌ی ارزیابی عملکرد، و بالا بودن فشار روانی محیط کار. هم‌چنین آنها در تحقیق خود دریافتند که موارد زیر از جمله عوامل رضایت حسابرسان ایرانی است: امنیت شغلی، نحوه‌ی سرپرستی، رابطه‌ی خوب با همکاران، چالشی بودن شغل، وجود فرصت‌های رشد و ترقی، اعتبار و درجه‌ی رسمیت موسسه.

از منظر سازمانی و فردی مهم‌ترین عامل خود رفتار است. عملکرد افراد با در نظر گرفتن مشارکت آنها در موفقیت کلی و اثربخش یک سازمان عامل مهمی است. علاوه بر این چنان‌چه سالانسیک (۱۹۷۷) متذکر شده عملکرد قابل مشاهده است و بنابراین معرف پذیرش اهداف و مقاصد سازمانی از سوی افراد است. با شناخت اهمیت این متغیر، تعدادی از پژوهشگران ارتباط

سطح تضاد یا دست‌کم احساس سطح تضاد بین مدیریت و حسابرسان خارجی در بیشترین حد دیده می‌شود. گولدمن و بارلیو (۱۹۷۴) این پدیده را به این حقیقت نسبت می‌دهند که مدیران در نتیجه‌ی اظهار نظر حسابرسان بیشترین زیان را می‌بینند. اظهار نظر حسابرسان در این باره که مدیر ممکن است به‌طور کامل مسئولیت‌های خود را اجرا نکرده باشد نه تنها لطمه‌ی روانی آشکار برای مدیر دارد بلکه پی‌آمد اقتصادی خیلی واقعی قابل تحمیل توسط سهامداران شرکت در بازارهای مالی هم وجود دارد. کناپ (۱۹۸۵) در پژوهش خود دریافت که کار حسابرسان مستقل اغلب ترغیب کردن مدیران به انجام دقیق کارهایی است که نمی‌خواهند انجام دهند.

تضاد - چه بین ارزش‌های حرفه‌ای یک فرد و وفاداری سازمانی باشد یا بین خودش و کارکنان صاحبکار - سرانجام عوارض شخصی می‌گیرد. در واقع، بعضی پژوهشگران چنین فرضیه‌سازی کرده‌اند که وقوع زیاد جابه‌جایی در حرفه حسابرسان (حسابداری رسمی/عمومی) تا حدی قابل استناد به عوامل ابهام نقش، تضاد، و استرس مرتبط با آن است که اغلب در کار حسابرسان دیده می‌شود. برای مثال سناترا (۱۹۸۰) دریافت که تضاد نقش و استرس کار به‌طور مثبت و تا حد زیادی همبسته هستند، یعنی تضاد زیاد استرس زیاد می‌آورد؛ و ابهام نقش و رضایت شغلی به‌طور منفی و زیاد همبسته هستند، یعنی ابهام زیاد به رضایت کم منجر می‌شود. کلی و سیلر (۱۹۸۲) هم نتایج مشابهی یافتند. آنها مشاهده کردند که حسابرسان (بیشتر حسابرسان ارشد) مسئول عملیات روزمره یک حسابرسان، بالاترین سطح استرس شغلی را تحمل می‌کنند، و این استرس، بیشتر نتیجه‌ی مستقیم محدودیت بودجه و زمان است که در کار با آن مواجه هستند.^۱ لنگرمان (۱۹۷۱) با ملاحظه‌ی تضاد ارزش سازمانی - حرفه‌ای، مشاهده کرد که تضاد و استرس ممکن است به تمایل حرفه‌ای حسابرسان برای به‌دست آوردن استقلال حرفه‌ای کافی و ناتوانی رسیدن به آن مربوط باشد. یعنی حسابرسان خواهان رسیدن به استقلال است و در عین حال در رسیدن به استقلال حرفه‌ای ناتوان است و این موضوع باعث بروز تضاد و استرس می‌شود. سورنسن و همکارانش (۱۹۷۳) به نتیجه مشابهی رسیدند. آنها دریافتند که اختلاف زیادی بین انتظارات حسابرسان تازه‌کار و تجربه‌ی واقعی آنها وجود دارد. آنها اظهار می‌کنند که حسابرسان تازه‌کار در رویارویی با طیف وسیعی از مشکلات، شامل استقلال داخلی، ارزیابی عملکرد، ارتقا، نظارت، و تنوع کاری بین دیگران دچار شوک واقعیت می‌شوند.

بانکداری الکترونیک و مشکلات زیرساختی ایران*

دکتر بهمن ذوالفقاریور

نیاز به ایجاد شبکه‌های محلی و پر دامنه را ایجاد کرد. این شبکه‌ها به شکل LAN ساخته شد. این شبکه‌ها مستقل از هم ایجاد می‌شدند ولی در عمل اتصال این شبکه‌ها به هم دیگر لازم شد.

این نیاز در اواخر قرن بیستم با پیدایش یک زبان مشترک برای ارتباط شبکه‌های رایانه‌ای ساخته شد (TCP/IP) که با پیدایش آن زبان اینترنت تولد یافت. پیدایش اینترنت یک نیاز

دیگر را نیز به وجود آورد و آن شبکه‌های مخابراتی با پهنای باند وسیع برای نقل و انتقال داده‌ها بود. در این جا یک هم‌زیستی بین مخابرات و رایانه‌ها به وجود آمد. دیگر علوم مربوط به کاربرد رایانه‌ها و اطلاعات فناوری اطلاعات جدا از فناوری اطلاعات و ارتباطات می‌گویند. شبکه‌های مخابراتی بر مبنای پروتوکل اینترنت IP ساخته شدند

زمانی بود که انسان بدون خط و زبان بدون به زندگی طبیعی‌اش ادامه می‌داد. تشکلات انسانی ابزارهای ارتباطی را ضروری ساخت. کار به جایی رسید که افراد بدون توانایی خواندن و نوشتن از انجام امور روزانه خود ناتوان شدند. این تحول به پیدایش وسایل ارتباط جمعی و در اواخر به جمعی جادویی تلویزیون منتهی شد. بحث طولانی این

تحولات فناوری در وسایل ارتباطی از حوصله‌ی این بحث خارج است و موضوع را یک داده‌ی پذیرفته می‌انگاریم. نقش رایانه و اینترنت در زندگی بشر آن چنان گسترده و فراگیر شده است که از یک دربان تا بالاترین مقام‌ها در یک سازمان ناچار به دانستن نحوه‌ی استفاده از این افزار الکترونیکی هستند.

نیمه‌ی دوم قرن بیستم را می‌توان عصر رایانه قلمداد کرد. در این دوره رایانه‌های مرکزی و بعداً شخصی افزار کارهای بزرگ شد. سازمان‌های بزرگ، دولت‌ها و بانک‌ها آن چنان به خدمات رایانه‌ای وابسته شدند که نبودش دیگر قابل تصور نبود. توسعه‌ی کاربرد رایانه‌ها در عملیات اجرایی

عملی و انسانی است. برای استفاده از اینترنت و هدایت آن به راه گسترش فرهنگ و تمدن ایرانی هم‌زمان با بهره‌گیری از آن برای دستیابی به آخرین دستاوردهای علمی و فناورانه باید برنامه‌ی سنجیده‌ای ریخته شود. اولین اقدام ایجاد بستر مخابراتی مناسب برای کاربردهای اینترنت است. اگر دولت دسترسی به اینترنت را جزو هدف‌های کلان خود بگذارد و از کسانی که در این کار اقدام می‌کنند حمایت بی‌قید و شرط کند، توسعه‌ی اینترنت و کاربردهای آن توسط مردم انجام خواهد شد. در عوض دولت باید به تنظیم شرایط و ضوابط کاربرد اینترنت پردازد که اکثر دولت‌های پیشرفته به این کار مشغولند. هزینه‌ی ایجاد شرایط مورد نیاز برای حفظ فرهنگ ملی زیاد است و از عهده‌ی افراد خصوصی بر نمی‌آید. دولت می‌باید در این زمینه سرمایه‌گذاری کند. به‌وجود آوردن موتورهای بازیابی و کاوش روی اینترنت و ترجمه‌ی متون به‌طور اتوماتیک و فوری از نیازهای این اقدام است. غافل نباید بود که کارهای پراکنده‌ای در این زمینه صورت گرفته لیکن چون با بودجه‌های محدود و با هدف‌های کلان نبوده نتایج لازم را حاصل نکرده است.

از شبکه‌ی مجازی دولت (VPN) تا ایجاد شبکه‌ی مجازی رشد برای آموزش و پرورش تا ارائه‌ی خدمات بانکی یا اطلاع‌رسانی همه و همه نیاز به مرکز محاسباتی دارند (خواهشمندم ملاحظه فرمایید که بنده مابین Data Center (DC) برای خدمات هاستینگ و مرکز خدمات کاربردی تفاوت مرکز داده‌ها مشابه یک کتابخانه است که در آن اطلاعات ذخیره شده است و متقاضیان می‌توانند به آن مراجعه کنند و خواسته‌های خود را از آنجا بردارند و بروند. امکان دستکاری بر روی آن اطلاعات و تجزیه و تحلیل آنها نیست مرکز

دارد از آموزش تا بهداشت از تولید تا توزیع از دانش تا انحراف از دین تا ضد دین و... تاثیرات اینترنت آن‌قدر سریع و قوی است که مجال سهل‌انگاری را نمی‌دهد. اگر خود را برای راهبری و هدایت آن به‌سوی هدف‌هایمان آماده نکنیم اینترنت، خود و راه و مسیرش را بر ما تحمیل خواهد کرد. بعضی‌ها دنبال محدود کردن دسترسی به مسیرهای خاصی از اینترنت هستند، گروه‌هایی برعکس دنبال آنند که کاربران را به‌سوی خود بکشانند. در تجارت و صنعت استفاده از اینترنت بدون ایمن‌سازی مسیرهای دسترسی پذیرفته نیست. فرضاً یک بانک محال است مرادوات خود را از طریق اینترنت انجام دهد مگر آن که اطمینان داشته باشد که فقط افراد مجاز امکان دسترسی به مسیرهای مکاتباتی بانک را دارند. این تمهیدات و تجهیزات مورد نیاز آن امروزه در دسترس است و می‌توان تا حد بالایی از ایمنی مسیرهای استفاده از اینترنت بهره گرفت.

لیکن ایمنی فرهنگی وجود ندارد. زبان اصلی اینترنت زبان انگلیسی است. کاربران فارسی زبان دسترسی به منابع و مراجع مورد نیاز را با استفاده از زبان انگلیسی انجام می‌دهند. فرانسویان اولین ملتی بودند که به‌این هجوم فرهنگی پی بردند و سعی کرده‌اند زبان و فرهنگ خود را در مقابل هجوم اینترنت محافظت کنند.

تصور بفرمایید که نسل آینده ایران که با اینترنت پرورش می‌یابد از خواندن و نوشتن زبان فارسی محروم گردد. این محرومیت نسل‌های آینده ما را از غنی‌ترین فرهنگ جهان محروم خواهد کرد. فرهنگی که در آن اولین سکه درست شده است، اولین چک صادر شده است، اولین یکستاپرستی درست شده است، اولین حکومت مرکزی سازمان یافته درست شده است و بسیاری دیگر از نمادهای تمدن بشری از آن نشأت گرفته است. پاسداری از این تمدن و فرهنگ یک وظیفه‌ی ملی،

و تمام تلاش‌ها براین متمرکز شد که علوم و فنون مخابراتی را که طی بیش از یک قرن برای ارتباطات صدا (مکالمه) توسعه یافته بود با ارتباطات داده‌ها همگن و سازگار کنند. می‌توان ادعا کرد که در ربع آخر قرن بیستم در هیچ بخشی از فعالیت‌های بشری به اندازه‌ی ایجاد شبکه‌های رایانه‌ای و بخش فسنواری اطلاعات و ارتباطات سرمایه‌گذاری نشد.

در کشور ما هم‌زمان با کشورهای پیشرفته صنعتی کاربرد رایانه‌ها و ساخت شبکه‌های ارتباطی بین آنها از سازمان برنامه و بودجه و بانک مرکزی در اوایل دهه‌ی ۱۹۶۰ شروع شد. مدرن‌ترین تجهیزات رایانه‌ای و ارتباطی آن‌ها هم‌زمان با پیشرفته‌ترین کشورهای جهان در ایران هم مورد استفاده قرار می‌گرفت. لیکن در دوران پس از انقلاب اسلامی به‌دلیل تحریم‌ها ما نتوانستیم با کشورهای پیشرفته همگام شویم. به‌دلیل مشکلات متنوع از کاروان تمدن اینترنتی بسیار عقب افتاده‌ایم. به‌رغم سرمایه‌گذاری‌هایی که در ساخت شبکه‌های داده‌ها و فیبر نوری شده است نسبت به نیازها ناچیز است. برنامه‌های آن برای عرضه‌ی این خدمات به مصرف‌کننده نامشخص و بسیار نارساست. گفتنی است که در کشورهای پیشرو و صنعتی هم مسئله‌ی آخرین کیلومتر اتصال به شبکه‌ها حل نشده است.

می‌توان ادعا کرد که فرهنگ‌سازترین و در عین حال فرهنگ خورترین پدیده‌ای که بشر تا به امروز ابداع کرده است اینترنت است. چون لبه‌ی تیز شمشیر است که اگر بر روی ما باشد ما را می‌برد. اگر رو به ما باشد به‌نفع ما خواهد برد. اینترنت را اگر به‌درستی هدایت کنیم بالاترین بهره‌ها را از آن می‌توان برد. در تمام امور زندگی کاربرد

دیتا یک بانک اطلاعات است. مرکز داده‌ها یک محل جمع‌آوری و ارائه‌ی داده‌ها است. در اروپا و آمریکا مبالغ کلانی صرف ایجاد مراکز داده‌ها شده است و امروزه این مراکز در اکثر نقاط دنیا بی‌استفاده‌اند. یکی از نمونه‌های این مراکز را شرکتی به اسم اکسودوس تاسیس کرد که بیش از ۳۰٪ خدمات داده‌های آمریکای شمالی را تامین می‌کرد. لیکن به‌علت آن که خدمات ارزشمندی به بازار ارائه نمی‌داد به ورشکستگی افتاد. البته می‌توان شکل و شمایل ظاهری برای ارائه‌ی داده‌ها به‌وجود آورد. مرکز خدمات کاربردی مورد نظر نگارنده مشابه یک آزمایشگاه است. در آنجا انواع اطلاعات و داده‌ها جمع‌آوری می‌گردد و افزارهایی هم تعبیه می‌شود که می‌توان بنا به نیاز از ترکیب داده‌ها و اطلاعات محصول مورد نظر را به‌دست آورد. برای مثال ارقام خرید، فروش، هزینه‌های توزیع و بالاسری را از قفسه‌ی اطلاعات دریافت می‌دارد و آن را در سامانه‌ی حسابداری صنعتی می‌ریزد و از نتیجه‌ی آن سود، زیان و تغییرات انبار و... را به‌دست می‌آورد. با توجه به آن که در ایران بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات توسعه گسترده‌ای ندارد استفاده از مرکز خدمات کاربردی می‌تواند عقب‌افتادگی در این زمینه را در مدت اندکی جبران کند. فلسفه‌ی مرکز خدمات کاربردی این است که نرم‌افزار را یک‌بار تهیه کرده به‌طور دائم در اختیار متقاضیان قرار دهد. معنای این کار خرید یک بار و مصرف بسیار متعدد است. نتیجه‌ی استفاده از آخرین نسخه‌ی نرم‌افزارها به کم‌ترین بها دسترسی به کاربردها به‌وسیله‌ی یک دستگاه ارزان قیمت (حدود ۳۰۰ دلار برای هر کاربر) به نام TC می‌باشد که شامل مونی‌تور، کلید حروف و موس می‌باشد. یک وسیله‌ی اتصال به اینترنت جایگزین دستگاه مرکزی (پردازنده و کنترل کارت‌ها و... دیسک‌ها شامل فلاپی، هارددیسک، CD و...) می‌گردد. پیش‌بینی می‌شود که در آینده‌ی

نزدیک TC جایگزین PC گردد. البته امکان آن نیز هست که از PC موجود برای استفاده از خدمات مرکز خدمات کاربردی استفاده شود. قدیمی‌ترین PCها را هم می‌توان در این راه به‌کار برد و با آنها تمام عملیات پیچیده‌ی محاسباتی و رایانه‌ای را انجام داد. این کار با نصب یک نرم‌افزار به نام ICA Client انجام می‌پذیرد که PC را به TC تبدیل می‌کند. پردازنده‌ی محلی قطع می‌شود و ارتباط با مرکز خدمات کاربردی از طریق اینترنت جایگزین می‌شود. برنامه‌های کاربردی به‌لحاظ استاندارد آنهایی هستند که از MS Windows NT یا XP استفاده می‌کنند زیرا بیش از ۹۰٪ برنامه‌های کاربردی رایانه‌ها براین مبنا می‌باشد. استفاده از برنامه‌های دیگر از قبیل UNIX و LINUX نیز امکان‌پذیر است و می‌توان آنها را نیز در مرکز خدمات کاربردی نصب کرد. امروزه استفاده از خدمات رایانه‌ای متمرکز مورد توجه بسیار قرار گرفته است. شرکت‌ها و موسسات می‌خواهند به کار اصلی خود پردازند و خدمات رایانه‌ای را به اهل فن و متخصص واگذارند. یک کارخانه‌ی کفاشی ترجیح می‌دهد به تولید و توزیع کفش پردازد و خود را اسیر مسائل و معضلات نصب و کاراندازی رایانه‌ها نکند. او می‌خواهد کاربردهای مختلف مورد نیاز را هروقت احتیاج داشت در اختیار داشته باشد و بدون دردسر از آن استفاده کند. در این صورت هزینه‌ی استفاده از رایانه محدود می‌شود به هزینه‌ی مربوط به استفاده عملی و واقعی نه خرید کلیه‌ی تجهیزات نرم‌افزاری و سخت‌افزاری و استخدام کارشناسان نصب و راه‌اندازی و خدمات روزمره. این موضوع در آمریکا بسیار مورد توجه قرار گرفته است و Outsourcing یا کار را به کاردان سپردن شعار روز شده است. بیش از ۱۵۰ میلیارد دلار خرج برای پرداخت خدمات رایانه‌ای اشخاص ثالث خرج می‌شود.

کاربردهای رایانه در اداره‌ی امور اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، نظامی و آموزشی از حد محاسبات ساده و برنامه‌های معمولی گذشته است و امروزه کاربردهای مزبور جایگاه خاصی در فرایندهای تولید، توزیع، تصمیم‌گیری و نقل و انتقالات اطلاعات و ارتباطات یافته است. تلفیق توان‌های کاربردی رایانه‌ها با مخابرات از طریق اینترنت امکان‌پذیر شده است. امروزه می‌توان با استفاده از این تلفیق و با ایجاد توانایی‌های مجازی صرفه‌جویی‌های عمده‌ای در هزینه‌های زندگی به‌وجود آورد. اگر در طبقه‌ی فوقانی یک رستوران پیتزا فروشی در نیویورک سکونت داشته باشید و بخواهید در طبقه پایین پیتزا سفارش دهید تلفن شما به یک منشی در هندوستان متصل می‌شود که سفارش شما را دریافت می‌دارد و آن را به آشپزخانه در ساختمان زیرین شما منتقل می‌کند. هزینه این منشی برای پیتزافروشی ده‌ها برابر کم‌تر از استخدام یک منشی در آمریکا است. فاصله بیش از ده‌هزار کیلومتری بین هند و شرق آمریکا به‌صفر تبدیل می‌شود. هزینه‌ی این سفر از رفتن از طبقه بالا به طبقه پایین یک ساختمان کم‌تر شده است. این از عجایب استفاده از اینترنت و رایانه است. این است تعریف دهکده جهانی.

برای بهره‌برداری از این توان‌ها نیاز به دو بستر می‌باشد: اول بستر مخابراتی و دوم بستر پرتوان رایانه. اگر کسی بخواهد برای یک مسافت راه دور از هواپیما استفاده کند، خرید هواپیما و کلیه‌ی خدمات زمینی و هوایی وابسته به آن تقریباً برایش غیرممکن است. اما وقتی یک سازمان هواپیمایی صاحب تخصص با استفاده از بهترین عوامل مورد نیاز سفر هوایی را در مقابل مبلغ قابل پرداخت برای عموم آماده می‌کند

مجدداً کنترل می‌گردد. بالاخره در مرحله‌ی ذخیره‌سازی و بازگرداندن نتیجه‌ی عملیات هم کنترل و بازیابی برقرار است و هم چنین کنترلی انجام خواهد شد.

اولین مرحله‌ی اجرایی طرح تصویب آن و تامین منابع مالی آن خواهد بود. در این مرحله باید تعیین شود که چه سازمانی مسئول اجرای این طرح می‌باشد. مرحله‌ی دوم تشکیل و تجهیز گروه کاری برای مجری طرح خواهد بود. مرحله‌ی سوم مطالعات جای‌یابی و آماده‌سازی محل نصب می‌باشد. مرحله‌ی چهارم خرید تجهیزات و نصب نرم‌افزارهای مختلف می‌باشد. مرحله‌ی پنجم انتقال تجهیزات به ایران است. مرحله‌ی ششم که باید به‌خوبی تدارک دیده شود ترخیص از گمرک و حمل به محل نصب می‌باشد. مرحله‌ی هفتم نصب و راه‌اندازی مرکز خدمات کاربردی است. مرحله‌ی هشتم استفاده آزمایشی سیستم‌ها است. مرحله‌ی نهم نصب برنامه‌های کاربردی مختلف بنا به تقاضای کاربران است. مرحله‌ی دهم افتتاح خدمات بر روی کاربران می‌باشد. بالاخره مرحله‌ی یازدهم خدمات شبانه‌روزی پشتیبانی و حفظ و نگهداری می‌باشد.

پس از ایجاد مرکز محاسباتی مناسب کاربران مختلف می‌توانند کاربردهای خود را در هر زمان و در هر مکانی و با ساده‌ترین سیستم اتصال به اینترنت مورد استفاده قرار دهند.

به امید آن که بتوانیم از طریق ایجاد چنین مرکز محاسباتی منشا خدمات ارزنده‌ی برای ایران باشیم.

فرهنگی و پزشکی است که به ساده‌ترین شکل و ارزان‌ترین قیمت در اختیار کاربران ایرانی قرار گیرد. هدف این طرح این است که ایران را با پیشرفته‌ترین کشورهای جهان در این زمینه همگام سازد. و در منطقه به قطب اینترنت تبدیل کند.

مرکز خدمات کاربردی مورد نظر در ایران پایگاهی خواهد بود که مبادله‌ی اطلاعات را بین سازمان‌ها با افراد، سازمان‌ها با سازمان‌ها و افراد با افراد به سرعت و سادگی ممکن می‌کند. علاوه بر آن خدمات رایانه‌ی بین این دسته‌بندی‌ها را ممکن می‌سازد. از ویژگی‌های این طرح این است که از آن می‌توان برای کاربردهای مختلف به‌طور هم‌زمان استفاده کرد. در طرح‌های مشابه تنها یک کاربرد در هر زمان می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد. به عبارت فنی Enterprise Solution وجود دارد. در صورتی که در طرح ماو فناوری سایبرروت چندین کاربرد به‌طور هم‌زمان قابل بهره‌برداری است (Integrated Multi Enterprise Solution) به کار گرفته شده است. مثلاً می‌توان بانکداری و تجارت الکترونیکی را هم‌زمان اجرا کرد. از ویژگی‌های دیگر طرح امنیت بالای آن است. اولاً از زیر انگشت کاربر تا اتصال به مرکز محاسبات داده‌های مبادله شده به‌صورت رمز (Encrypted) رد و بدل می‌شود. ثانیاً داده‌ها از محل مرکز محاسبات به خارج حمل و نقل نمی‌شود. این موضوع دو مزیت دارد: یکی این که قابل دسترسی برای غیر نیست و دیگر این که مقدار پهنای باند مورد نیاز خط ارتباط اینترنت به حداقل می‌رسد (30KB/S) برای هر کاربر کفایت دارد که بتواند همه‌ی کاربردها را استفاده کند. در داخل مرکز خدمات کاربردی ایمنی در سه مرحله برقرار است. در مرحله‌ی ورود به مرکز خدمات کاربردی کاربر شناسایی می‌شود و صلاحیتش برای دسترسی به اطلاعات تایید می‌شود. در مرحله‌ی عملیات و کاربردها بار دیگر صلاحیت دسترسی کاربر

دیگر کسی به فکر پرواز خصوصی نمی‌افتد. همین‌گونه است خدمات قابل استفاده از تلفیق رایانه و مخابرات که از طریق اینترنت ارائه می‌شود. یک برنامه‌ی HRM ERM یا MIS چندین میلیون دلار هزینه‌ی خرید و نصب و راه‌اندازی دارد. اکثر قریب به اتفاق کاربران توان خرید این برنامه‌ها را ندارند. اما اگر در یک مرکز خدمات کاربردی این برنامه‌ها نصب و راه‌اندازی شود تقریباً همه کس می‌توانند با پرداخت هزینه‌ی کاربری از این تسهیلات استفاده کنند. این فرصت راه را برای استفاده از خدمات رایانه‌ای در زمینه‌های دولت الکترونیکی، بانکداری الکترونیکی، تجارت الکترونیکی، اداری الکترونیکی، اتاق الکترونیکی و آموزش الکترونیکی باز می‌کند.

شرکت سایبرروت که در هلند این دو بستر را ایجاد کرده است از همان آغاز به بسترسازی در این زمینه برای ایران پرداخته است. هم‌اکنون استفاده از کلیه‌ی خدمات در ایران از طریق مرکز هلند امکان‌پذیر است. و بستر مخابراتی نیز از طریق مطمئن‌ترین اتصالات ماهواره‌ای قابل تحویل می‌باشد. سایبرروت مفتخر است که طی چند سال گذشته چندین تن از دانشجویان و دانش‌آموختگان دانشگاه‌های ایران را در این زمینه پرورش داده است. این مجموعه‌ی نیروی انسانی قادر است که امروزه هر پروژه‌ای را در زمینه‌ی کاربردهای اینترنت و مخابرات ماهواره‌ی تحت نظارت سایبرروت اجرا کند. لیکن کاربران اصلی در ایران خواستار ایجاد مرکز خدمات کاربردی در ایران می‌باشند. به این دلیل که می‌خواهند داده‌هایشان در نزد خودشان باشد نه خارج از کشور.

هدف از پیشنهاد و اجرای چنین طرحی امکان‌پذیر کردن دسترسی به کاربردهای علمی، فنی، تجاری، آموزشی، اطلاعاتی،

حسابداران رسمی و ارزیابی سهام

منصور شمس احمدی

ارزیابی سهام شرکت‌های دولتی، موضوع ماده ۱۱ قانون برنامه‌ی سوم توسعه‌ی اقتصادی، طبق آیین‌نامه‌ی بند "و" ماده‌ی ۱۴ آن قانون که در تاریخ ۱۳۸۰/۵/۱۷ به تصویب هیات وزیران رسیده است، انجام خواهد شد. از آنجا که ارزیابی سهام در چارچوب آیین‌نامه‌ی مزبور، به عهده‌ی حسابداران رسمی گذاشته شده است، با توجه به مسئولیت‌های حرفه‌ای حسابداران رسمی و اتکای جامعه به گزارش‌های ایشان ذکر نکاتی در این خصوص ضروری است.

۱- طبق ماده‌ی ۴ آیین‌نامه اشاره شده در بالا قیمت پایه‌ی سهام شرکت‌های سودده، با نگرش تداوم فعالیت شرکت‌ها از حاصل تقسیم میانگین سود خالص قبل از مالیات سه‌سال آخر شرکت بر نرخ بازدهی سرمایه‌گذاری به میزان ۲۲ درصد (معادل ۱۷ درصد نرخ بازدهی سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت به اضافه‌ی ۵ درصد) تعیین می‌شود. سود خالص قبل از مالیات براساس عواملی که در آیین‌نامه ذکر شده است تعدیل خواهد شد.

براساس یکی از این عوامل، "چنانچه متوسط تولید سه‌ساله‌ای که مبنای محاسبه‌ی سود خالص قبل از مالیات در نظر گرفته شده است کم‌تر از هفتاد درصد بالاترین تولید هر یک از سنوات پنج سال

آخر شرکت باشد، جهت سال‌های مزبور، سود با احتساب هفتاد درصد بالاترین تولید هر یک از سنوات گذشته تقویم خواهد شد." مبنای سودآوری شرکت، با نگرش تداوم فعالیت، توان تولید و سودآوری در آینده است و عملکرد پنج سال گذشته فقط می‌تواند به عنوان راهنمایی در پیش‌بینی درآمدهای آتی و سودآوری شرکت در نظر گرفته شود. لذا چنانچه کاهش تولید در سه سال گذشته در اثر عواملی مانند کاهش تقاضا، رقابت، کیفیت نامناسب کالا و غیره به وجود آمده باشد، توان تولیدی و سودآوری شرکت کاهش یافته و تعدیل میانگین سود سه‌سال گذشته با احتساب تولید در سال‌های طلایی باعث تعیین ارزش سهام به میزانی بیش از ارزش ذاتی خواهد شد.

۲- نرخ بازدهی سرمایه‌گذاری (بازدهی مورد انتظار) با ریسک (عدم اطمینان از بازدهی سرمایه‌گذاری) ارتباط دارد. این ریسک در صنایع مختلف و در هر شرکت با شرکت دیگر متفاوت است. نرخ بازدهی مورد انتظار در شرکت‌های با ریسک بالا افزایش و در شرکت‌های با ریسک پایین کاهش خواهد یافت. از دیگر عوامل موثر در تعیین نرخ بازدهی سرمایه‌گذاری، قابلیت تبدیل به نقد شدن سهام است. با افزایش قابلیت نقدشوندگی بازدهی سرمایه‌گذاری

کاهش و با کاهش این قابلیت، بازده مورد انتظار افزایش خواهد یافت. نرخ بازده سرمایه‌گذاری طبق آیین‌نامه ۲۲٪ تعیین شده است که پس از کسر ۲۵٪ مالیات معادل ۱۶/۵٪ خواهد بود که کم‌تر از نرخ سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت پنج ساله است. بنابراین تعیین یک نرخ ثابت برای همه‌ی شرکت‌ها بدون در نظر گرفتن ریسک و نقدشوندگی و به میزانی کم‌تر از نرخ سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت موجب خواهد شد که سهام به میزانی متفاوت از ارزش واقعی‌اش ارزیابی شود.

۳- در آیین‌نامه‌ی نحوه‌ی ارزیابی سهام، اشاره‌ای به تعدیل سود سه‌سال گذشته از بابت کسری ذخائر نشده است. بنابراین در صورتی که شرکت در سال‌های قبل برای هزینه‌هایی مانند بازخرید خدمت، بیس، مطالبات مشکوک‌الوصول، اقلام راکد موجودی‌ها، جرائم و غیره ذخیره‌ای در حساب‌ها منظور نکرده باشد، به دلیل عدم تعدیل سود بابت این کسری ذخائر، ارزش سهام به میزانی بیش از واقع ارزیابی خواهد شد.

۴- افزایش سرمایه از محل آورده‌ی نقدی یا مطالبات سهامداران در سال واگذاری یا سال قبل از آن طبق آیین‌نامه موجب افزایش ارزش شرکت معادل مبلغ افزایش سرمایه خواهد شد. از آنجا که مبنای ارزیابی طبق آیین‌نامه، تداوم

ارزیابی سهام توسط حسابداران رسمی با ارزیابی آن توسط موسسات و شرکت‌های خدمات مشاوره‌ای و دیگران متفاوت است. صدور گزارش ارزیابی سهام توسط حسابداران رسمی نوعی اعتباردهی به مبلغ سهام ارزیابی شده تلقی می‌شود و هرگونه اظهار نظر غیرواقع‌بینانه در این خصوص اعتبار حرفه‌ای حسابرسی و قابلیت اعتماد به حسابرسی صورت‌های مالی و سایر خدمات حرفه‌ای حساب‌رسان را زیر سوال خواهد برد.

لذا ضروری است در صورتی که حسابداران رسمی ارزیابی سهام در چارچوب آیین‌نامه‌ی اشاره شده رابه عهده بگیرند در گزارش خود ضمن اشاره به روش ارزیابی و مفروضات در نظر گرفته شده صریحاً به این نکته اشاره کنند که ارزش سهام صرفاً براساس روش‌های ارزیابی مندرج در آیین‌نامه صورت گرفته و در صورت در نظر گرفتن تعدیلات لازم در خصوص کسری ذخائر و سایر موارد اشاره شده در بالا و هم چنین در صورت استفاده از سایر روش‌های ارزیابی، ارزش سهام با ارزش گزارش شده متفاوت خواهد بود.

به قیمت پایه‌ی سهام عملاً موجب تکرار این تاثیر در ارزیابی سهام خواهد شد. آثار طرح‌هایی که به مرحله‌ی بهره‌برداری نرسیده و هم چنین طرح‌هایی که کم‌تر از سه‌سال قبل از تاریخ واگذاری به بهره‌برداری رسیده‌اند باید با توجه به ارزش فعلی درآمدهای آتی ناشی از اجرای آنها محاسبه و در ارزش سهام لحاظ شود. افزون بر آن در صورتی که افزایش سرمایه در سال واگذاری و یا سال قبل از آن به منظور تامین مالی همین طرح‌ها صورت گرفته باشد، از آنجا که مبلغ افزایش سرمایه طبق آیین‌نامه قبلاً یک‌بار به قیمت پایه سهام اضافه شده‌است، اضافه کردن مجدد بهای تمام شده طرح به قیمت پایه سهام موجب خواهد شد که چنین تاثیری دوبار در ارزیابی سهام منظور شود.

ارزیابی سهام فرایندی تحلیلی و پیچیده است و تعیین ارزش سهام در غالب یک آیین‌نامه و با یک فرمول محاسباتی امکان‌پذیر نیست. ارزیابی سهام باید با روش‌های متفاوت و با در نظر گرفتن مفروضات متفاوت در هر روش انجام شود و در نهایت دامنه‌ای از ارزش‌ها محاسبه شود و مبنای تصمیم‌گیری قرار گیرد.

فعالیت در نظر گرفته شده است. تعیین آثار افزایش سرمایه بر ارزش سهام به‌خصوص در صورت تبدیل مطالبات سهامداران به سرمایه مستلزم دقت نظر بیش‌تر در خصوص دلائل افزایش سرمایه است، چرا که اگر افزایش سرمایه به منظور اصلاح ساختار مالی یا تامین مالی سرمایه در گردش به منظور حفظ سطح فعالیت موجود صورت گرفته شده باشد تاثیر چندانی برافزایش ارزش سهام نخواهد داشت.

۵- قیمت تمام شده‌ی طرح‌های توسعه و تکمیل، طرح‌های نیمه‌تمام یا آماده بهره‌برداری یا طرح‌هایی که کم‌تر از پنج سال از شروع بهره‌برداری‌شان گذشته باشد، براساس روش‌هایی که در آیین‌نامه به آن اشاره شده است ارزیابی و به قیمت پایه سهام اضافه خواهد شد. در خصوص طرح‌هایی که ظرف سه‌سال قبل از تاریخ واگذاری به بهره‌برداری رسیده‌اند، چون میانگین سود سه‌سال گذشته مبنای محاسبه‌ی ارزش سهام قرار گرفته است، بنابراین آثار سودآوری این طرح‌ها عملاً در محاسبه ارزش سهام مدنظر قرار گرفته و افزودن مجدد بهای تمام شده‌ی این طرح‌ها

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی رتال جامع علوم انسانی

هفته نامه طبرستان براساس یک نظرسنجی که با همکاری کنفدراسیون کارفرمایی ایران صورت گرفت زنده‌یاد دکتر عزیز نبوی را به عنوان "حسابدار نمونه" معرفی و "لوح تندیس سبز" به مشارالیه تعلق گرفت. در مراسمی که به همین مناسبت در باشگاه دانشگاه تهران برگزار شد جناب آقای نظام‌الدین ملک‌آرایی مدیر مرکز تحقیقات و بررسی‌های حسابداری سازمان حسابرسی تندیس یاد شده را تحویل گرفتند.

یادمان دکتر عزیز نبوی را با کوشش و تلاش در اعتلای حرفه حسابداری زنده نگه داریم.

نظام بانکداری ایران: چالش‌ها و محدودیت‌ها

سرمایه‌گذاری‌های هنگفت دیگر بانک‌ها در بخش‌های مختلف اقتصادی گردند.

۱-۳- آزادسازی نرخ سود و خدمات بانکی و منطقی کردن آنها

برای حرکت به طرف آزادسازی نرخ سود در ابتدا نیاز به طراحی نرخ‌های پایه و مبنا می‌باشد که در این رابطه می‌توان از نرخ سود اوراق مشارکت دولتی و نرخ سود تنزیل مجدد استفاده نمود. دو نرخ مورد نظر در واقع پایه‌ای برای تعیین نرخ تسهیلات اعطایی بانک‌ها و موسسات اعتباری قرار خواهند گرفت.

البته تا زمانی که آزادسازی کامل نرخ سود انجام نگرفته است، یا این که بنا بر ملاحظاتی به مصلحت نباشد که نرخ سودهای بانک‌های دولتی از چند نرخ یک مرتبه به تک نرخ تغییر نماید، می‌توان ساختار نرخ‌های سود ذکر شده را تا حدودی اصلاح کرد و به تدریج به طرف نظام تک نرخ حرکت نمود. در این رابطه در ابتدا باید نرخ سود واقعی سپرده‌های بانکی و تسهیلات اعطایی را مثبت نمود و از طرف دیگر تفاوت نرخ سودهای سپرده‌های مختلف را تعدیل و منطقی کرد. در حال حاضر تفاوت نرخ‌ها خصوصاً تفاوت نرخ سپرده‌های کوتاه‌مدت و پنج‌ساله، یا به طور کلی سپرده‌های بلندمدت، در حدی است که منطقی اقتصادی ندارد.

در ارتباط با نرخ خدمات بانکی، بدون شک این نرخ می‌بایستی حداقل هزینه‌های واقعی بانک‌ها را پوشش دهد. لذا بایستی توسط بانک‌ها تعیین گردد، و دولت می‌تواند بر نحوه‌ی محاسبه‌اش نظارت داشته باشد.

۲-۳- خصوصی‌سازی بانک‌ها

همان‌طور که بیان گردید میزان شاخص‌های عمده‌ی سیستم بانکی کشور تطابقی با شاخص‌های بین‌المللی از جمله کفایت سرمایه ندارد، که دلیل عمده‌اش

محدودیت سرمایه‌ی بانک‌ها است. یکی از راه‌حل‌هایی که در این رابطه منطقی به نظر می‌رسد فروش سهام بانک‌های دولتی و اختصاص منابع حاصله به افزایش سرمایه‌ی بانک‌ها است که در نظر است در آینده دولتی بمانند. در ارتباط با خصوصی‌سازی سیستم بانکی، بانک ملی ایران اقدام به ارائه‌ی طرحی نموده است که در ادامه خلاصه‌ای از آن ارائه می‌گردد.

به‌طور کلی فروش سهام بانک‌ها، یا به عبارت دیگر خصوصی‌سازی بانک‌ها خود نیاز به ابزارها و برنامه‌هایی دارد که باید حداقل دارای ویژگی‌های زیر باشد:

- هزینه‌ی توجیه‌پذیر داشته باشد.

- آسان اجرا شود. به عبارت دیگر با وجود محدودیت مهارت‌ها و منابع، از نیروهای کارشناسی و امکانات موجود در پیکره‌ی بانک‌های دولتی کمال استفاده را بنماید.

- با ایجاد بار بودجه‌ای بسیار بزرگ، از ایجاد ثبات اقتصادی - که لازمه‌ی حرکت‌های بزرگی هم‌چون خصوصی‌سازی بانک‌های دولتی می‌باشد - جلوگیری ننماید.

بانک جهانی معتقد است، برای انجام هرگونه فعالیت اصلاحی در ارتباط با سیستم بانکی، در ابتدا باید اقدام به تشکیل نهادهای مورد نیاز در فرایند اصلاح ساختار بانکی نمود.^۴ این نهادها عبارتند از:

الف) نهاد اصلاح ساختار بانکی^۵: واحدی است که به منظور طراحی و هماهنگی اجرای راهبرد جامع و اصلاح ساختار و بازسازی سرمایه‌ی بانک‌ها تاسیس می‌شود. این نهاد بیشتر نقش سیاست‌گذاری و تبیین خطوط کلی و اهداف را دارد و در صورت نیاز به قانون ارائه‌دهنده‌ی لوایح مورد نیاز به مجلس می‌باشد. وزرا یا معاونین وزارت‌خانه‌های تخصصی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی اعضای این نهاد خواهند بود.

برای مشخص شدن دامنه‌ی مسئولیت‌ها و پاسخ‌گویی مناسب، این سازمان باید زیرنظر یک وزارت‌خانه عمل

نماید، که در این حالت وزارت اموراتصادی و دارایی بهترین گزینه خواهد بود.

ب) شرکت مدیریت دارایی^۶: یکی از ابزارهای اصلاح ساختار مالی، وجود یک شرکت یا واحد تخصصی است که وام‌ها و مطالبات وصول نشده و معوق بانک‌ها به آن منتقل شود و این شرکت مدیریت این وام‌ها را به‌عهده گیرد.

در این رابطه به نظر می‌رسد بانک ملی، با توجه به اهداف خصوصی‌سازی بانک‌های دولتی در کشور، (به‌غیر از خود بانک ملی) بهترین گزینه برای تشکیل شرکت مدیریت دارایی باشد، چراکه:

اولاً: توان کارشناسی لازم برای مدیریت موضوعات مختلف بانکی اعم از مباحث نیروی انسانی و مالی را دارا است، و به‌راحتی می‌تواند این تجربیات را در اختیار شرکت مدیریت دارایی که به‌صورت یک سازمان ویژه در خارج از بانک عمل خواهد نمود، قرار دهد.

ثانیاً: تجربه‌ی کافی در جهت استفاده از منابع مختلف مالی برای تامین نیازهای مالی شرکت مدیریت دارایی را دارا است.

ثالثاً: تجربه‌ی دیگر کشورهای در حال توسعه نیز مبین این امر است که این کشورها برای اصلاح ساختار سیستم بانکی خود و امر خصوصی‌سازی، یک بانک را به‌عنوان بانک مادر در جهت مدیریت منابع و وجوه و جلوگیری از به هدر رفتن منابع کشور انتخاب کرده‌اند.

در این ارتباط در ابتدا بانک ملی ایران پس از تامین منابع مورد نیاز شرکت مدیریت دارایی^۷، از طریق این شرکت اقدام به اصلاح ساختار مالی و تبدیل بانک‌ها به شرکت‌های مستقل با شکل حقوقی سهامی عام خواهد نمود. که در نهایت در این مرحله صورت‌های مالی بانک‌های مورد نظر کاملاً شفاف می‌شود و آماده‌ی عرضه به بخش خصوصی خواهند شد. در مرحله‌ی دوم بانک ملی از طریق

عمدتاً از مشکلات ساختاری که خارج از محدوده عملش است رنج می‌برد. مشکلاتی که اگر درباره‌ی آن‌ها فکر اساسی نشود بازار مالی کشور را با بحرانی شدید روبه‌رو خواهد نمود، بحرانی که ادامه آن می‌تواند منجر به ورشکستگی بانک‌ها شود.

خصوصی‌سازی سیستم بانکی کشور، آزادسازی نرخ‌های سود بانکی، جایگزینی تسهیلات تکلیفی با ارائه‌ی یارانه به بخش‌های مختلف اقتصادی از قدم‌های مثبت و مهمی است که می‌تواند در جهت کاهش بحران سیستم بانکی کشور موثر باشد.

* این مقاله در همایش حسابداری و توسعه بانکداری که در ۱۵ و ۱۶ دی برگزار شد ارائه گردید.

1- Helgesen, H.B.(1974), "Banking: for 'Nationalization' Say 'De-Privatization'" Euromoney, October 1974, pp.103-105.

۲- قابل ذکر است که سود بانک‌ها نیز تحت تاثیر تسهیلات تکلیفی و نرخ‌های کارمزد پایین، بسیار محدود است.

۳- در این حالت به موازات افزایش سرمایه، مخرج نسبت کفایت سرمایه نیز افزایش می‌یابد، لذا نسبت کل باز هم وضعیتی نابسامان خواهد داشت.

4- Waxman, Margery, 1998, "A LEGAL FRAMEWORK FOR SYSTEMIC BANK RESTRUCTURING", The legal Department, The World Bank.

5- Bank Restructuring Agency.

6- Asset Management Company.

۷- به عنوان مثال؛ از طریق انتشار اوراق مشارکت.

به صراحت مورد توجه قرار گرفت. در این بند آمده است: "حمایت دولت در اعطای تسهیلات اعتباری به بخش‌ها و فعالیت‌های مختلف به شکل پرداخت یارانه‌ی نرخ سود، ... می‌باشد"، امری که باید در حذف هرگونه سهمیه‌بندی تسهیلات تکلیفی تبلور پیدا نماید. در این رابطه ارائه‌ی یارانه به بخش‌های مختلف می‌تواند بدیل مناسبی برای تسهیلات تکلیفی محسوب گردد.

۳-۴- بازنگری در قانون بانکداری بدون ربا و آیین‌نامه‌های اجرایی عقود اسلامی

عدم ارائه‌ی روش مناسب برای تطبیق دقیق برخی از نیازهای فعالین اقتصاد با آیین‌نامه‌های اجرایی عقود اسلامی منجر به اجرای صوری و بی‌محتوای بعضی از دستورالعمل‌ها می‌شود و شبهه‌ی عدم دقت در اجرای عقود اسلامی را در جامعه ایجاد می‌نماید. لذا به نظر می‌رسد علاوه بر ضرورت بازنگری در آیین‌نامه‌های اجرایی عقود اسلامی، لازم است قانون بانکداری بدون ربا نیز که در زمان تصویب در مجلس محترم شورای اسلامی در سال ۱۳۶۲، قرار بوده است به صورت موقت برای یک دوره‌ی پنج‌ساله تصویب شود و بعد از ۵ سال با استفاده از تجربیات عملی، قانون دائمی بانکداری بدون ربا به مجلس ارائه شود، مورد بازنگری و اصلاح قرار گیرد و با تاکید بر حفظ ویژگی بدون ربا بودنش، نسبت به تطبیق هر چه بیشتر آن با نیازهای اجرایی اقدام شود.

در حال حاضر سیستم بانکی کشور

همین شرکت اقدام به شفاف‌سازی صورت‌های مالی خود نیز می‌نماید، چراکه هدف‌نهایی این طرح اصلاح کل سیستم بانکی است. البته بانک مادر به عنوان تنها بانک دولتی خواهد ماند، ولی انتظار می‌رود بانک مزبور نیز ساختار خود را به نحوی اصلاح نماید که توان حضور در عرصه‌ی بانکداری رقابتی را داشته باشد.

در مرحله‌ی سوم بانک ملی با توجه به آیین‌نامه و مقررات مصوب اقدام به فروش بانک‌های تجاری خواهد نمود.

از مهم‌ترین مزایای این طرح، می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

- تامین سرمایه‌ی بانک ملی به عنوان تنها بانک دولتی، جهت رسیدن به شاخص‌های جهانی.

- استفاده از یک سازماندهی موقت، قابل کنترل و کارا برای خصوصی‌سازی.

- تسهیل و تسریع در خصوصی‌سازی بانک‌های موجود در کشور در یک دوره‌ی زمانی مناسب.

- ایجاد شفافیت در سیستم بانکی کشور و ایجاد فضای رقابتی در جهت افزایش کارایی و بهره‌وری سیستم بانکی کشور.

۳-۳- حذف تسهیلات تکلیفی

در جریان بحث‌های کارشناسی صورت گرفته در مراحل تدوین برنامه‌ی سوم، منطقی نمودن شیوه‌ی حمایت از بخش‌های مختلف اقتصادی به صورت اعطای تسهیلات ترجیحی به عنوان یکی از مباحث جدی مطرح است، که این امر نهایتاً در بند "ب" ماده "۸۴" قانون برنامه‌ی سوم توسعه

به منظور توسعه دامنه فعالیت‌های انجمن در مراکز استان‌ها و فراهم آوردن امکان مشارکت فعال اعضا شورای عالی انجمن در جلسه مورخ ۸۲/۱۲/۴ تشکیل کمیته منطقه‌ای را در مراکز استان‌ها تصویب نمود. از همکاران محترم اعضای انجمن در مراکز استان‌ها که مایل به شرکت در کمیته مذکور می‌باشند تقاضا می‌شود طی نامه اعلام همکاری نمایند.

تغییر دیدگاه سهامداران نسبت به ارزش بنگاه

ابوالقاسم فخاریان

اقتصاد به هم پیوسته‌ی جهانی پارادایم جدیدی را در مفهوم ارزش بنگاه از منظر سهامداران پدید آورده است. دیگر، دارایی‌های مشهود و نقدینگی منشا اولیه و اصلی ارزش بنگاه نیست. امروزه عواملی مانند دارایی‌های نامشهود و الگوی نوین سازمانی مبتنی بر راهسپردمداری و

ارزش‌آفرینی بنگاه مورد توجه سهامداران و بازار سرمایه است.

در شرایط نوین کسب‌وکار، ارزش بنگاه براساس پیش‌بینی موفقیت‌های آتی آن سنجیده می‌شود. و لذا در چنین شرایطی عامل ریسک در پایداری شرکت از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌گردد. ارتباط بین عملکرد مالی جاری شرکت با ارزش بنگاه

موفقیت بنگاه و فرصت‌های بالقوه‌ی کسب و کار را به دست داده است که قبلاً وجود نداشت. شرایط نوین اقتصادی به بنگاه‌ها انعطاف‌پذیری قابل ملاحظه‌ای بخشیده است که به سهولت می‌توانند کسب و کار و رشته‌ی فعالیت موجود را تغییر دهند و آن را بازنگری و بازمهندسی نمایند.

دوم آن که اساساً مبنای رقابت تغییر یافته است. مزیت نسبی از آن بنگاه‌هایی است که با نوآوری و انعطاف‌پذیری در مدل کسب و کار و سرعت در تصمیم‌گیری از فرصت‌های پدید آمده بهره می‌برند.

عامل دیگر تغییر در نگرش به ارزش بنگاه این است که با سهولت دستیابی به اطلاعات در مورد ارزش آتی دارایی‌های

روز به روز گسترده‌تر می‌شود. محرکه‌های ارزش بنگاه را به تدریج دارایی‌های نامشهود و انتظارات از آینده تشکیل می‌دهند نه ارقام تاریخی مربوط به عملکرد گذشته. علل و عوامل عمده‌ی چنین تغییری در نگرش به ارزش بنگاه به‌قرار زیر است:

نخست آن که تجارت الکترونیکی و اقتصاد دیجیتالی مفهوم جدیدی از رشد و

جملگی بر تحقق این امر متمرکز گردند. وجود راهبرد ایجاد مزیت نسبی و ارزش آفرینی پایدار و اجرا و پیشبرد آن، تاثیر عمده‌ای بر ارزش بنگاه و قیمت سهام دارد. بنابراین نظریه‌ی بنگاه^۱ بنگاه اقتصادی به مثابه‌ی مجموعه‌ای از قراردادهای میان ریسک‌پذیران (سهامداران) و مدیران است. در این چارچوب و در شرایط نوین، تعهد مدیران حداکثر ساختن ارزش بنگاه و تامین بازدهی مطلوب و ارزش پایدار برای سهامداران است و متقابلاً تعهد سهامداران پرداخت حق‌الزحمه‌ی مدیران براساس میزان ارزش آفرینی آنان است. مدیران آن زمان می‌توانند برای سهامداران ارزش بیافرینند که مقدمتاً برای سایر ذی‌نفع‌ها و به‌طور اخص برای مشتریان ارزش ایجاد کنند. سهامداران به‌طور طبیعی در آخر صف بهره‌مند شدن از ارزش بنگاه قرار دارند و لذا ارزش آفرینی برای سهامداران در گرو ارزش آفرینی، برای سایر ذی‌نفع‌ها است که در این صف قرار دارند. شیوه‌ی اداره‌ی بنگاه با هدف ارزش آفرینی برای همه‌ی ذی‌نفع‌ها اصطلاحاً مدیریت مبتنی بر ارزش^۲ نامیده می‌شود.

گفتیم که سهامداران ارزش شرکت را در توان ارزش آفرینی پایدار آن و پیش‌برد راهبردهای ارزش آفرین می‌دانند و محور این ارزش آفرینی مدیران هستند. بازار سرمایه برای آن که نسبت به توان و قابلیت مدیریت در پیشبرد راهبرد مزیت نسبی و ارزش آفرینی اطمینان یابد، ابزار و اهرم‌های ویژه‌ای را برای سنجش عملکرد مدیران به کار می‌گیرد. ارزیابی و سنجش عملکرد مدیران به‌ویژه از ناحیه‌ی سرمایه‌گذاران آگاه و نهادین^۳ از اهمیت بیش‌تری برخوردار می‌گردد. موسسه‌ی ارنست اند یانگ^۴ در سال ۲۰۰۲ در باره‌ی سنجش‌های مدیریت از منظر

عوامل عمده‌ای که موجب تغییر در نگرش بازار سرمایه به مفهوم ارزش بنگاه می‌شوند را می‌توان به شرح زیر برشمرد:

الف) محرکه‌های نوین ارزش آفرینی: محرکه و منشا ارزش آفرینی بنگاه در شرایط نوین عبارت است از دارایی‌های نامشهود که عموماً در ترازنامه منعکس نمی‌شوند. نمونه‌ی دارایی‌های نامشهود عبارتند از سرمایه‌های فکری، راهبردهای سازمان، الگوهای نوین سازمانی، مشتریان وفادار، کارکنان کارآمد و نام و اعتبار شرکت.

ب) مزیت رقابتی: عواملی همانند انعطاف‌پذیری در بازمهندسی کسب و کار، نوآوری در تولید و عرضه‌ی محصولات و خدمات جدید و سرعت در تصمیم‌گیری می‌تواند موقعیت شرکت را در مقایسه با رقبا ممتاز و متمایز کند و برای آن مزیت نسبی رقابتی ایجاد نماید.

ج) مدیریت ریسک: در شرایط پر رقابت امروز، تداوم و پایداری شرکت‌ها همواره در معرض ریسک قرار دارد. بنگاه‌ها با مدیریت ریسک، بهره‌گیری از اطلاعات اطمینان‌بخش برای پیش‌بینی ریسک و نهایتاً تبدیل ریسک به فرصت برای رشد و موفقیت می‌توانند ارزش بنگاه را افزایش دهند.

مدیریت در ایجاد ارزش مورد انتظار سهامداران نقش محوری و اصلی را برعهده دارد و این نقش را می‌تواند با تدابیری که در پی می‌آید به صورت مطلوب ایفا نماید:

- ۱) اتخاذ و پیش‌برد راهبرد ارزش آفرینی و
- ۲) مدیریت مبتنی بر ارزش.

هدف نهایی برپایی هر بنگاه اقتصادی حداکثر ساختن ارزش ذاتی شرکت برای سهامداران در گذر زمان (ارزش آفرینی پایدار) است. راهبردهای سازمانی، تسهیم منابع و سیستم‌های ارزیابی عملکرد باید

نامشهود، در صورتی که مدیریت ریسک به‌خوبی اعمال شود ریسک و مخاطره می‌تواند از یک تهدید به یک فرصت مبدل گردد.

نکته حائز اهمیت دیگر این است که ارزش سهام معامله شده در جهان روند صعودی قابل توجه‌ای را طی می‌نماید. ارقام بیانگر این تغییرات طی دو دهه‌ی اخیر به قرار زیر است:

سال ۱۹۹۰	۹/۷	هزار میلیارد دلار
سال ۲۰۰۰	۲۶/-	هزار میلیارد دلار
سال ۲۰۰۳	۳۲	هزار میلیارد دلار

با این حجم قابل ملاحظه‌ی رشد، نیاز سرمایه‌گذاران، موسسات مالی، نهادهای دولتی و شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی مختلف به اطلاعات و پیش‌بینی‌های مالی، شاخص‌های عملکرد و شاخص‌های اقتصادی افزون‌تر شده است. بحران مالی ۱۹۹۸ که بازارهای سرمایه‌ی سراسر جهان را تحت تاثیر قرار داد و بحران‌های پس از ماجرای انرون ضرورت برخورداری از اطلاعات جامع، شفاف و مقایسه‌پذیر را برجسته‌تر نمود و حرفه‌ی حسابداری را در معرض آزمون و اثبات خویش برای پاسخ‌گویی به این نیازها و ارائه‌ی اطلاعات اطمینان‌بخش و اتکاپذیر در مورد عملکرد و ارزش بنگاه قرار داد.

از دیدگاه بازار سرمایه و سهامداران، آنچه امروزه ارزش بنگاه را تشکیل می‌دهد رشد پایدار و متمادی ارزش آفرینی بنگاه است نه سودآوری گذشته و کوتاه‌مدت. به عبارت دیگر محرکه‌های ارزش را انتظارات آینده تشکیل می‌دهند نه ارقام تاریخی و گذشته. هرگاه بازار سرمایه، قیمت سهام را براساس ارزش‌زایی آینده‌ی بنگاه تعیین کند، در واقع مزیت نسبی پایدار شرکت را مبنای قیمت‌گذاری بنگاه قرار داده است.

سهامداران تحقیق کرد. در این تحقیق که در مورد ۶۰۰ شرکت مختلف آمریکایی و اروپایی انجام شد و حاصل آن تحت عنوان **سنجه‌های مطرح**^۵ انتشار یافت ملاک‌های سنجش زیر برای ارزیابی موقعیت و عملکرد مدیران و بنگاه شناسایی شد:

- ۱- صورت‌بندی و اجرای راهبردهای مناسب
- ۲- کیفیت مدیریت (تجارب، شیوه‌ی مدیریت، قدرت پیش‌برد راهبردها)
- ۳- محصولات جدید (پیشگامی در تحقیق و توسعه، کوتاه بودن چرخه‌ی تولید و عرضه‌ی محصولات)
- ۴- جایگاه بنگاه در بازار (موقعیت بین رقبای اعتبار و نام شرکت، قدرت بازاریابی)
- ۵- ارتباط با سهامداران (فواصل گزارشگری، کیفیت و شفافیت گزارش‌های میزان تعامل نظر و اطلاعات)
- ۶- رضایت‌مندی مشتریان: ارزیابی مشتریان از کیفیت محصولات و خدمات تکرار مراجعات و سفارش‌ها، میزان شکایات

۷- نحوه‌ی عملیات: کیفیت فرایندها/مدیریت هزینه‌ها

۸- سازمان و نیروها: سطح کیفی کارکنان، قدرت جذب و حفظ نیروها، روحیه و انگیزش، آموزش و رشد نیروها.

همان‌طور که ملاحظه می‌شود سهامداران در انتخاب سنجه‌های ارزش‌آفرینی بنگاه به شرح فوق، برسنجه‌های غیرمالی تاکید دارند و فرض اساسی چنین است که اگر این سنجه‌ها مثبت و موفقیت‌آمیز باشد، به تبع آنها نتایج مطلوب مالی نیز حاصل خواهد شد.

با تحولات ایجاد شده در شرایط کسب و کار و تغییرات در محرکه‌های ارزش‌آفرینی و نهایتاً در نگرش بازار سرمایه به مفهوم و

منشا ارزش‌آفرینی بنگاه، سنجه‌های متعارف مالی (مانند سود سالیانه، بازدهی سرمایه، نرخ گردش دارایی‌ها و امثالهم) در بیان و انعکاس ارزش بنگاه به تدریج اهمیت خود را از دست داد. به‌طور کلی امروزه سنجه‌های مالی عملکرد بنگاه به دلایل زیر نمی‌تواند بیانگر موقعیت واقعی و ظرفیت‌های درآمدزایی و رشد آینده‌ی بنگاه باشد:

- الف) عدم توجه به ارزش زمانی پول و امکانات بالقوه درآمدزایی‌های آینده
 - ب) ناهمسانی در اندازه‌گیری سود (استانداردها و روش‌های متفاوت)
 - ج) عدم توجه به هزینه‌ی سرمایه^۶
 - د) نادیده گرفتن عامل ریسک در اندازه‌گیری سود و ارزش بنگاه
- حاصل بررسی موسسه تحقیقاتی مکا^۷ حاکی از این است که همبستگی آماری قابل ملاحظه‌ای بین بازدهی کل مورد انتظار سهامداران یا به عبارتی ارزش انتظاری سهامداران با سنجه‌های مالی متعارف مانند نرخ بازدهی سهام یا بازدهی ارزش ویژه وجود ندارد.

هم چنین بنا بر تحقیق ارنست اند یانگ، ضریب همبستگی آماری بین سنجه‌های غیرمالی با صحت پیش‌بینی‌های بازار معادل ۰/۷ است و حداقل ۳۵٪ تصمیمات سرمایه‌گذاران برپایه‌ی سنجه‌های غیرمالی اتخاذ می‌شود که طبعاً این نسبت در شرایط ناپایدار اقتصادی بیش‌تر خواهد شد.

با توجه به نارسایی‌های فوق از یک سو و توجه‌ی بازار سرمایه به سنجه‌های غیرمالی از سوی دیگر، به تدریج محاسبه و گزارشگری سنجه‌های غیرمالی در کنار گزارشگری مالی به بازار سرمایه و سهامداران از اهمیت بیش‌تری برخوردار شد و روند تبدیل این گزارشگری به عنوان یک امر الزامی آغاز شده است.

به لحاظ اهمیت کارکرد مدیریت در

ایجاد ارزش برای سهامداران و اهمیت‌یابی نقش سنجه‌های غیرمالی، بورس اوراق بهادار لندن از ۱۹۹۸ گزارشگری عملکرد مدیریت به بورس لندن را الزامی نمود و عدم گزارشگری مورد نظر می‌تواند موجب حذف نام شرکت از فهرست بورس لندن شود. محورهای گزارشگری عملکرد هیئت مدیره و راهبران سازمان^۸ به‌قرار زیر است:

برنامه‌های راهبردی و موفقیت در پیشبرد آنها

- توانمندی مدیریت در ایفای تعهدات روابط با ذی‌نفع‌های مختلف سازمان
- ظرفیت‌های ایجاد رشد پایدار ارزش‌آفرینی برای سهامداران
- قدرت مدیریت ریسک
- مدیریت مبتنی بر ارزش
- انسجام هیئت مدیره

مفهوم ارزش بنگاه از دیدگاه سهامداران تغییر بنیادی یافته است و عواملی همانند دارایی‌های نامشهود، راهبردهای موفق بنگاه و مدیریت ریسک منشا ارزش‌آفرینی شده‌اند. با این تحولات، ضرورتاً روش‌های شناسایی، سنجش و گزارشگری ارزش بنگاه نیز تغییر یافته است. حسابداری مدیریت با درک این تغییرات، ابزارها و فنون نوینی را برای سنجش ارزش بنگاه و گزارشگری سودمند به بازار سرمایه و سهامداران ابداع نموده و به کار گرفته است. ذیلاً به توضیح اجمالی برخی از این تحولات در گزارشگری حسابداری مدیریت می‌پردازیم:

۱- استفاده از برخی از سنجه‌های مالی و اقتصادی جدید که به‌میزان زیادی نارسایی‌های موجود در سنجه‌های متعارف را مرتفع نموده است مانند:

الف) ارزش افزوده‌ی اقتصادی که

سنجه‌ها را الزامی نموده‌اند. لذا به‌کارگیری این مدل‌های گزارشگری و ابزارها و فنون مربوطه که در حوزه‌ی حسابداری و مدیریت ابداع و ارائه شده است در دستور کار فردای حسابداران کشور و آشنایی و یادگیری آنها در دستور کار امروز آنان قرار دارد.

* این مقاله را ابوالقاسم فخاریان به همایش تحولات بازار سرمایه که در مشهد برگزار شد ارائه کرد.

1- UK. Measures that Matter (EYI Research-2002)

پی‌نوشت

- 1- Firm Theory
- 2- value based management
- 3- institutional investors
- 4- Ernst & Young
- 5- Measures that Matter
- 6- cost of capital
- 7- MECCA
- 8- Board of Governance
- 9- Balanced Scorecard

تسلیت

آقای داود خیرگویان از اعضای انجمن، دارفانی را وداع گفته‌اند. این مصیبت را به بازماندگان ایشان تسلیت می‌گوییم و برایشان صبر و بردباری آرزو مندیم.

انجمن حسابداران خبره ایران

بیش‌تری انجام می‌یابد و در نهایت فعالیت‌های فاقد ارزش شناسایی و بهبود می‌یابند یا حذف می‌شوند.

در شرایط کنونی یکی از مسایل عمده‌ی پیش روی بنگاه‌های اقتصادی عبارت است از تفاوت و فاصله‌ی قابل ملاحظه بین ارزش انعکاس یافته در ترازنامه و ارزش روز (بازار) بنگاه. علل عمده‌ی این تفاوت عبارت است از محرکه‌هایی که منشا ارزش‌آفرینی برای بنگاه هستند ولی در دفاتر و حساب‌ها منعکس نمی‌گردند. از جمله این عوامل می‌توان، دانش سازمانی، میزان رضایت‌مندی مشتریان، نوآوری در عرضه‌ی محصولات، روحیات و وفاداری کارکنان و امثالهم را نام برد که هیچ یک به رقم و ریال تبدیل نمی‌شوند، و در دفاتر و صورت‌های مالی انعکاس نمی‌یابند.

عدم انعکاس عمده‌ترین منشا و محرکه‌های ایجاد ارزش بنگاه موجب شده است که گزارش‌ها و سنجه‌های مالی موجود به تنهایی نتوانند بیانگر ارزش بنگاه باشند. امروزه بازار سرمایه به گزارش‌هایی اتکا می‌کند که از ابعاد مختلف، بنگاه و عملکرد مدیریت بنگاه را بسنجد و بتواند تصویری روشن از قابلیت‌های درآمدزایی آینده و پایداری بنگاه به دست دهد. چنین گزارش‌هایی حاصل تلفیق آمار و اطلاعات مالی و غیرمالی است.

حسابداران مدیریت در پاسخگویی به نیاز سهامداران و بازار سرمایه، به ابداع و به‌کارگیری سنجه‌های جدیدی پرداخته‌اند که امروز در بسیاری از سازمان‌ها و شرکت‌های بزرگ آزمون شده و به صورت موثر مبنای تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاران قرار می‌گیرد.

بازارهای سرمایه‌ی پیشرفته و معتبر جهان، تهیه و انعکاس این‌گونه گزارش‌ها و

عبارت است از سود خالص (پس از مالیات) منهای هزینه‌ی سرمایه. این شاخص که به لحاظ کردن هزینه‌ی سرمایه‌ی به‌کار گرفته شده در سنجش سود تاکید می‌کند، می‌تواند برای کل بنگاه و هریک از بخش‌های فعالیت بنگاه محاسبه و منعکس گردد.

ب) ارزش افزوده‌ی بازار که عبارت است از تفاضل ارزش روز شرکت با سرمایه‌ی اولیه‌ی آورده شده (توسط سهامداران و منابع اعتباری). ارزش افزوده‌ی بازار در واقع معیار ثروت‌زایی بنگاه و بیانگر عملکرد مدیریت می‌باشد.

ج) تحلیل ارزش آتی که عبارت است از تنزیل جریان‌های نقدی آینده‌مربوط به راهبردها یا به عبارت ساده‌تر برآورد ثروت‌زایی بنگاه طی یک دوره‌ی بلندمدت آینده و تبدیل آن به قیمت‌های جاری روز که با احتساب نرخ تنزیل انجام می‌یابد.

۲- استفاده از روش ارزیابی متوازن^۹ و ارائه‌ی گزارش در مورد پیش‌برد راهبردها و عملکرد مدیریت از چهار منظر: ارزش‌آفرینی برای سهامداران، ایجاد رضایت‌مندی در مشتریان، بهبود فرایندها و ایجاد مزیت رقابتی در تولید و عرضه‌ی محصولات و رشد و ارتقا نیروهای سازمان به منظور افزایش کارایی و اثربخشی آنان.

۳- استفاده از روش‌های سنجش و انعکاس ریسک بنگاه به منظور پیش‌گیری و کنترل ریسک و هم چنین سنجش دقیق سود با ملحوظ نمودن ریسک در محاسبه‌ی سود.

۴- به‌کارگیری ابزارها و فنون مناسب (مانند هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت، هزینه‌یابی هدف و غیره) برای اعمال مدیریت مبتنی بر ارزش و اندازه‌گیری و انعکاس ارزش‌آفرینی کل بنگاه، هر یک از بخش‌های فعالیت و هر یک از فعالیت‌های عمده. با استفاده از این روش‌ها هزینه‌یابی محصولات، خدمات و فعالیت‌ها با دقت

یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی

امیرعلی ثابتی

صورت‌های مالی قابل تحقق است (نمودگر اجزای صورت‌های مالی).

بسه دلیل محدودیت‌های ذاتی صورت‌های مالی اساسی در ارائه کامل واقعیت‌ها و رخداد‌های اقتصادی موثر بر واحد انتفاعی، تهیه‌ی یادداشت‌های توضیحی اجتناب‌ناپذیر است. یادداشت‌های توضیحی شامل اطلاعات تشریحی و جزئیات بیشتری از اقلام منعکس شده در صورت‌های مالی اساسی است ضمن این که اطلاعات دیگری از قبیل بسده‌ی‌های احتمالی و تعهدات را ارائه می‌کند. این یادداشت‌ها شامل افشای الزامی یا توصیه شده براساس استانداردهای حسابداری یا سایر موارد افشاست که برای دستیابی به ارائه‌ی مطلوب ضرورت دارد.^{۱۳}

سرمایه‌گذاری، نرخ‌های روزانه‌ی سهام و گزارش‌های پذیرش شرکت‌ها است.

نگارنده از مشکلات تهیه‌ی چنین مجموعه‌هایی آن هم با چنین کیفیتی آگاه است و هرگز قصد کوچک شمردن چنین همت سترگی را ندارد. اما آنچه موجب نگارش این نوشتار گردید، نبود یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی در این مجموعه است؛ به‌ویژه آن که طبق استاندارد حسابداری شماره ۱ یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی جز صورت‌های مالی است. نقش حیاتی اطلاعات به موقع و مربوط در تصمیم‌گیری‌های تحلیل‌گران، سرمایه‌گذاران و سایر تصمیم‌گیرندگان بازار سرمایه در جهت تخصیص بهینه‌ی منابع و کارایی هر چه بیشتر بازار بر کسی پوشیده نیست. هدف صورت‌های مالی ارائه‌ی اطلاعاتی با ویژگی‌های ذکر شده است که با افشای کافی این اطلاعات و با انتشار کلیه‌ی اجزای

اخیراً بورس اوراق بهادار تهران و مشخصاً مدیریت اطلاع‌رسانی آن در راستای هدف اطلاع‌رسانی و توزیع اطلاعات شفاف، اقدام به انتشار مجموعه ارزشمندی تحت عنوان آرشیو تصویری بورس در قالب لوح‌های فشرده (CD) نموده است. این مجموعه در برگزیده اطلاعات شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در فاصله‌ی سال‌های ۱۳۷۶ تا پایان شهریور سال ۱۳۸۰، و در برگزیده‌های اطلاعیه‌های منتشره توسط بورس، صورت‌های مالی شرکت‌ها (شامل ترازنامه، صورت سود و زیان، صورت جریان وجوه نقد، و صورت سود و زیان جامع) گزارش‌های حساب‌رسان در باره‌ی این صورت‌ها، اطلاعات میان دوره‌ای (شامل صورت‌های مالی میان دوره‌ای و آمارهای تولید و فروش) اطلاعات پرتفوی شرکت‌های

منعکس در متن صورت‌های مالی اساسی؛
مقادیر کمی و جزئیاتی که ارائه‌ی آنها از
طریق انعکاس در متن صورت‌های مالی
مقدور نیست؛ و

سایر اطلاعات مالی که معیارهای لازم
برای شناخت و انعکاس در متن
صورت‌های مالی اساسی را ندارند.^۵

بار فزاینده‌ی اطلاعاتی یادداشت‌های
توضیحی صورت‌های مالی در افشای
رویدادهای با اهمیت، در کنار صورت‌های
مالی اساسی مورد توجه استفاده‌کنندگان از
این اطلاعات قرار می‌گیرد و حذف این
یادداشت‌ها و عدم ارائه‌ی آنها به هر دلیلی با
توجه به اصول، موازین و استانداردهای
حسابداری توجیه‌ناپذیر است.

اکنون که کوششی فراگیر در جهت
شفاف سازی و کارا تر کردن بازار سرمایه
توسط مسئولان بورس اوراق بهادار تهران
صورت گرفته است، حذف این یادداشت‌ها
در مجموعه‌ی آرشو بورس، نه تنها در
راستای این اهداف قرار نمی‌گیرد بلکه در
تقابل با اهداف و برنامه‌های متولیان بورس
خواهد بود.

۱. استانداردهای حسابداری ایران - استاندارد
شماره ۱ - نحوه ارائه صورت‌های مالی سازمان
حسابرسی (۱۳۸۰).

۲. استانداردهای حسابداری ایران - مفاهیم نظری
گزارشگری مالی - مقدمه، سازمان حسابرسی
(۱۳۸۰).

۳. دکتر تقفی، علی «مبانی نظری استانداردهای
حسابداری برای واحدهای انتفاعی»، بررسی‌های
حسابداری، دانشکده علوم اداری و مدیریت بازرگانی،
دانشگاه تهران، سال اول، شماره ۱، ص ۱۷.

۴. عالی‌ور، عزیز - افشا در گزارشگری مالی -
سازمان حسابرسی، ص ۱.

۵. عالی‌ور، عزیز - صورت‌های مالی اساسی -
سازمان حسابرسی - فصل پنجم - ص ۲۰۲.

حسابداری (نظیر روش‌های ارزیابی
موجودی‌های مواد و کالا و روش‌های
محاسبه هزینه استهلاک و ...)، تغییرات
حسابداری، رویدادهای بعد از تاریخ
ترازنامه، اطلاعات در مورد قسمت‌های
مختلف واحد تجاری، بدهی‌های احتمالی،
شناخت پیرامون اجزای تشکیل دهنده‌ی
بهای تمام شده‌ی کالای فروش رفته و ...
همگی از انواع اطلاعات کمی و کیفی
هستند که لازم است افشا شوند. اکثر قریب
به اتفاق این موارد در یادداشت‌های
توضیحی صورت‌های مالی به همراه
صورت‌های مالی اساسی توسط
شرکت‌های پذیرفته شده در بورس، ارائه
می‌گردند. این یادداشت‌ها به افشای
مناسب‌تر رویدادها و اطلاعات مالی با
اهمیت کمک شایانی می‌کنند و به جرات
می‌توان گفت که تهیه‌ی صورت‌های مالی
بدون آنها ناقض الزامات افشا است. رعایت
الزامات افشا تا آنجا پیش می‌رود که آن
دسته از اطلاعات که قابلیت ارائه در
صورت‌های مالی را به جهت دارا نبودن
مشخصه‌های خاص حسابداری ندارند ولی
به اندازه‌ای مربوط و با اهمیت‌اند که عدم
ارائه‌ی آنها از مطلوبیت صورت‌های مالی
می‌کاهد، باید از طریق یادداشت‌های
توضیحی صورت‌های مالی ارائه شوند. از
آنجا که این اطلاعات، مکمل و حاوی
توضیحات و تفسیرهای اقلام مندرج در
صورت‌های مالی است، جزء صورت‌های
مالی محسوب می‌شوند و در زیر هر یک از
صفحات صورت‌های مالی عبارت فوق
مشاهده می‌شود.

”به طور کلی یادداشت‌های همراه
صورت‌های مالی به عنوان ابزاری برای
افشای انواع اطلاعات زیر مورد استفاده قرار
می‌گیرند:

اطلاعات غیرکمی و توصیفی که جزء
لاینفک صورت‌های مالی محاسبه می‌شود؛
شرایط و محدودیت‌های حاکم بر اقلام

گزارش‌های مالی که سالانه یا به صورت
میان دوره‌ای تهیه می‌شود، یکی از مهم‌ترین
منابع اطلاعاتی اغلب استفاده‌کنندگان برون
سازمانی است. این گزارش‌ها شامل گزارش
مدیران از فاعلیت واحد تجاری،
صورت‌های مالی و در برخی موارد گزارش
توجیهی هیات مدیره جهت افزایش سرمایه
و دریافت تسهیلات مالی از بانک‌ها و نظایر
آنها می‌باشد. ”صورت‌های مالی، بخش
اصلی فرایند گزارشگری مالی را تشکیل
می‌دهد. در حال حاضر مجموعه‌ی کامل
صورت‌های مالی شامل ترازنامه، صورت
سود و زیان، صورت سود و زیان جامع،
صورت جریان وجوه نقد (که از این به بعد
صورت‌های مالی اساسی نامیده می‌شود) و
یادداشت‌های توضیحی می‌باشد.”^۲

”گزارشگری مالی می‌باید شامل
توضیحات لازم درباره‌ی اطلاعات ارائه
شده باشد تا استفاده‌کنندگان را در فهم
اطلاعات کمک کند.”^۳ افشای کلیه‌ی
واقعیت‌های با اهمیت و مربوط درباره‌ی
رویدادها و فعالیت‌های مالی واحد تجاری،
از الزامات اولیه‌ی حسابداری است و در
واقع فرایندی است که ارتباط اطلاعاتی
درون واحد تجاری را با بیرون امکان‌پذیر
می‌سازد. رعایت الزامات افشا ایجاب
می‌کند که ”صورت‌های مالی به گونه‌ای
تهیه شود که از لحاظ هدف‌های گزارشگری
مالی، قابل فهم، آگاه کننده و حتی الامکان
کامل باشد.”^۴ اگر حذف اطلاعات معینی
باعث گردد که صورت‌های مالی گمراه کننده
شوند، افشای آن اطلاعات ضروری است.

رعایت الزامات افشا علاوه بر موارد
اطلاعات کمی، اطلاعات غیرکمی را نیز
شامل می‌شود. اطلاعاتی شامل رویه‌های

گفتگو با محمد جواد صفار دبیر کل جامعه حسابداران رسمی

یک سال پیش بود. زمانی که تصدی دبیرکلی را عهده‌دار شدم تعهداتی را برای خودم قایل بودم که از آن هنگام برخی انجام شده است و برخی هم هنوز در دستور کار و در فرایند اجرا قرار دارد. از جمله کارهایی که باید انجام می‌شد موضوع کنترل کیفیت بود. کنترل کیفیت در دو سطح مورد نظر است؛ یکی در سطح موسسات حسابرسی و دیگری در سطح کار حسابرسی. طی این مدت کوشش کردیم بستر مناسب جهت اجرای کنترل کیفیت فراهم آید. بنابراین از یک بازدید ساده از موسسات حسابرسی شروع کرده‌ایم که فکر می‌کنم تا پایان سال از بیش‌تر موسسات حسابرسی بازدید به عمل آید. هدف ما از این بازدیدها ارتقای موسسات حسابرسی است. موضوع دیگری که دغدغه ما بود مسئله آموزش اعضای جامعه بود. در این راستا تاکنون سه دوره‌ی آموزشی کوتاه‌مدت و کاربردی برگزار شد که دوره‌های آموزشی حسابرسی مالیاتی و حسابرسی شهرداری‌ها با استقبال بسیار زیاد مواجه شد به طوری که دوره‌ی آموزشی حسابرسی مالیاتی را به‌طور خاص برای وزارت نفت هم برگزار کردیم. در مورد ارتباطات بین‌المللی جامعه مقدمات کار را انجام داده‌ایم و فرم عضویت فدراسیون بین‌المللی حسابداران (ایفک) را تکمیل و ارسال نموده‌ایم که هنوز پاسخ آن را دریافت نکرده‌ایم ولی فکر نمی‌کنیم مشکل خاصی در این رابطه وجود داشته باشد مگر این که طول عمر جامعه برایشان مهم باشد که در این صورت باید کمی حوصله به خرج دهیم زیرا از زمان تاسیس جامعه مدت محدودی می‌گذرد. البته موضوع عضویت در ایفک را از طریق یک مشاور دنبال می‌کنیم که انشاءالله به نتیجه خواهیم رسید زیرا ارتباطات بین‌المللی برای تداوم فعالیت جامعه و شناسایی جهانی آن لازم است.

جناب صفار ضمن تشکر از این‌که اطلاع‌رسانی جامعه را فعال نموده‌اید و حتی ترتیب این مصاحبه نیز از طریق روابط عمومی جامعه صورت گرفته لطفاً خلاصه اقدامات به عمل آمده در دوره‌ی جدید را توضیح دهید.

آخرین باری که با "حسابدار و حسابر" گفتگو داشتم

مسایلی که در جامعه مطرح است سریع‌تر بازتاب یابد و در شورای عالی مورد بحث قرار گیرد. هم چنین سعی شده است و باز سعی خواهد شد از مشارکت بیش‌تر اعضای جامعه بهره‌مند شویم.

در مورد رابطه جامعه و سازمان حسابرسی بیشتر توضیح دهید زیرا بسیاری از اعضای جامعه هنوز در تبیین نقش سازمان و جایگاه آن در جامعه تردید دارند.

سازمان حسابرسی به‌عنوان حسابرس بخش دولتی در کنار جامعه قرار دارد. واقعیت آن است که سازمان حسابرسی تاکنون در راه‌اندازی جامعه نقش خوبی ایفا کرده و ما کوشش کرده‌ایم حتی بحث عضویت سازمان در جامعه را مطرح نماییم. در حال حاضر دوستان سازمان حسابرسی، تبعات این موضوع، یعنی کنترل کیفیت و مسایل مالی را پذیرفته‌اند. سازمان پذیرفته که احکام کنترل کیفیت در مورد اعضای آن قابل تسری باشد و در مورد حق عضویت متغیر قرار شده است سازمان تمهیداتی را به‌عمل آورد که قادر به پرداخت آن باشد زیرا به‌هرحال سازمان حسابرسی یک موسسه دولتی و تابع ضوابط خاصی است که تغییر در آن چندان هم آسان نمی‌باشد. به‌هرحال همه اتفاق نظر دارند که موضوع سازمان هم به نحو اصولی حل شود.

مدتی پیش موضوع ارجاع کار شهرداری‌ها به موسسات حسابرسی مطرح شد. در این رابطه برخی حسابداران مطرح می‌کنند که نحوه انتخاب و ارجاع کار نوعی شائبه خاصی را به‌وجود آورد. مثلاً می‌گویند کارهای خوب را سازمان حسابرسی برداشته و کارهای گیل را به اعضای جامعه داده‌اند.

واقعیت آن است که این‌طور نیست. ببینید اول وزارت کشور حسابرسی شهرداری‌ها را به سازمان حسابرسی ارجاع داد بعد از پی‌گیری، کمیته‌ای مرکب از این‌جانب، نماینده سازمان حسابرسی و سه نفر از نمایندگان وزارت کشور جهت بررسی موضوع و انتخاب موسسات حسابرسی تشکیل شد. در این کمیته بود که قرار شد آنجایی که سازمان امکانات آماده دارد کار به سازمان داده شود و در سایر جاهایی که موسسات حسابرسی خصوصی آماده انجام کار هستند کار به آنها واگذار شود. بحث روی حسابرسی حدود ۸۰۰ الی ۹۰۰ شهرداری کشور است که حداکثر ۷ شهر آن را قرار است سازمان حسابرسی رسیدگی کند.

شما می‌توانستید فهرست موسسات حسابرسی عضو جامعه را به وزارت کشور بدهید تا خودشان انتخاب کنند و شائبه اعمال نظر هم منتفی می‌شد.

گفتم که جامعه در تقسیم کار نقشی نداشته بلکه همان

در رابطه با تبلیغ جامعه و جایگاه آن چندین همایش برگزار شده که از نظر حرفه‌ای با استقبال مواجه شد. دو همایش دیگر هم پیش‌رو داریم. یکی در اسفندماه که موضوع آن حسابرسی است. این همایش اولین همایش حسابرسی است که مقالات آن گردآوری شده است و زمینه‌هایی چون مباحث نظری حسابرسی، رفتار حرفه‌ای، تحولات اخیر حسابداری در دنیا، محورهای اساسی همایش را تشکیل می‌دهد. البته کوشش کرده‌ایم روی جنبه‌ی کاربردی مقاله‌ها تکیه و از نیروهای جوان هم استفاده شود.

همایش دیگری که در سال ۱۳۸۳ مطرح است همایش استاندارد حسابداری است و حتماً از کسانی که با استانداردهای حسابداری بیش‌تر درگیر هستند استفاده خواهد شد.

تاکنون چه کوشش‌هایی جهت معرفی جامعه و استقلال جامعه از دولت به‌عمل آمده است.

مهم‌ترین نکته آن است که جامعه باید سعی کند خودش را بشناساند و این باور در جامعه جا بیفتد که حسابرسی فایده دارد زیرا بحث فایده دار بودن حسابرسی هنوز در همه جای دنیا جا مطرح است لذا باید کوشش کنیم در مملکت حسابرسی به عنوان امری مفید و خدمتی مطرح شود که به‌درد جامعه می‌خورد. در مورد استقلال جامعه از دولت تلاش کردیم که مسائلی که از عهده جامعه راساً برمی‌آید توسط خود جامعه انجام شود و به‌نظر می‌آید که حدود ۲۰ درصدی مستقل‌تر شده‌ایم. مشکل دیگری که وجود دارد مشکلات شرکت‌های بند (ز) است که حل آن به‌هرحال به‌گذشت زمان نیاز دارد.

آقای صفار با توجه به ظرفیت جامعه حسابداری کشور که حسابداران رسمی بخشی از آن به‌شمار می‌روند، فکر می‌کنید چقدر منبع نهفته در جامعه حسابداری کشور وجود دارد و آیا از این منبع با توجه به ساختار جامعه استفاده می‌شود زیرا به‌نظر می‌رسد در تشکیلات حسابداران اشکالات ساختاری وجود دارد. اگر امکان دارد این بحث را ادامه دهیم.

واقعیت آن است که به‌علت عدم تبیین وظایف هیات مدیره و شورای عالی، شورای عالی گاه درگیر مسائل اجرایی‌تر شده و شاید به‌همین دلیل هم در اصلاح اساسنامه نقش هیات مدیره حذف و اختیارات به‌دبیرکل تفویض شده است. به‌نظر می‌رسد اگر از پایین به بالا حرکت می‌کردیم یعنی کارگروه‌ها فعالیت بیش‌تری می‌کردند و نتیجه فعالیت کارگروه‌ها در هیات مدیره جمع‌بندی می‌شود و به شورای عالی ارائه می‌شد شاید الان جلوتر قرار داشتیم لذا در اصلاحات پیشنهادی سعی کرده‌ایم کارگروه‌ها نقش فعال‌تری برعهده داشته باشند و دبیرکل و دو یا چند معاون عملاً نقش هیات اجرایی را عهده‌دار شوند تا

این رابطه در شرایط کنونی که جامعه فاقد نیروی مستقل و ارکان لازم است. موضوع قابل طرحی است و موافق و مخالف خاص خود را دارد. برخی معتقدند بررسی کیفیت موسسات باید تنها توسط شرکای موسسات دیگر انجام شود (توسط رقبا) و برخی چون شما معتقدند که باید توسط گروهی مستقل انجام شود. معتقدیم چون بحث کنترل کیفیت بسیار مهم است نیاز به بررسی‌های بیش‌تری دارد که انشاءالله در آینده با کمک شما انجام خواهد شد.

مدتی پیش آیین‌نامه پیشنهادی تعیین سقف کار به موسسات جهت اظهار نظر ابلاغ شد که عده‌ای از موسسات حسابرسی مخالف مندرجات آن هستند و معتقدند در شرایط کنونی که محدودیت‌های اساسی برای موسسات حسابداری وجود دارد تاکید بر سقف کار عملاً به نفع سازمان حسابرسی و یا موسسات بزرگ تمام می‌شود پس چرا اصرار دارید آیین‌نامه سقف کار را مطرح کنید؟ زیرا می‌توان با اصلاح اساسنامه اساساً ماده (۶۲) را حذف کرد.

اساس بحث سقف کار، حفظ کیفیت کار موسسات است. شکل کاری که انجام شده است عملاً سقف کار نیست، بلکه حداکثر کاری است که هر فرد یا موسسه می‌تواند متناسب با نیروی کار خود انجام دهد.

در مورد موسسات حسابرسی خارجی و بین‌المللی چه فکری کرده‌اید. به هر حال برخی موسسات حسابرسی علاقه‌مندند که با خارجی‌ها کار کنند و یا اگر بشود یک موسسه حسابرسی ایرانی، خارجی تشکیل دهند در حالی که طبق اساسنامه فعلی این امر امکان‌پذیر نیست.

در مورد همکاری با موسسات بین‌المللی در کارگروه موسسات بحث‌هایی شده و به نقطه نظرانی هم رسیده‌ایم. ما هم علاقه‌مندیم که موضوع همکاری با موسسات حسابرسی خارجی حل شود. حتی برخی اعضا پیشنهاد کرده‌اند شرط تابعیت را از اساسنامه برداریم تا خارجیان مقیم ایران بتوانند حسابدار رسمی شوند و در موسسات حسابرسی شریک که با توجه به قانون، مقررات و شرایط فعلی این پیشنهاد عملی به نظر نمی‌رسد، اما باز هم جای طرح دارد.

برگردیم به سوال اول و موضوع اصلاح اساسنامه، تا این تاریخ چه تغییراتی پیشنهاد شده است؟

اساسنامه پیشنهادی که توسط شورای عالی تهیه شده چهار، پنج مورد اصلاحی مهم دارد. اساسنامه پیشنهادی در جایز کثیرالانتشار و نشریات حسابدار و حسابرس چاپ شد و

کمیته ۵ نفری کارها را تقسیم کردند به طوری که در ۷ شهر که سازمان نیرو و امکانات داشت نظیر تهران، اصفهان، تبریز و مشهد کار به سازمان واگذار شد. چون دیگر نیازی به اعزام نیرو از بیرون نبود. به علاوه اساس تقسیم کار نیز پیشنهاد موسسات حسابرسی برحسب امکانات موجود در استان‌ها و تقسیم بعدی هر استان توسط موسسات متقاضی بوده است.

اساساً پذیرش حسابرسی شهرداری‌ها به چه منظوری صورت گرفت.

اولاً جامعه باید مواردی که در مقررات آن پیش‌بینی شده است را پیگیری کند، از جمله این موارد حسابرسی موسسات عمومی غیردولتی است که مهم‌ترین مصادیق آن شهرداری‌ها و شرکت‌ها و واحدهای تابعه آن است. شورای شهرها هم منطقاً علاقه‌مندند که شهرداری‌ها حسابرسی شوند. خوب موسسات حسابرسی هم دنبال کار بودند و علاقه‌مند به انجام حسابرسی شهرداری‌ها. مهم‌تر از آن نتایج این کار است. شما وقتی در ۹۰۰ شهرداری کشور که خیلی از آنها در دورافتاده‌ترین نقاط کشور هستند حسابرس بفرستید خودبه‌خود مردم با نام حسابرسی و ماموریت حسابرس آشنا می‌شوند و این خود نوعی شناسایی حسابداران رسمی به‌شمار می‌رود. در واقع پیام این حرکت آن است که وقتی شهرداری حسابرسی می‌شود، هر مدیری باید پاسخ‌گویی مالی داشته باشد و حسابرسی شود.

موضوع بازدید از موسسات حسابرسی و کنترل کیفیت چیست. برخی موسسات حسابرسی معتقدند که این‌گونه تصمیمات باید به تصویب شورای عالی برسد و بازدید از موسسات فاقد مجوز مربوط بود. مضافاً برآنکه در هیچ کجای دنیا موسسات حسابرسی توسط رقبا آنها بازدید و کنترل کیفیت نمی‌شوند بلکه یک ارگان مستقل از موسسات این کار را انجام می‌دهد. مضافاً در پرسش‌نامه مواردی مطرح و امتیازمندی هم صورت گرفته در حالی که آیین‌نامه مربوط به آن هنوز تصویب نشده است، به نظر می‌رسد در طرح سوالات بیشتر دیدگاهی نظیر سازمان حسابرسی به اشخاص حقیقی حاکم بوده است.

ما در همایش اردیبهشت‌ماه فرم‌هایی را به موسسات دادیم تا مطالعه کنند و یادآور شدیم که براساس مندرجات همین فرم‌ها نظارت و کنترل جامعه صورت خواهد گرفت. شورای عالی در جریان این مطلب هست و با کلیات آن موافقت دارد. اولویت کنترل کیفیت در حال حاضر موسسات حسابرسی است و ما هم در بازدید و کنترل کیفیت تنها براساس مندرجات فرم‌های فوق‌الذکر عمل می‌کنیم. انتقادات برخی موسسات در

قرار گرفته و می‌تواند در اختیار مجمع باشد به مجمع واگذار و صرفاً اختیارات قلمرو حاکمیتی خارج از مجمع قرار گیرد که در چنین حالتی نقطه نظر افرادی که خواهان مجمع هستند نیز تامین می‌گردد.

نکته مهمی که این روزها دغدغه بسیاری از اعضای جامعه حسابداران است جایگاه سازمان حسابرسی و چگونگی تعامل جامعه و سازمان می‌باشند. چه راه کاری وجود دارد که این تعامل به یک نقطه اصولی بیانجامد؟

سئوال: اگر بخواهیم منصفانه مسایل را بررسی کنیم حضور سازمان در کنار جامعه تاکنون مفید بوده است ضمن این که من چندان جدایی احساس نمی‌کنم. ببینید من در مقام دبیرکل جامعه براحتی و با نظر شورای عالی، عضویت عالی نظارت سازمان را پذیرفته‌ام. از طرف دیگر اعضای کمیته فنی و تدوین استانداردهای حسابداری و حسابرسی سازمان همگی عضو جامعه هستند و به علاوه در کمیته تدوین استانداردهای حسابداری و حسابرسی هم نمایندگان جامعه حضور دارند. گفتنی است هیچ یک از این مورد با تلاش و پروبیا و چانه‌زدن انجام نشده، بلکه اعتقاد به این همکاری وجود داشته است. مضافاً بر این که کوشش شده تا در صورت یافتن راه کار قانونی سازمان عضو جامعه شود. بنابراین اگر چه در شرایط فعلی همکاری سازمان و جامعه در حد مقبولی است ولی مدیرعامل سازمان و بیشتر اعضای هیات عامل علاقه‌مندند تا در صورت فراهم شدن راه حل قانونی، سازمان عضو جامعه گردد، اما به هر حال شما خوب می‌دانید که سازمان تابع قانون و مقررات خاص خود است که نمی‌توان آن را نادیده گرفت. به نظر من باید کوشش کنیم رابطه سازمان و جامعه هماهنگ‌تر شود تا به یک نقطه مشترک اصولی در حرفه برسیم.

به عنوان آخرین سوال چنانچه پیامی برای اعضای جامعه دارید بفرمائید.

سئوال: من به عنوان احدی از اعضای جامعه حسابداران رسمی توجه تمام اعضای محترم را به این نکته مهم جلب می‌کنم که ما تازه در آغاز راه هستیم و وحدت عملی کلیه اعضای جامعه، ضامن تداوم و حیات جامعه است. بحث‌های نظری و اختلاف نظرات تا زمانی که در راستای تقویت جامعه و تعامل افکار باشد خوب است و در صورت خروج از این دایره جامعه را آسیب پذیر می‌کند. بنابراین اعضای جامعه حسابداران کوشش کنند تا با همدلی و هم‌سویی منافع جامعه را بر منافع فردی ترجیح دهند تا انشالله با یک وحدت عملی، جایگاه و منزلت جامعه حسابداران را در کشور اعتبار بیش‌تری دهیم.

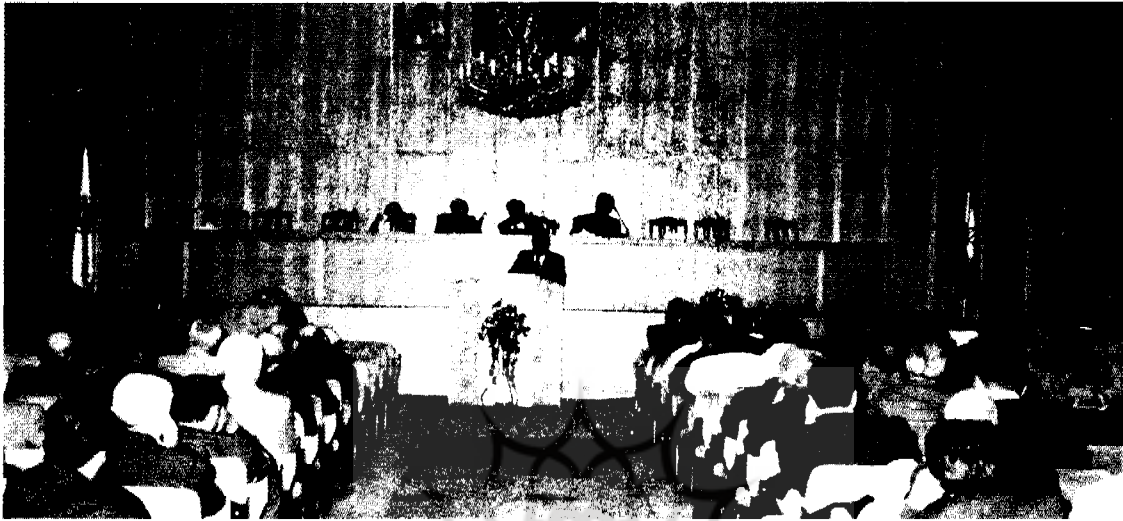
از کلیه اعضا تقاضای نظرخواهی کردیم. حدود چهل موسسه به این تقاضا پاسخ داده‌اند که بنده از طرف خودم و جامعه حسابداران از این دوستان سپاسگزاری می‌کنیم. جالب است نظرات واصله شامل تغییر یک بند تا اصلاح کل مواد اساسنامه بود. به طور مثال شخصی که حتی عضو جامعه هم نیست یک اساسنامه جدید شامل همه موارد پیشنهاد کرده و برخی هم اعتقاد داشته‌اند که همین اساسنامه فعلی کافی است. به هر حال نقطه نظرات رسیده جمع‌بندی و در اختیار شورای عالی قرار گرفته است. چند تغییر بنیادی مهم از این قرار است. یکی تغییر در وظایف و ساختار هیات نظارت است، به طوری که قید موظف بودن رییس هیات نظارت برداشته شد. دوم این که در حال در شورای عالی سه نفر عضو ناظر داریم یک نفر نماینده وزیر امور اقتصادی و دارایی، یک نفر نماینده شورای عالی بانک‌ها و یک نفر هم نماینده بورس. این سه نفر صرفاً به عنوان ناظر در جلسات شورای عالی شرکت می‌کنند و حق رای ندارند و چون نقش این سه نفر مشخص نبود پیشنهاد شد که در ترکیب هیات عالی نظارت در برگزیده نمایندگان همین سه بخش باشد.

سومین نکته‌ای که در اصلاحات پیشنهادی ملحوظ شده تغییر در ارکان جامعه است به طوری که دبیرکل جایگزین هیات مدیره شده است. البته برای دبیرکل دو معاون پیش‌بینی شده که با تصویب شورای عالی انتخاب می‌شوند و انتظار می‌رود با این تغییر دبیرکل و معاونین وی در قالب هیات اجرایی جامعه فعالیت کنند. و بتوانند شورای عالی را در انجام ماموریت خود یاری کنند. مطالبی هم بوده که نه در اساسنامه قبلی بوده و نه در اساسنامه پیشنهادی مدنظر قرار گرفته ولی در بین نظرات چهل موسسه‌ای که نظر داده‌اند مطرح شده است نظیر بحث مجمع عمومی اعضا.

به طور عموم موسساتی که خواهان رکن مجمع هستند چه می‌گویند.

سئوال: به نظر ما در واقع چه در اساسنامه قبلی و چه اساسنامه پیشنهادی به نوعی مجمع دیده شده اما وظایف آن محدود به انتخاب اعضای شورای عالی قرار گرفته است. اما دوستانی که بحث مجمع را کرده‌اند موضوع تغییرات پیش از موعد، شورای عالی، تصویب حساب‌ها و برخی نکات را مطرح کرده‌اند در حالی که به نظر می‌رسد مجمع جامعه چندان شباهتی به مجمع عمومی شرکت‌ها ندارد علی‌هذا موضوع مجمع هنوز در شورای عالی نهایی نشده است و دارند بحث می‌کنند. به هر حال شاید یک راه حل سومی باشد به این شکل که برخی وظایف شورای عالی فعلی و برخی وظایف که در اختیار دولت

گزارش برگزاری مجمع عمومی عادی سالانه‌ی انجمن حسابداران خبره‌ی ایران

فعالیت انجمن از دی ۱۳۸۱ تاکنون در حقیقت ادامه‌ی ماموریت، در راستای اهداف راهبردی مشخص شده قبلی است که در محورهای زیر ارائه می‌شود:

بسا در نظر گرفتن تشکیل و فعالیت جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران صرف‌نظر از اعتقاد به بلامانع بودن دو جایگاه حرفه‌ای، مسأله‌ی تدوین راهبرد جدید انجمن از ابتدای ۱۳۸۲ در دستور کار شورا قرار گرفت. ضرورت تدوین راهبرد ناشی از پذیرش این واقعیت بود که به جهت تغییرات پیرامونی، تجدید نظر و تدوین اساسنامه جدید برای انجمن موضوعی قابل تامل است. در ابتدا کوشش به عمل آمد با در نظر گرفتن محدودیت موجود (که اساسنامه‌ی جدید می‌باید به کمیته‌ی ماده ۱۰ احزاب وزارت کشور ارائه گردد و مورد تصویب قرار گیرد و این موضوع به سهولت میسر نیست) حداقل تغییرات در محتوای مواد اساسنامه داده شود. اما در پی نشست‌های متعدد این هدف مورد توجه قرار گرفت که با استفاده از فن‌آوری‌های تدوین راهبرد ابتدا راهبرد پنج‌ساله‌ی آتی انجمن

نوبت دوم مجمع عمومی انجمن حسابداران خبره‌ی ایران نوبت دوم در ۲۲/ دی ۱۳۸۲ براساس اطلاعیه‌ی مندرج در روزنامه‌ی اطلاعات ۶ دی ۱۳۸۲ و ارسال دعوت نامه‌های کتبی و با حضور نماینده‌ی وزارت کشور در محل سالن اجتماعات اتاق بازرگانی و صنایع معادن ایران با حضور ۱۳۱ نفر از اعضای انجمن (اصالتاً) برگزار گردید. پس از قرائت تلاوت آیاتی چند از کلام‌الله مجید، هوشنگ خستویی رئیس شورای عالی انجمن با توجه به ماده‌ی ۲۳ اساسنامه رسمیت جلسه را اعلام نمود و پس از رای‌گیری شفاهی هیات رئیسه‌ی مجمع مرکب از پرویز گلستانی به عنوان رئیس جلسه، اسداله نیلی و مرتضی حجازی به عنوان نظار و اعظم صفاری به عنوان منشی انتخاب شد.

سپس هوشنگ خستویی، رئیس شورای عالی انجمن، گزارش مبسوطی را از عملکرد سال مالی ۸۲-۱۳۸۱ را به اطلاع اعضا رساند. در ادامه این گزارش را می‌خوانیم.

هوشنگ خستویی
رئیس شورای عالی انجمن

با سلام و آرزوی بهروزی برای همه‌ی اعضای انجمن و سپاس ویژه از حضور اعضای حاضر در این نشست.

بورسیه زیر جذب شدند شرکت ملی نفت ایران ۲۱ نفر، شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌ها ۱۸ نفر، شرکت ملی گاز ایران ۷ نفر، و شرکت ملی صنایع پتروشیمی ۳ نفر در مهر ۱۳۸۲ نیز در مجموع ۱۲۷ نفر دانشجوی در دهمین آزمون ورودی مرکز شرکت کردند که از بین آنها ۴۵ نفر در دوره‌ی آموزشی CIMA و دوره‌ی زبان مشغول تحصیل می‌باشند. پذیرش دانشجوی طی اردیبهشت و مهر سال ۱۳۸۲ در مجموع ۱۱۳ نفر است (آمار سال‌های ۸۰ و ۸۱ به ترتیب، ۶۰، ۲۶ نفر است). در سال مورد نظر دو دوره‌ی آموزش زبان انگلیسی IELTS برگزار شد که در مجموع ۶۴ نفر در آن مشارکت کردند و ۵۱ نفر با حداقل نمره‌ی ۶ قبول شدند (به‌طور متوسط ۸۰٪ قبول شدند).

مرکز برای دومین سال دوره‌های آموزشی حسابداران رسمی را برگزار نمود که جمعاً ۵۴۸ نفر دانشجوی آموزش دیدند (سال قبل ۱۸۰ نفر).

ضمناً مرکز دوره‌های آموزشی گزارشگری مالی پیشرفته و Executive Programme را هم برگزار نموده است.

در سال ۱۳۸۲ برای اولین بار مرکز از استادان خارجی در آموزش دوره‌ی سایما استفاده کرده است. در مهرماه خانم و آقای مارچیسون ۴ کلاس فشرده را برای دانشجویان سایما برگزار نمودند. در حال حاضر مرکز ۱۲ کلاس برای دوره آموزشی سایما و سه کلاس زبان IELTS را در دست دارد.

اعضای انجمن

تعداد اعضای انجمن از ۲۱۵۰ نفر در پایان شهریور ۱۳۸۱ به ۲۴۰۰ نفر در پایان شهریور ۱۳۸۲ افزایش یافته است و عضویت در انجمن مورد استقبال می‌باشد. گفتنی است که تعداد حسابداران مستقل نیز از ۲۰۷ نفر به ۲۱۷ نفر رسیده است. آنچه در این خصوص باید گفت فقدان توجه کافی به پرداخت حق عضویت توسط برخی از اعضا است. حق عضویت از منابع اصلی درآمد انجمن می‌باشد که همواره استقلال آن را هم حفظ نموده است. بنابراین استدعا دارد اعضای محترم با نگرش مجدد به این مقوله چنانچه حق عضویت معوق دارند نسبت به تصفیه آن اقدام کنند.

تدوین و به اعضا ارائه شود و سپس در راستای آن راهبرد در اساسنامه تجدیدنظر به عمل آید.

نتایج حاصل از نشست‌ها و بررسی‌ها در این زمینه در محدوده‌ی تعیین محدودیت‌ها و مزایا و مشخص نمودن ماموریت‌های آتی شکل گرفت ولی متأسفانه منتج به نتیجه نهایی نشد. در این باره توصیه می‌شود موضوع مورد پی‌گیری شورا قرار گیرد و نهایی شود. امید آن داریم که با نگرش خردورانه به موضوع و تعیین محدوده‌ی اهداف آتی انجمن چنین امری به نتیجه برسد.

خرید زمین و احداث ساختمانی با معماری ویژه و در شان انجمن موضوعی است که از دیرباز مورد توجه و تعمق شورا بوده است. در طی یک‌سال گذشته مواردی چند برای این کار مورد پی‌گیری واقع شد و هم‌اینک نیز در حال بررسی و پی‌گیری است و امید آن است که با وجود مازاد انجمن (سرمایه‌گذاری شده در اوراق مشارکت و سهام سریع‌المعامله) و هم‌چنین مازاد CIMA بتوان این آرزو را از قوه به‌فعل در آورد. بیش‌تر در نظر است اگر بشود زمینی در خروجی اتوبان تهران - کرج خریداری شود و در آن برای انجمن و CIMA با منظور و کاربرد ویژه ساختمانی احداث نمود. بسیار امیدواریم که این کار در شورای آتی به نتیجه بنشیند.

مرکز آموزش حسابداران رسمی

عملکرد مرکز آموزش از جنبه‌های کمی و کیفی نسبت به سال گذشته رشد قابل توجه داشته است. در اردیبهشت سال ۱۳۸۲ با توجه به نشست‌های متعدد با وزارت نفت و حضور وزیر محترم نفت در سمینار حسابداری مدیریت مقرر شد که مرکز ۹۵ نفر دانشجوی ممتاز دانشگاه‌ها را برای ۴ شرکت وزارت نفت شناسایی و در دوره آموزشی CIMA طی سه‌سال آموزش دهد تا جذب شرکت‌های وزارت نفت بشوند. برای این منظور در آزمون‌های مرکب از حدود ۵۵۰ نفر دانش‌آموختگان ممتاز دانشگاه‌ها ۱۲۷ نفر تعیین و به وزارت نفت معرفی شدند که ۴۹ نفر از بین آنها گزینش شدند و به‌عنوان

غلامرضا سلامی
عضو اصلی

رضا مستاجران
عضو اصلی

مهدی مرادزاده‌فرد
عضو اصلی

امیر صادقی
عضو علی‌البدل

آنگاه حسن خدایی بازرس قانونی انجمن گزارش خود را به شرح ذیل قرائت نمود:

به: مجمع عمومی عادی سالانه

انجمن حسابداران خبره‌ی ایران

ترازنامه‌ی انجمن حسابداران خبره‌ی ایران در تاریخ ۳۱ شهریور ۱۳۸۲ و صورت‌های درآمد و هزینه و گردش وجوه نقد آن برای سال منتهی به تاریخ مزبور که پیوست می‌باشد، توسط اینجانب حسابرسی شده است. مسئولیت صورت‌های مالی با شورای عالی انجمن حسابداران خبره‌ی ایران است و مسئولیت اینجانب اظهار نظر در مورد صورت‌های مالی، به اتکای حسابرسی انجام شده، می‌باشد.

حسابرسی اینجانب براساس استانداردهای متداول حسابرسی انجام گرفته است؛ این استانداردها مقرر می‌دارد که حسابرسی چنان برنامه‌ریزی و اجرا شود که از نبود تحریفی با اهمیت در صورت‌های مالی اطمینان معقول حاصل شود. حسابرسی شامل رسیدگی آزمایشی به شواهد پشتوانه‌ی مطالبغ و اطلاعات افشا شده در صورت‌های مالی، ارزیابی اصول حسابداری به کار رفته و برآوردهای عمده به عمل آمده توسط شورای عالی و نیز ارزیابی ارائه‌ی کلی صورت‌های مالی می‌باشد. به عقیده‌ی اینجانب حسابرسی انجام شده مبنای معقولی را برای اظهار نظر فراهم نموده است. به نظر اینجانب صورت‌های مالی یاد شده وضعیت مالی انجمن حسابداران خبره‌ی ایران در تاریخ ۳۱ شهریور ۱۳۸۲ و نتیجه‌ی عملیات و گردش وجوه نقد آن را برای سال مالی منتهی به تاریخ مزبور طبق اصول پذیرفته شده‌ی حسابداری و از تمام جنبه‌های مهم به نحو درست و منصفانه نشان می‌دهد.

تهران - آذر ۱۳۸۲

حسن خدایی

بازرس انجمن

دیگر اخبار مجموع عمومی عبارت‌اند از:

پس از گزارش بازرس، صورت‌های مالی به اتفاق

آرا به تصویب مجمع رسید.

انجمن به روال معمول خود برنامه‌های آموزشی را برنامه‌ریزی و اجرا می‌نماید. در دوره‌ی گذشته نتایج کمی حاصل از آموزش‌ها به شرح یادداشت ۱۹ پیوست صورت‌های مالی می‌باشد که برخاسته از برنامه‌ی آموزشی مشترک با CIMA و اطاق بازرگانی و دو فقره برنامه‌ی آموزشی ویژه می‌باشد. در دوره‌ی گذشته انجمن موفق به برگزاری دومین سمینار حسابداری مدیریت در ایران شد هم چنین آخرین سمینار انجمن با موضوع حسابداری و توسعه‌ی بانکداری نیز اخیراً به مرحله‌ی اجرا درآمد. ارزیابی به عمل آمده حکایت از موفقیت سمینار و توجه مراجع پولی و مالی کشور به موضوع دارد. خاطر نشان می‌سازد که انجمن در برگزاری سمینار منطقه‌ای بورس مشهد نیز مشارکت موثر و یابوری‌کننده داشته است.

فعالیت انجمن در فدراسیون بین‌المللی حسابداری نیز اندک‌اندک پررنگ‌تر می‌شود. کسب موفقیت در زمینه‌ی معرفی نماینده و عضویت در کارگروه حسابداری مالی و مدیریت (FMAC) که اخیراً نام آن به PAIBC تغییر یافته است و هم چنین پذیرش آقای ابوالقاسم فخاریان به عضویت هیات داورى انتخاب مقالات برتر جهان به عنوان عضو انجمن موجب بالندگی انجمن و کشور عزیز ما ایران در محافل حرفه‌ای جهانی است.

اینک به حکم اساسنامه‌ی انجمن اینجانب و آقایان شمس‌احمدی و منیری از عضویت شورای عالی کنار می‌رویم. لازم می‌دانم از همکاری‌های بی‌شائبه و صمیمانه‌ی این عزیزان سپاسگزاری و قدردانی نمایم و آرزوی موفقیت برای منتخبین این مجمع و دیگر اعضای شورای عالی در پیشبرد نام و شان انجمن را بنمایم. تردید ندارم آنچه توانسته‌ام در بضاعت خود انجام دهم با پشتیبانی و همراهی‌های صمیمانه‌ی اعضای محترم انجمن بوده است.

صورت‌های مالی حسابرسی شده‌ی انجمن به حضور عزیزان تقدیم شده است بنابراین اتخاذ تصمیم در مورد آن به عهده‌ی شما اعضای محترم است.

عباس اسرارحقیقی
عضو علی‌البدل

امیر پوریان
عضو علی‌البدل

حسن خدایی
بازرس اصلی

حسین خطیبیان
بازرس علی‌البدل

خلاصه اطلاعات مربوط به پنج سال گذشته (ارقام به هزارریال)

۷۷-۷۸	۷۸-۷۹	۷۹-۸۰	۸۰-۸۱	۸۱-۸۲	
۱۱۷,۰۲۰	۱۶۰,۱۱۰	۱۹۰,۰۲۴	۲۴۷,۳۳۳	۲۲۲,۷۹۴	دبیرخانه حق عضویت و کمکهای اعضا هزینه های ارائه خدمات به اعضا
(۱۳۲,۲۲۶)	(۱۵۶,۱۶۰)	(۱۶۷,۷۳۶)	(۱۵۷,۸۰۶)	(۹۶,۰۶۶)	
(۱۵,۲۰۶)	۳,۹۵۰	۲۲,۲۲۸	۸۹,۵۲۷	۱۲۶,۷۲۸	
۲۲,۴۳۸	۶۵,۸۹۲	۱۱۴,۲۴۵	۱۳۰,۶۴۸	۱۸۴,۵۰۲	فعالیت های فرهنگی خالص درآمد (هزینه) آموزش خالص درآمد (هزینه) سمینار خالص درآمد (هزینه) ماهنامه
۲۰,۳۸۷	۲۶,۸۵۶	۲۲,۸۷۱	۱۴۲,۶۰۱	۶,۲۰۱	
(۱۱,۴۹۵)	(۱۰,۴۰۷)	۲۰,۹۹۸	۷,۸۱۳	۵۳,۹۱۹	
۳۱,۳۳۰	۸۲,۳۴۱	۱۵۸,۱۱۴	۲۸۱,۰۶۲	۲۴۴,۶۲۲	
۸,۱۹۹	۱۱,۹۹۷	۵۴,۹۹۰	۹۷,۴۹۱	۲۹۵,۴۹۱	سایر درآمدها
۲۴,۳۲۳	۹۸,۲۸۸	۲۳۵,۳۹۴	۴۶۸,۰۸۰	۶۶۶,۸۴۱	مازاد سال مالی مازاد انباشته سال قبل
۲۰,۴۱۶	۴۴,۷۳۹	۱۳۹,۴۴۹	۳۷۳,۶۴۷	۸۲۸,۰۹۵	
۴۴,۷۳۹	۱۴۳,۰۲۷	۳۷۴,۸۴۳	۸۴۱,۷۲۷	۱,۴۹۴,۹۳۶	مازاد انباشته در پایان سال
۱,۵۲۰	۱,۶۴۹	۱,۸۹۳	۲,۱۵۰	۲,۴۰۰	تعداد اعضا
۱۷۸	۱۸۸	۱۸۸	۲۰۷	۲۱۷	تعداد حسابداران مستقل
۶	۷	۵	۵	۶	تعداد مجلات منتشره
۱	۲	۱	۲	۱	تعداد سمینارهای برگزار شده

شورا انجمن مرکب از آقایان حمیدرضا ارجمندی، علی امانی، عبدالرضا تالانه، غلامرضا سلامی، سیاوش سهیلی، ابوالقاسم فخاریان، رضا مستاجران، مهدی مرادزاده فرد و بهروز وقتی می باشند.

اولین جلسه ی شورای عالی جدید با حضور تمام اعضا در تاریخ ۲۹ دی ۱۳۸۲ در محل انجمن تشکیل گردید و ابوالقاسم فخاریان به عنوان رئیس شورای عالی، علی امانی به عنوان نایب رئیس، عبدالرضا تالانه به عنوان خزانه دار، و مهدی مرادزاده فرد به عنوان منشی انتخاب شدند. ضمناً آقای محمد منیری به عنوان دبیرکل انجمن برای ششمین سال متوالی انتخاب شد.

تهیه گزارش: دبیرخانه انجمن

روزنامه ی اطلاعات به عنوان روزنامه کثیرالانتشار جهت درج اطلاعیه های مربوط به انجمن تعیین گردید.

برای تعیین بازرس اصلی و علی البدل رای گیری شد و آقای حسن خدایی به عنوان بازرس اصلی و آقای خطیبیان به عنوان بازرس علی البدل انتخاب گردیدند.

با توجه به اساسنامه، انتخابات اعضای شورای عالی و پایان دوره عضویت آقایان هوشنگ خستویی، منصور شمس احمدی و محمد منیری در شورای عالی، مجمع نسبت به انتخاب سه نفر اعضای اصلی و سه نفر اعضای علی البدل رای گیری به عمل آورد در نتیجه آقایان غلامرضا سلامی، رضا مستاجران و مهدی مرادزاده فرد به عنوان اعضای اصلی و آقایان امیر پوریان سب، عباس اسرارحقیقی و پرویز صادقی به عنوان اعضای علی البدل انتخاب گردیدند. در حال حاضر اعضا

محمد منیری
دبیرکل انجمن

گزارشی از همایش حسابداری و توسعه بانکداری

مهدی کرباسیان
معاون وزیر امور اقتصادی
و دارایی

هوشنگ خستویی
رئیس شورای عالی انجمن

غلامرضا سلامی
دبیر علمی سمینار

سلامی و دبیر اجرایی، محمد منیری برگزار گردیده است. ضمناً با شبکه‌ی بانک‌های کشور همایش را به عهده داشتند که جای سپاس و تشکر دارد. سپس مطالب خود را با عنوان آینده‌ی بانک «بانک نبودن» است چنین شروع نمود:

به قاعده از من به عنوان عضو انجمن حسابداران خبره‌ی ایران و یکی از اعضای شورای عالی انتظار می‌رود در چنین فرصت مغتنمی به موضوع حسابرسی و حسابداری بانک‌ها بپردازم. اما به دو دلیل بخش بیش‌تر صحبت‌م را به مسئله‌ی بانک، بانکداری و بانک مرکزی اختصاص می‌دهم. دلیل اول این است که برای توضیح نقش و وظایف حسابداری یا حسابداری در نظام بانکی ایران نخست باید شمایی از موقعیت و ساختار بانکداری را عرضه نمود. پس از آن جایگاه حسابداری را در این موقعیت و ساختار بازشناخت و دوم این که بخش چشم‌گیری از حوزه‌ی کار و تجربه‌ی حرفه‌ای من به حسابرسی بانک‌ها اختصاص داشته است و به همین لحاظ با مسائل حسابداری بانک‌ها سروکار و آشنایی دارم و می‌توانم با این تجربه پیشنهادهایی را در مورد وظیفه و مسئولیت حسابداران و حساب‌برسان در پیوند با تحولات آینده‌ی بانکداری ارائه دهم. خستویی در ادامه‌ی صحبت‌هایش افزود:

«بانک‌های مرکزی سه مسئله را در تدوین سیاست‌های اقتصادی اول - ثبات نرخ ارز، که می‌تواند تضاد اهداف داخلی و خارجی را تعدیل نماید. دوم - رشد تجارت و حرکت سرمایه در بازارهای جهانی و سوم - تدوین سیاست‌های مناسب برای دستیابی به اهداف مشخص اقتصادی».

وی در ادامه در ارتباط با راهبردهای کلی اقتصاد و

هم‌اندیشی حسابداری و توسعه‌ی بانکداری در روزهای ۹ و ۱۰ دی ۱۳۸۲ در سالن همایش‌های رازی با پشتیبانی بانک‌های ملی، تجارت، سپه، ملت، کشاورزی، پارسیان، اقتصادنورین، سامان، کارآفرین و موسسه‌ی اعتبار و توسعه و با حضور بیش از یک‌هزار نفر از مدیران سازمان‌ها و بنگاه‌های مختلف اقتصادی، استادان و پژوهشگران، کارکنان ارشد بانک‌ها، دانشجویان دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری رشته‌های مختلف حسابداری، مدیریت، اقتصاد و مالی برگزار گردید.

هم‌اندیشی با پخش سرود جمهوری اسلامی ایران و تلاوت آیاتی چند از قرآن مجید آغاز شد. سپس منصور شمس‌احمدی مجری هم‌اندیشی ضمن عرض خیرمقدم به شرکت‌کنندگان و اظهار تأسف عمیق از وقوع زلزله‌ی بم از حضار خواست که به پا خیزند و با خواندن فاتحه یادآور این فاجعه‌ی ملی باشند. پس از آن هوشنگ خستویی آغاز کرد.

خستویی، یکی از سخنرانان بخش افتتاحیه ضمن عرض خیرمقدم به شرکت‌کنندگان از کسانی که به هر نحو جهت برگزاری این سمینار زحمت کشیده‌اند تشکر و قدردانی نمود و اظهار داشت که این سمینار، با همت کارگروه همایش‌های انجمن حسابداران خبره‌ی ایران و با زحمات هشت‌ماهه‌ی دبیر علمی سمینار، غلامرضا

رتال جامع علوم انسانی

دکتر اکبر کمیجانی

بانکداری آینده‌ی ایران سخن گفت و سپس مسائل حسابداری و حسابرسی را برشمرد.

دومین سخنران افتتاحیه را **مهدی کرباسیان** معاون وزیر امور اقتصادی دارایی عرضه کرد **کرباسیان** ضمن اظهار تأسف عمیق از فاجعه‌ی زلزله بم در مورد بانک و بانکداری و خصوصی‌سازی اظهار داشت: "اگر سیستم بانکی و بیمه قوی نداشته باشیم رسیدن به رشد و توسعه‌ی هشت درصدی شعار است، رسیدن به توسعه و حرکت در این مسیر بدون بانک قدرتمند و اختیار عملی نیست.

کرباسیان با اذعان استقلال بانک مرکزی و جداسازی سیاست‌های پولی و بازار سرمایه تصریح کرد عموم هم بر این امر تاکید دارد اما آیا باوجود مجموعه‌ی بانکداری و مقرراتی ما که شورای بانک‌ها به جای هیات مدیره‌ی بانک تصمیم می‌گیرد می‌توان مشکل را حل کرد.

وی با اشاره به این که نظام مالی کشور متکی به بانک است خاطر نشان کرد باید پذیریم در حالی که ده‌ها میلیارد تومان خرج اتوماسیون بانک‌ها کردیم تا به ارباب رجوع خدمات ارائه دهیم اما در این امر موفق نبوده‌ایم. وی در ادامه امر تدوین و اجرای دقیق براساس استانداردهای جهانی حسابداری بانک‌ها که به منظور شفاف‌سازی حساب و کتاب صورت می‌گیرد را اقدام ارزنده‌ی بانک‌ها دانست. هم چنین درباره اقدام‌های موثر سیستم بانکی در جهت افزایش کارایی گفت یکسان‌سازی صورت‌های مالی بانک‌ها، لایحه‌ی مبارزه با پول‌شویی، تفکیک سود سپرده و حق‌الوکاله، تصفیه‌ی بدهی‌های دولت بر بانک‌ها از طریق فروش سهام شرکت‌های دولتی، خصوصی کردن بانک‌های دولتی و تمرکز در عملیات بانکی و پولی از جمله مواردی دانست که در سیستم بانکی کشور انجام گرفته است. در خاتمه برای برگزارکنندگان همایش در تحقق اهداف سمینار آرزوی توفیق نمود.

بانک مرکزی و نظام بانکی

دکتر **اکبر کمیجانی** به عنوان اولین سخنران گفت: هنر بانکداری مرکزی در طول زمان دستخوش تحول گردیده، لیکن اصول و استحکام عملکرد آن عمدتاً بدون تغییر باقی مانده است. استفاده از واژه "بانکداری مرکزی" در فرهنگ دانشگاهی به اوایل قرن بیستم باز می‌گردد. واژه‌هایی از قبیل "بانک بانک‌ها"، "بانک خزانه" و "بانک بخش خارجی اقتصاد" نیز گهگاه مورد استفاده واقع شده‌اند. وی در ادامه افزود بررسی قوانین پولی و بانکی کشورها نمایانگر آن است که بانک‌های مرکزی جایگاه عمده‌ای را در بازارهای پول و سرمایه کشورها دارا می‌باشند. با توجه به مسئولیت بانک‌های مرکزی در ایجاد ثبات در نظام مالی کشور، نقش این بانک‌ها در مقابله با بحران‌های بانکی از اهمیت خاصی برخوردار است. چارچوب‌های قانونی، ساختار نهادی و توانایی در مدیریت بحران می‌تواند نمایانگر موفقیت یک بانک مرکزی در ایجاد ثبات مالی باشد. اهمیت جایگاه بانک مرکزی سبب گردیده است تا بسیاری از کشورها در دهه ۹۰ میلادی به تجدیدنظر در قوانین پولی و بانکی خود بپردازند. در قوانین جدید قدرت و استقلال بانک‌های مرکزی افزایش یافته و اثرات مثبت آن در اقتصاد این

دکتر مرتضی طیبیان

کشورها نمایان است.

کمیجانی هم چنین گفت: در ایران قانون پولی و بانکی کشور مبنای قانونی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران محسوب شده و در برگیرنده وظایف، اختیارات و ارکان بانک مرکزی است. قانون مذکور که در تیرماه سال ۱۳۵۱ به تصویب رسید و گرچه در طول زمان اصلاحاتی در آن صورت گرفته است، ولی بدلیل تحولات عظیمی که در عرصه بانکداری مرکزی و نظام بانکی در سطح جهان و در داخل کشور صورت گرفته تجدید نظر در آن ضروری است. از سوی دیگر بعد از گذشت ۱۷ سال از اجرای قانون عملیات بانکی بدون ربا و آشکار شدن نارسایی‌ها و نواقص آن، همچنین توجه به الزامات قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، لزوم بازنگری در قوانین و مقررات و دستورالعمل‌های اجرایی بیش از هر زمان دیگر احساس می‌شود.

سخنران ادامه داد که: در سال‌های اخیر تجدید سرمایه و تجدید ساختار بانک‌های ایران از جمله مباحث مهمی است که نظر صاحب‌نظران و کارشناسان بانکی را به خود جلب نموده و مشارکت فعال بانک مرکزی را نیز در پی دارد. ایجاد اصلاحات ساختاری در شبکه بانکی کشور مستلزم طراحی نهادهای جدید است که بر فرآیند مزبور نظارت داشته و از بروز بحران نیز جلوگیری نماید. سخنران گفت: در مقاله حاضر پس از مروری کوتاه بر تاریخچه بانکداری مرکزی در جهان و ایران، برخی از مشکلات بانک مرکزی در ارتباط با قوانین پولی و بانکی کشور مورد بررسی قرار خواهد گرفت و پس از آن مشکلات شبکه بانکی کشور در زمینه افزایش سرمایه و همچنین تجدید ساختار آنها مطرح خواهد شد.

نقش بانکداری نوین در نظام‌های اقتصادی: ابزارهای مالی جدید و پیش‌نیازها

دکتر **محمد طیبیان** که دومین سخنران روز ال هم‌اندیشی بود در زیر آورده است: دو دهه اخیر شاهد تحول اساسی در وسعت دامنه و عمق فعالیت‌های بانکی در بسیاری از کشورها بوده است. این تحول نقش بانک‌ها را به عنوان بنگاه‌های اقتصادی با تغییر درالویت در استراتژی غالب برای بانک‌ها همراه ساخته است. این تحول در انتخاب الویت‌های استراتژیک در امر بانکداری بصورت جابه‌جایی از تاکید بر رشد و اندازه بنگاه و سهم بازار به تاکید بر سودآوری، کارایی و ایجاد ارزش درونی قرار گرفته است. برای تحقق این هدف متخصصین بانکی بیش از نیازمند دانش در زمینه پایه‌ها و مبانی اقتصاد خرد بانکداری (micro foundations) بوده‌اند تا بتوانند تصمیم مدیریتی صحیح اتخاذ کنند.

این مبانی خرد زمینه‌های متنوعی را شامل شده است مانند افزایش کارایی در استفاده داخلی از منابع پولی، به‌کارگیری ابزارهای جدید مالی و اعتباری، استفاده از منابع انسانی و سرمایه‌ای و تخصصی و فنی جدید به‌نحوی که ارائه خدمات جدیدی را ممکن ساخته است. خدماتی مانند کارت اعتباری، e-money, credit cards, e-Wallet, بانکداری از طریق تلفن و موبایل و تلویزیون (T.V. banking, Telephone and mobile banking)، بانکداری خود خدمت (self-service banking)

دکتر ولی‌اله سیف

بانکداری الکترونیکی e-banking و مانند آن. آزادسازی (deregulation) بیش از پیش امکان تلفیق فعالیت‌های بانکداری تجاری و بانکداری سرمایه‌گذاری را فراهم ساخته است. در این مقاله پس از مرور بر محصولات و خدمات جدید بانکی به بررسی پیش‌نیازهای انسانی، تخصصی، سخت‌افزاری، نرم‌افزاری و زیربنایی لازم برای کارکرد موفقیت‌آمیز یک چنین سامانه‌ای توجه می‌شود. بانکداری جدید چالش‌های جدیدی را نیز فراروی سیاستگذاری کلان قرار می‌دهد. شامل افزایش بالقوه در بی‌ثباتی بازارهای مالی، امکان گسترده‌تر ظهور کژمنشی (moral hazard) و در نتیجه نیاز به دستگاه ناظر قوی‌تر و مجهزتر و نظام حقوقی و قضایی کارآمد و روزآمد. در این مقاله این چالش‌ها برشمرده می‌شود. مجموعه شرایط و چالش‌های ذکر شده ابعادی از سیاستگذاری کلان را مطرح می‌کند که در بستر بانکداری سنتی بی‌سابقه بوده است.

دکتر ولی‌اله سیف نیز به عنوان سخنران بعدی سخنانی را زیر عنوان نظام بانکی ایران: چالش‌ها و محدودیت‌ها عرضه کرد. چکیده‌ی سخنان سیف در ادامه آمده است: با پیروزی انقلاب اسلامی، و به واسطه دلایلی همچون خروج سپرده‌ها از بانک‌ها توسط سرمایه‌گذاران، از بین رفتن اعتماد مردم به بانک‌ها و به تبع آن هجوم مردم جهت بازپس‌گیری سپرده‌های خود و از طرف دیگر عدم وصول مطالبات بانک‌ها، تقریباً اکثر بانک‌ها در آستانه ورشکستگی قرار گرفتند، امری که در نهایت باعث شد تا در سال ۱۳۵۸ کلیه بانک‌های کشور ملی شوند. ملی شدن بانک‌ها باعث تغییرات گسترده‌ای در سیستم بانکی گردید، که هم‌اکنون به نظر می‌رسد این تغییرات بانک‌ها را با چالش‌ها و محدودیت‌های مختلفی روبرو نموده است.

عمده تغییراتی که در سیستم بانکی کشور بعد از ملی شدن کلیه بانک‌ها روی داد عبارتند از:

۱- تغییر در اهداف:

مهم‌ترین هدفی که بانک‌های غیردولتی به دنبال آن می‌باشند افزایش سود سهامداران و سپرده‌گذاران می‌باشد، ولی در ارتباط با بانک‌های دولتی بنا به تعریف هدف بانک صرفاً «توسعه همه‌جانبه کشور» در نظر گرفته می‌شود.

هنگامی که هدف «توسعه همه‌جانبه کشور» در نظر گرفته شود، آنگاه سرمایه‌گذاری بانک‌ها در طرح‌های کم‌بازده که به نظر دولت از اولویت بالایی برخوردار می‌باشد توجیه‌پذیر می‌شود.

طرح‌هایی که در چندسال اخیر حجم بالایی از اعتبارات را به خود اختصاص داده و از این نظر بانک‌ها را با کمبود جدی منابع روبرو نموده است.

۲- تغییر در قوانین و ساختار سیستم بانکی

- تصویب قانون عملیات بانکی بدون ربا:

طیف گسترده عقود و عدم کاربرد بعضی از آن‌ها در سیستم بانکی از مشکلات قانون عملیات بانکی بدون ربا می‌باشد.

- فعالیت بانک‌ها تحت نظر یک شورا و یک مجمع: امری که باعث نامفهوم شدن رقابت بین بانک‌ها، و دخالت فاکتورهای غیراقتصادی در تصمیم‌گیری‌های سیستم بانکی گردیده است.

- تعیین دستوری نرخ سود بانکی:

عدم تبعیت نرخ سود بانکی از شاخص‌های اقتصادی از جمله تورم، در عمل سپرده‌گذاران را با ضرر از دست دادن قدرت خرید، و گیرندگان تسهیلات را با دریافت وام‌های بدون سود مواجه نموده است.

- تعیین دستوری کارمزد خدمات بانکی:

دخالت دولت در تعیین کارمزد خدمات بانکی باعث عدم تناسب نرخ‌ها با هزینه‌های واقعی خدمات گردیده است.

در سال ۱۳۸۱ بانک ملی با ضرری بالغ بر ۵۲۷ میلیارد ریال در این قسمت روبرو گردید.

- تحمیل تسهیلات تکلیفی از طریق قوانین بودجه:

این امر باعث ضایع شدن حقوق سپرده‌گذاران، کاهش سود بانک‌ها، افزایش ریسک اعتباری بانک و عدم برگشت به موقع مطالبات آن‌ها گردیده است.

در شهریور ۱۳۸۱ بدهی‌های دولت به بانک‌ها بالغ بر ۶۳ هزار میلیارد ریال بوده است.

۳- متاثر شدن سطح و کیفیت خدمات بانک‌ها از تغییر قوانین و اهداف آن‌ها

- عدم امکان ارائه تسهیلات گسترده به مشتریان:

در حال حاضر به‌طور متوسط تنها ۳۵ درصد از منابع بانک‌ها در اختیار آن‌ها قرار دارد، که این امر یکی از دلایل گسترش صندوق‌های قرض‌الحسنه محسوب می‌گردد.

- عدم پرداخت سود واقعی به سپرده‌گذاران:

بانک ملی ایران در سال ۱۳۸۱ از محل تسهیلات و هزینه خدمات تکلیفی از سودی به میزان ۱۱۹۲ میلیارد ریال محروم ماند.

- وجود طیف گسترده‌ای از عقود و عدم امکان استفاده از آن‌ها:

بعضی از عقود مانند عقد مزارعه و مساقات در بانک‌ها کاربرد ندارند.

- عدم هماهنگی با شاخص‌های بین‌المللی مانند کیفیت سرمایه:

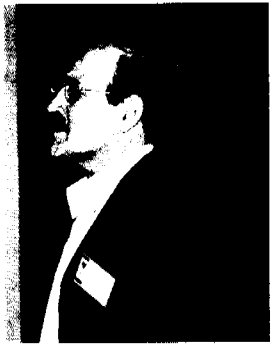
در ارتباط با نسبت کفایت سرمایه، بانک‌ها هم‌اکنون با توجه به وجود تسهیلات تکلیفی، برمخارج کسر نسبت کفایت سرمایه که بیانگر دارایی‌های موزون شده براساس ریسک می‌باشد، کنترل محدودی را دارا می‌باشند.

- خصوصی‌سازی سیستم بانکی:

یکی از راه‌حل‌های مهمی که در ارتباط با حل مشکلات سیستم بانکی مدنظر کلیه مسئولین ذیربط قرار گرفته است، خصوصی‌سازی بانک‌ها می‌باشد. که تاکنون پیشنهادهای مختلفی ارائه گردیده است، که از آن جمله می‌توان به پیشنهاد بانک ملی مبنی بر آمادگی آن بانک جهت قبول مسئولیت انجام کامل این فرآیند اشاره نمود. - آزادسازی نرخ سود و نرخ خدمات بانکی و منطقی کردن آن‌ها:

دکتر پرویز عقیلی

غلامرضا سلامی

برای حرکت به طرف آزادسازی نرخ سود در ابتدا نیاز به طراحی نرخ‌های پایه و مینا می‌باشد که در این رابطه می‌توان از نرخ سود اوراق مشارکت دولتی و نرخ سود تنزیل مجدد استفاده نمود.

دو نرخ مورد نظر در واقع پایه‌ای برای تعیین نرخ تسهیلات اعطایی بانک‌ها و موسسات اعتباری قرار خواهند گرفت.

- حذف تسهیلات تکلیفی:

حذف تسهیلات تکلیفی و ارائه بارانه به بخش‌های مختلف اقتصاد می‌تواند به عنوان یک گام مهم در جهت توسعه خدمات بانکی محسوب گردد.

۴-۲ (۴-۲-۱) روشهای دیگر:
 (۴-۲-۱) بانکهای دولتی خصوصی شوند.
 (۴-۲-۲) اجازه فعالیت به بانکهای خارجی داده شود.
 (۴-۲-۳) بانکهای دولتی ملزم به رعایت رابطه سرمایه با تعداد شعب شده، تعدادی از شعب خود را از طریق مزایده به فروش رسانند.
 (۴-۲-۴) برای رقابتی کردن سیستم بانکی کشور، هر سه پیشنهاد فوق همزمان اجرا شود.

سخنران بعدی **غلامرضا سلامی**، رئیس شورای عالی جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران، بود در ادامه چکیده‌ی سخن سلام را با هم می‌خوانیم. در خردادماه سال ۱۳۵۸ کلیه بانکهای بخش خصوصی به موجب قانون مصوب شورای انقلاب جمهوری اسلامی ملی شدند و متعاقب آن لایحه نحوه اداره بانکها به تصویب این شورا رسید. طی این مدت نسبتاً طولانی مدیریت دولتی حاکم بر این بانکها و استفاده دولت و مجلس از منابع سپرده‌گذاران باعث شده است تا نسبت سودآوری به کل دارایی‌های آنها در مقایسه با شاخص‌های جهانی بسیار نازل باشد، و این در حالیست که فاصله بین بهره پرداختی به سپرده‌گذاران و بهره دریافتی از دریافت‌کنندگان تسهیلات در قیاس با بانکهای سایر کشورها و بانکهای ایرانی فعال قبل از انقلاب اسلامی بمراتب بالاتر بوده است.

شروع رقابت بانکهای خصوصی نشان داد که بانکداری در ایران از فعالیت‌های بسیار سود ده محسوب می‌شود و بنابراین سود پایین بانکهای دولتی، نتیجه دولتی بودن آنهاست و لذا دولت مصمم شد تا نسبت به واگذاری سهام بانکهای ملی شده در مرحله اول اقدام کند. ولی با وجود اصل ۴۴ قانون اساسی و سایر موانع حقوقی عنوان شده از طرف نهادها و اشخاص مسئول، خصوصی‌سازی بانکها با توقف روبرو شد.

نگرانی دیگر مسئولان اقتصادی کشور، چگونگی اجرای طرح خصوصی‌سازی بانکها با توجه به مشکلات و معضلات ساختاری نظام بانکی کشور بخصوص ساختار نامناسب مالی بانکهای دولتی، می‌باشد.

در این مقاله سعی می‌شود تا با طرح استدلال‌هایی قانونی بودن واگذاری سهام بانکهای دولتی و بخصوص بانکهای ملی شده را نشان داده شود و متعاقب آن راهکاری برای اصلاح ساختار مالی بانکها و مراحل اجرایی خصوصی‌سازی بانکها ارائه گردد.

بانکداری اسلامی موضوع سخنرانی بعدی بود که **محمودرضا خاوری** عرضه کرد. رئوس مطالب سخنرانی خاوری عبارت بودند از: - تبیین فلسفه وجودی بانک و جایگاه آن در نظام اقتصادی کشور، - سیر تحولات نظام بانکی کشور پس از پیروزی انقلاب اسلامی، - تشریح بانکداری اسلامی و مفاهیم سود و ربا (بهره)، - تفاوت‌های اساسی بین سود و ربا (بهره)، - ویژگی‌های نظام بانکداری بدون ربا، - مقایسه نظام بانکداری ربوی و

باتوجه به مباحث عنوان شده، سیستم بانکی کشور در حال حاضر عمدتاً از مشکلات ساختاری که خارج از محدوده عمل خود می‌باشد رنج می‌برد. مشکلاتی که اگر در ارتباط با آنها فکر اساسی نشود، بازارهای مالی کشور را با بحرانی شدید روبرو خواهد نمود، بحرانی که ادامه آن در ورشکستگی بانک‌های بزرگ کشور ظهور خواهد نمود.

سخنران بعدی **دکتر پرویز عقیلی کرمانی** بود. عقیلی کرمانی درباره‌ی تجربه‌ی بانکداری خصوصی در ایران سخن گفت. در ادامه چکیده‌ی سخن عقیلی کرمانی را می‌خوانیم:

- ۱- عملکرد بانکداری دولتی در سایر کشورها و ایران
 - ۱-۱) اقتصاد دولتی
 - ۱-۲) بانکداری دولتی در اروپا (فرانسه و ایتالیا) در آسیا (هندوستان و چین)
 - ۱-۳) بانکداری دولتی در ایران قبل و بعد از انقلاب
- ۲- بانکداری خصوصی بعد از انقلاب
 - ۲-۱) موسسات اعتباری غیربانکی
 - ۲-۲) بانکهای خصوصی جدیدالتاسیس
 - ۲-۳) بانکداری بدون ربا، مقررات و ائین‌نامه‌های حاکم
 - ۲-۴) آزادی عمل بیشتر در مورد تعیین نرخ سود پرداختی و دریافتی
 - ۲-۵) مشکلات بانکهای خصوصی
- ۳- عملکرد بانکهای خصوصی در مقایسه با بانکهای دولتی
 - ۳-۱) کمک بانکهای دولتی را در راه‌اندازی بانکهای خصوصی
 - ۳-۲) شفافیت عملیات و گزارشهای حسابرسی شده
 - ۳-۳) قیمت تمام شده پول برای بانکهای خصوصی و دولتی
 - ۳-۴) کفایت سرمایه در بانکهای خصوصی و دولتی
 - ۳-۵) پیشرفت در مکانیزه نمودن سیستم بانکی
 - ۳-۶) تاثیر کلی بانکهای خصوصی بر روی سیستم بانکی کشور
- ۴- آینده سیستم بانکی کشور
 - ۴-۱) توسعه فعالیت بانکهای خصوصی فعلی و افزایش مجوزهای جدید

محمودرضا خاوری

دکتر هادی مهدویان

بانکداری بدون ربا از نظر تجهیز و تخصیص منابع، - نقاط قوت و ضعف بانکداری اسلامی، و - چالش‌های کنونی نظام بانکداری اسلامی.

اولین سخنرانی روز دوم را دکتر **محمد هادی مهدویان** تحت عنوان مدیریت ریسک در بانک‌ها عرضه کرد چکیده‌ی مهدویان به شرح زیر است: وقوع بحران در آسیای جنوب شرقی، اهمیت ثبات در سیستم‌های مالی و جلوگیری از وقوع ریسک‌ها را بیش از پیش مورد تأکید قرار داد. بانک‌ها دارنده سهم عمده‌ای از دارایی‌های مالی در کشورهای در حال توسعه می‌باشند. در این کشورها، که نظام مالی عمدتاً بر پایه بانک‌ها شکل گرفته است، بانک‌ها وظایف عمده‌ای به عهده دارند. تامین مالی نیازهای سرمایه‌گذاری و سرمایه در گردش اقتصاد ملی از یک طرف و تامین نیازهای مالی دولت و شرکت‌های دولتی از طرف دیگر بر منابع فشار وارد می‌کند. از طرف دیگر بانک‌ها وظایف مربوط به سیستم پرداخت‌ها را به عهده دارند و تا حدود قابل توجهی در بازار اوراق نیز حضور قوی دارند. طی دو دهه گذشته رشد ارقام دارایی و بدهی بانک‌های کشورهای در حال توسعه بسیار سریع بوده و وقوع بحران‌های بانکی در این کشورها را بدنبال داشته است. بررسی‌ها نشان می‌دهد بحران‌های بانکی به پیامدهایی از قبیل توقف فعالیت‌های اقتصادی، کاهش دستیابی به اعتبارات بانکی و منفعل شدن سیاست‌های پولی منجر شده است. از این رو در سال‌های اخیر تأکید اصلی بانک‌ها روی مدیریت ریسک پویا معطوف گردیده است. مدیران بانک‌ها دریافته‌اند که مدیریت ریسک موثر بانک‌ها را قادر می‌سازد تا ضمن کنترل ریسک‌هایی که مایل به پذیرفتن آن هستند از ریسک‌هایی که سلامت مالی آنها را به خطر می‌اندازد، اجتراز نموده و در این حوزه تعادل معقولی برقرار سازند. سرمایه بانک علاوه برآنکه نقش مهمی در ثبات مالی بانک و انگیزه‌های ریسک‌پذیری ایفاء می‌نماید، در ایجاد رقابت مثبت میان بانک‌ها نیز بسیار موثر است. این نکته از جمله عوامل کلیدی است که به تلاش‌های بین‌المللی برای ایجاد هماهنگی میان استانداردهای سرمایه در دهه ۸۰ میلادی منجر گردید. تفاهم بین‌المللی برای تدوین مقررات سرمایه با پیمان‌نامه سال ۱۹۸۸ کمیته بال سوئیس (۱) آغاز شد. تأکید این پیمان‌نامه روی محاسبه میزان سرمایه و تعریف استانداردهای مربوط برای ریسک اعتباری استوار بود. پیمان‌نامه مذکور در سال ۱۹۹۶ اصلاح گردید و اهمیت ریسک بازار نیز مدنظر قرار گرفت. در سال ۱۹۹۹ کمیته بال سوئیس معیارهای جدید استانداردهای سرمایه را ارائه نمود که بعنوان بال دو نامیده می‌شود. امروزه بانک‌های مرکزی، بانک‌ها و موسسات مالی در سرتاسر جهان در تلاشند تا در زمان تعیین شده برای اجرای مقررات جدید در سال ۲۰۰۶ میلادی، مقررات و روش‌های بانکی خود را با معیارهای جدید تطبیق دهند.

دکتر حسین کثیری

اختصاص می‌دهد. در بخش نهایی مدیریت ریسک در نظام بانکداری اسلامی ایران مطرح شده و سپس روش‌های محاسبه ریسک‌ها در ایران بررسی خواهد شد.

دکتر **حسین کثیری** سخنران بعدی در روز دوم بود که در باب جایگاه سیستم کنترل داخلی در راهبری نظام بانکی سخن گفت در ادامه چکیده‌ی کثیری را با هم می‌خوانیم: امروزه استفاده موثر و کارآمد منابع برای دستیابی به اهداف سازمان و ارائه اطلاعات مالی شفاف و قابل اتکاء که در تصمیم‌گیری‌ها و پاسخگویی مفید واقع شود، از راهبردهای اساسی مدیریت است. گسترده‌گی و پیچیدگی روزافزون و شتاب‌آمیز سازمان‌ها در جهان پیشرفته امروزی، پیدایش عرصه‌های جدید کسب و کار و عملیات، تشدید رقابت، نوآوری‌ها و تغییرات سریع و پایان‌ناپذیر فن‌آوری، توسعه تجارت الکترونیک و بروز انواع سوءجریانات و تقلبات، بانک‌ها را با انواع ریسک‌های مختلف در دستیابی به اهداف سازمانی در زمینه‌های مختلف مواجه ساخته است.

تغییرات و ریسک‌های اجتناب‌ناپذیر فوق، ابهامات، نگرانی‌ها و عدم اطمینان سرمایه‌گذاران، دولت و سایر تصمیم‌گیرندگان را افزایش داده است. ابهامات فوق همچنین ریسک و هزینه تامین سرمایه را افزایش داده، رشد و توسعه نظام بانکی و اعتماد عمومی نسبت به آن را با مشکلاتی مواجه ساخته است.

بدون تردید ادامه حیات موثر هر سازمان از جمله بانک‌ها، مستلزم انجام بهبود مستمر از طریق شناسایی و ارزیابی ریسک‌ها و مدیریت آن، شناسایی نارسائی‌های سیستم کنترل داخلی، ارزیابی کارایی و اثربخشی فعالیتها، گزارشدهی قابل اعتماد، اطمینان از رعایت الزامات و مقررات و استفاده از فرصت‌ها جهت بهبود می‌باشد.

از سویی مدیریت بانک‌ها برای حصول اطمینان از دستیابی به اهداف سازمانی، حفظ توان مالی و سودآوری، مقابله با رویکردهای غیرمنتظره و ریسک‌های مسووجود، اطمینان‌دهی و پاسخگویی در برابر سرمایه‌گذاران و دولت و افزودن ارزش سازمان نیازمند مکانیزم "راهبری سازمانی" مناسب می‌باشند.

راهبری سازمان بانک مکانیزمی برای هدایت، نظارت و کنترل آن در راستای تحقق اهداف است. راهبری سازمان بانک با استفاده از "سیستم کنترل داخلی اثربخش" می‌تواند بر اقدامات، رویه‌ها و تصمیمات نظارت نموده و ابزار پاسخگویی مناسب مدیران و کارکنان را فراهم سازد. سیستم کنترل داخلی فرایندی است که به منظور کسب اطمینان معقول نسبت به تحقق اهداف سازمانی از جمله اثربخشی و کارایی عملیات، قابلیت اعتماد گزارش‌دهی و رعایت قوانین و مقررات برقرار می‌شود.

با توجه به برداشت‌های مختلف از اصطلاح کنترل داخلی کمیته سازمان‌های مسوول کمیسیون تردوی (COSO) در یک کار تحقیقی بسیار ژرف و گسترده گزارشی تحت عنوان کنترل داخلی - چارچوب یکپارچه در سال ۱۹۹۲ ارائه داد که در سال ۱۹۹۴ طی متممی آن

در مقاله حاضر ابتدا تعاریفی از انواع ریسک‌های بانکی ارائه می‌گردد. پس از آن مقررات بین‌المللی (کمیته‌بال) در زمینه ریسک‌ها بخش دیگری از گزارش را به خود

سخنران بعدی **هوشنگ خستویی**، بود که سخنانی را درباره‌ی گزارشگری مالی بانک‌ها عرضه کرد در ادامه چکیده‌ی سخن هوشنگ خستویی را با هم می‌خوانیم:

در این مبحث از همایش، ابتدا شمائی اجمالی از بانک و بانکداری داده شده سپس بانکی پیشرو تشریح می‌شود و ضرورت ارائه گزارش‌های مالی در بانک با توجه به اهمیت (آستانه کفایت) مشخص شده و قابلیت اتکاء و مربوط اطلاعات مالی مفید مورد توجه قرار می‌گیرد.

با توجه به آنچه که باید باشد و ضروری دانسته می‌شود بحث تحقیق انجام شده در خصوص گزارشگری مالی بانک‌ها در یک دوره پنج ساله از ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۰ و نتایج حاصل از آن به منظور آگاهی از آشکارسازی یا عدم آشکارسازی اطلاعات و علل آن که ناشی از فقدان قوانین و مقررات است یا نداشتن اصول و موازین ویژه صنعت بانکداری ارائه می‌شود.

دکتر **بهمن ذوالفقاریور** به عنوان سخنران بعدی درباره‌ی بانکداری الکترونیکی و مشکلات زیرساختی ایران سخن گفت، چکیده‌ی سخن ذوالفقاریور در زیر آمده است: نقش رایانه و اینترنت در زندگی بشر آنچنان گسترده و فراگیر شده است که از دربان تا بالاترین مقام‌ها در یک سازمان ناچار به دانستن نحوه استفاده از این وسایل الکترونیکی می‌باشند. کاربرد رایانه و اینترنت جایگزین سواد خواندن و نوشتن می‌شود.

توسعه کاربرد رایانه‌ها در عملیات اجرایی نیاز به ایجاد شبکه‌های محلی و پر دامنه را ایجاب کرد. این شبکه‌ها بشکل LAN (Local Area Network) و WAN (Wide Area Network) ساخته شدند. این شبکه‌ها مستقل از همدیگر ایجاد می‌شدند ولی در عمل اتصال این شبکه‌ها به همدیگر لازم شد.

این نیاز در اواخر قرن بیستم با پیدایش یک زبان مشترک برای ارتباط شبکه‌های رایانه‌یی ساخته شد (TCP/IP) که با پیدایش آن زبان (اینترنت تولد یافت). پیدایش اینترنت یک نیاز دیگر را نیز بوجود آورد و آن شبکه‌های مخابراتی با پهنای باند وسیع برای نقل و انتقال داده‌ها بود. در اینجا یک همزیستی بین مخابرات و رایانه‌ها بوجود آمد. دیگر علوم مربوط به کاربرد رایانه‌ها و اطلاعات (Information Technology) جدا از علوم مخابراتی (Communication Technology) قابل بحث نبود. ترکیبی بوجود آمد که به آن ICT (Information & Communications Technology) می‌گویند. شبکه‌های مخابراتی بر مبنای پروتکل اینترنت IP Network ساخته شدند و تمام تلاش‌ها بر این متمرکز شد که علوم و فنون مخابراتی که طی بیش از یک قرن برای ارتباطات مکالمه

را کامل کرد. با توجه به این تحقیق، کمیته نظارت بر امور بانکی بازل در سال ۱۹۹۸ گزارش "چارچوب سیستم کنترل داخلی در سازمان‌های بانکی" را منتشر کرد. کلیه اعضای کمیته بازل موافقت کردند که اصول مندرج در این گزارش باید در ارزیابی سیستم کنترل داخلی بانکها مورد استفاده قرار گیرد.

در این مقاله ضمن بررسی چارچوب یکپارچه سیستم کنترل داخلی پیشنهادی COSO، اصول پیشنهادی در گزارش کمیته بازل جهت ارزیابی سیستم کنترل داخلی بانکها مورد بحث قرار گیرد.

ابوالقاسم فخاریان

سخنران بعدی روز دوم **ابوالقاسم فخاریان** عرضه کرد. در ادامه چکیده‌ی سخن فخاریان را با هم می‌خوانیم: تحقیقات نشان می‌دهد که پیوستگی نزدیک بین سطح و کیفیت صنعت بانکداری که موضوع اقتصاد خرد است با سیاست‌های پولی که موضوع و مقوله اقتصاد کلان است وجود دارد.

بانکها برای آنکه نقش خود را در اقتصاد کلان بخوبی ایفا کنند باید سودآور عمل نمایند و با پشتوانه سرمایه قوی و توان ایستادگی در مقابل رویدادهای مخاطره‌آمیز موفقیت و رشد پایدار خود را تضمین نمایند. چالش بزرگ بانکهای تجاری در شرایط فوق‌العاده شدید رقابتی تلاش برای بقاء و موفقیت پایدار است و بقاء و موفقیت بانکها در گرو انعطاف‌پذیری و سرعت در تامین نیازهای مشتریان و توان پاسخگویی به انتظارات سهامداران است. موفقیت و رشد پایدار در سیستم بانکی همچنین مستلزم برخورداری از سیستم مدیریت مناسب و زیر ساخت‌های لازم از جمله قوانین و مقررات و بهره‌مندی از سیستم‌های اطلاعاتی مالی قابل اتکاء است.

عواملی همانند تنوع و تغییرپذیری محصولات (خدمات)، حجم وسیع معاملات، ضرورت بهنگام بودن ارائه خدمات، پراکندگی جغرافیایی و ارتباط‌های بین‌المللی و نهایتاً دامنه و تنوع ریسک و اندازه‌گیری و مدیریت آن و ضرورت گزارشگری عملکرد مدیریت به سهامداران، کاربرد سیستم اطلاعاتی حسابداری و در محور آن حسابداری مدیریت را در بانکها پراهمیت ساخته است.

مقاله با محور قراردادن نقش و اهمیت تدوین و پیشبرد استراتژیها و اعمال مدیریت مبتنی بر ارزش در بانکها به معرفی کاربرد مفاهیم و تکنیک‌های حسابداری مدیریت در نظام بانکی به شرح زیر می‌پردازد:

- سنجش رضایتمندی مشتریان و اعمال مدیریت پایداری مشتریان CRM
- اعمال مدیریت مبتنی بر ارزش VBM (ابزارها و تکنیک‌ها)
- کنترل و سنجش پیشبرد استراتژی‌ها
- مدیریت ریسک

مقاله در پایان تجارب تحول در نظام بانکداری در چند کشور از جمله ژاپن و ایتالیا را بصورت اجمالی مرور نموده و نقش حسابداری مدیریت را در این تحول مورد اشاره قرار می‌دهد.

هوشنگ خستویی

حسابداری ۲۰۱۵

Michael Alles

Alexander Kogan

Miklos A. Vasarhelyi

ترجمه: محمد علی میرزایی

عملیات و گزارش‌دهی را بازبینی می‌کنند و حساب‌برسان در صورت مشاهده‌ی مشکلات نیازمند اصلاحات راه‌بردی، وارد عمل خواهند شد. جهانی شدن بازارهای مالی و افزایش تقاضا برای اطلاعات تجاری تخصصی، به‌طور حتم حسابداری سنتی و مدل‌های گزارشگری را به چالش خواهد کشید ولی از طرف دیگر

باعث افزایش تقاضا و افزایش ارزش اطلاعات صحیح و به‌موقع، برای مشتریان خاص می‌شود. در فرایند هم‌گرایی تجارت و فناوری، این بازار است که انتخاب می‌کند به چه کسی می‌تواند اعتماد کند و حسابداران می‌توانند این اعتماد را به بازار بدهند.

در قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم در ایالات متحده (و امروزه در سایر کشورهای کم‌تر توسعه یافته)، یکی از نیازهای ضروری این بود که از دارایی‌های فیزیکی، در مقابل دزدی و خرابکاری محافظت شود. مشکل اصلی تنها استخدام نگهبان نبود، بلکه

فناوری عمده‌ترین عامل پیش‌روی حسابداری در ۱۵ سال آینده است. گرایش‌های استفاده از فناوری، به تدریج تجارت و حسابداری را زیر پرتو خود قرار می‌دهد. اندازه‌گیری و گزارشگری معاملات تجاری را که سال‌ها در صلاحیت حسابداران بوده است، اقتصاد اطلاعات به چالش خواهد کشید و همین

امر حسابداران را وا خواهد داشت تا نقششان را تعدیل کنند. بنیان‌های حرفه‌ی حسابداری، با وجود تقاضاهای جدید برای خدمات روبه‌گسترش و ارزش‌های تثبیت شده، تضعیف خواهد شد.

به رغم این مسائل، فناوری به تنهایی توانایی ارائه‌ی اطلاعات معنی‌دار و مربوط را ندارد. نرم‌افزارهای شبکه امکان می‌دهد تا حسابرسی در فرایندهای جامع‌تری از اطمینان‌بخشی مستمر^۱ صورت پذیرد. به این شکل که نرم‌افزارها به‌طور مداوم ساختار

هنوز هم ما به صورت‌های مالی یک‌بار در سال و آن هم سه‌ماه پس از پایان سال مالی اعتبار می‌بخشیم.

مهم‌ترین عامل در آینده‌ی حسابداری، تداوم مربوط بودن اندازه‌های حسابداری برای شرکت‌ها و ارزیابی موسسه‌ها است. افزایش شرکت‌های اقتصادی نوین این سوال را مطرح می‌کند که ساختار پیچیده‌ی صورت‌های مالی حسابرسی شده به‌منظور مطابقت با اصول پذیرفته شده حسابداری برای چیست. به‌رحال، در بازارهای امروزی این دیدگاه وجود دارد که سود یا زیان خالص اهمیت خود را به عنوان شاخص مطمئنی برای چشم‌اندازهای رشد آینده‌ی شرکت‌ها از دست می‌دهد. تا زمانی که حسابداران از اندازه‌های مناسبی برای شرکت‌های اقتصادی نوین استفاده نکنند، اعتبار آنها آسیب‌پذیر خواهد بود.

ترازنامه و صورت سود و زیان دیگر نمی‌توانند در حد فرایندهای زیربنایی و تغییرات اساسی ایجاد شده که در پی می‌آید، اطلاعات مربوط ارائه دهند.

- بسیاری از شرکت‌ها تنها دارای فعالیت‌های تحقیق و توسعه هستند و از جریان توزیع و تولید خارج شده‌اند.

- مالکیت فیزیکی موجودی‌ها با وجود مدیریت زنجیره‌ای توزیع به عنوان عامل کلیدی، بی‌معنی است.

- واحدهای تجاری، ساختارهای مالکیت غیرمتعارف را که تاکید بر یکپارچگی، توافق برای تقسیم سود و مشارکت‌های خاص دارد، پذیرفته‌اند.

- دارایی‌های فکری مهم‌ترین منبع تعیین ارزش بازار شرکت‌ها است و روش‌های ارزیابی سنتی این ارزش‌ها را کم‌تر از واقع انعکاس می‌دهد.

ضروری‌ترین چالش پیش‌روی حسابداران در دهه‌ی آینده، ایجاد فرایندهای اندازه‌گیری و اطمینان‌بخشی است که به مشکلات واحدهای تجاری بپردازد. بسیاری از تصمیمات راهبردی و عملیاتی، با روش‌هایی غیر از آنچه حسابداران رسمی سنتی به کار می‌بردند، گرفته خواهد شد. موج ادغام بازارهای سرمایه در سراسر دنیا نیز وخامت اوضاع را تشدید می‌کند. جهانی شدن باعث ایجاد جریان‌های نامحدود، واقعی و مستمر سرمایه می‌شود. بنابراین اطمینان‌بخشی و اطلاعات نقش اصلی را ایفا خواهند کرد، اما مقررات نیز باید تغییر کند.

رابرت کی. الیوت^۲، رییس انجمن حسابداران رسمی آمریکا، براین باور است که ۹۰٪ حساب‌برسان مستقل، دیگر فعالیت‌های اعتباربخشی را انجام نمی‌دهند، بلکه به خدمات اندازه‌گیری و مشاوره‌ای روی آورده‌اند. به‌رحال، این عرصه نیز با وجود رقابت مستقیم دانش‌آموختگان مدیریت بازرگانی در معرض خطر است. این مشکل زمانی تشدید می‌شود که بیمه‌گران، ارزیابان، گروه‌های خاصی از مصرف‌کنندگان و شرکت‌های ارائه‌کننده‌ی کارت‌های

وجود نگرانی‌های با صداقت مهم‌ترین مسئله به‌شمار می‌رفت. حتی امروزه شرکت‌های بزرگ خرده‌فروش از قبیل وال-مارت^۳ نیز نمی‌توانند بدون وجود شرکت‌هایی که وظیفه‌ی محافظت از دارایی‌ها را به عهده می‌گیرند، ادامه‌ی حیات دهند. حتی برخی، سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران نیز محافظت فیزیکی از دارایی‌ها را برای ادامه‌ی فعالیت واحد تجاری و نه به عنوان یک مزیت رقابتی، ضروری می‌دانند.

در حالی که شرکت‌های محافظ دارایی‌ها برای محافظت فیزیکی از دارایی‌ها شکل گرفته‌اند، حرفه‌ی حسابرسی نیز سهامداران را از دزدی و زیان‌های مالی ناشی از اطلاعات ناصحیح و تقلب‌ها، محافظت می‌کند. در نهایت، پس از آشکار شدن سوءاستفاده‌ها در شرایط رکود اقتصادی، انجام این وظیفه منجر به تصویب قانون حسابرسی صورت‌های مالی شرکت‌های عمومی شد. موسسات حسابداری نیز از امتیاز دسترسی به شرکت‌ها، استفاده کردند و حسابرسی را به ارائه‌ی خدمات مالی و طراحی سامانه‌های حسابداری، گسترش دادند.

اخیراً این روند در جهت عکس در حال حرکت است؛ یعنی سلاح‌های مشاوره‌ای حساب‌برسان در حال به نیام رفتن یا فروخته شدن است. اگر یک بار دیگر موسسه‌های حسابرسی فقط بر روی حسابرسی تمرکز کنند، این خدمت باید تا میزانی ارزش‌آفرینی کند که حسابداران را از سرنوشت بد شرکت‌های حفاظتی سنتی نجات دهد. اگر حسابداران از حسابرسی به عنوان یک ابزار رشد یابنده استفاده نکنند، آیا حسابرسی به تنهایی خواهد توانست بیش از یک وسیله‌ی ساده برای تصحیح اطلاعات ناصحیح جلوه کند؟ آیا حسابداران فقط خدمات دیگر ارائه خواهند کرد؟

مهم‌ترین صلاحیت فنی حسابداران رسمی آمریکا، اندازه‌گیری تجاری، گزارش‌گری و اطمینان‌بخشی است. با این حال، در طول نیم‌قرن گذشته، حرفه‌ی حسابداری استفاده از روش‌های ذهنی^۳ اندازه‌گیری را کنار گذاشته است. قواعد و فرایندهایی که در گذشته مورد استفاده قرار می‌گرفت باعث به‌دست آمدن اطلاعات نامربوط و در نتیجه ایجاد تغییرات عمده‌ای در حرفه شد.

تعداد دانشجویان رشته‌ی حسابداری در دانشگاه‌های ایالات متحده ۲۳٪ کاهش یافته است، حق‌الزحمه‌های حسابرسی به‌طور اساسی کاسته شده است، حسابرسی در موسسه‌های حرفه‌ای جای خود را به سایر خدمات با سوددهی بیشتر داده است، اقامه‌ی دعاوی انگیزه‌ی افشای اطلاعات مربوط را کاهش داده است و شرکت‌های جدیدی ایجاد شده است که به‌ویژه در زمینه‌ی تجارت الکترونیکی و معاملات مستقیم بی‌وقفه، خدمات شبه حسابداری و شبه حسابرسی ارائه می‌کنند. اگر چه ۷۰٪ معاملات بازار خرده‌فروشی به‌صورت لحظه‌ای و توسط معامله‌گران با دید سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت انجام می‌شود، اما

اعتباری نیز در حال ارائه‌ی یک سری خدمات اعتباربخشی هستند که زمانی جز حساب‌برسان کسی اجازته‌ی ورود به این قلمرو را نداشت.

موسسه‌های حسابداری بین دو مشکل کاهش نیاز به حسابرسی و نیز کاهش سودشان و از طرف دیگر افزایش تقاضا برای استقلال حساب‌برسان، قرار گرفته‌اند. همین مسئله کاهش رشد ارائه‌ی خدمات مشاوره‌ای را نیز همراه داشت. مشاوران نیز زمانی که به صورت مستقل فعالیت کنند، احساس خواهند کرد که از ارتباطشان با حساب‌برسان سودی نخواهند برد. در نهایت تمامی این فشارها استقلال حساب‌برسان را با تردید مواجه می‌کند. این که در چه زمانی سیر نزولی استفاده از حساب‌برسان پایان خواهد یافت، سوالی با جواب دشوار است، به خصوص در شرایطی که از جاذبه‌ی حسابرسی - که زمانی مهم‌ترین حرفه‌ی حسابداری بود - روز به روز کاسته می‌شود.

وجه تمایز حرفه‌های حسابداری، وکالت و پزشکی، تا قبل از افزایش مهندسان و حرفه‌های فناوری اطلاعات، انتخابی بودن آنها بود که در مورد حسابداری دیگر مصداق ندارد. افزایش الزام تحصیلی حسابداران خیره به ۱۵۰ ساعت، نه برای افزایش سطح سوادشان، بلکه برای این است که این افزایش سرمایه‌گذاری مانعی برای ورود افراد جدید باشد. به رغم افزایش سال‌های آموزش برای پذیرش حسابداران رسمی، هزینه‌ی تحصیل در مدیریت بازرگانی کاهش می‌یابد. به علاوه انجمن حسابداران رسمی آمریکا نیز ارائه‌ی یک گواهی جهانی را پیشنهاد کرده است که برای آن ابتدا باید پس از تحصیل در رشته‌ی حسابداری، و کسب چند سال سابقه به عضویت این انجمن درآمد و در مرحله‌ی بعد برای کسانی که واقعاً به مدرک جهانی نیاز دارند، این مدرک اعطا شود. ولی این معضل حرفه‌ی حسابداری، چه زمان برطرف خواهد شد؟

مهم‌ترین پیشرفت‌های فناوری و چگونگی تاثیر آنها بر حسابداری، در ۱۵ سال آینده شامل موارد زیر است:

ابزارهای جدید بسیار زیادی برای دریافت اطلاعات از طریق نظام‌های رایانه‌ای به وجود آمده است. از اسکنرهای ارزان قیمت و بسیار فراوان و دوربین‌های ویدیویی تا ابزارهای پیچیده‌ی تحلیل‌کننده‌ی مشاهدات و پدیده‌ها از قبیل Iris scanner، همه و همه در صورت استفاده‌ی بهینه می‌توانند برای دریافت اطلاعات استفاده شوند. امروزه به صورت گسترده‌ای از رمزینها در نظام‌های کنترلی انبارها و کالاها استفاده می‌شود. این فناوری، با پیدایش تگ‌های هوشمند (که نحوه‌ی کارشان براساس فناوری کارت‌های هوشمند است) همراه با یک تراشه که مشخصات هر قلم کالا بر روی آن ثبت شده است و نیز فوستنده‌های رادیویی که

با مرکز اطلاعات در ارتباط هستند، پیشرفت بیش‌تری نیز خواهد کرد. چرا که توانایی انتقال خودکار و به‌روز کردن اطلاعات نظام‌های سازمان نیز به وجود می‌آید. این نوع تگ‌گذاری در نهایت با استفاده از استانداردهای XBRL و XML با حساب‌های مختلف در ارتباط خواهد بود.

تغییرات بسیار بزرگی در فناوری کنترل‌های دسترسی و مشاهدات مستقیم در پیش است. ابزارهای تحلیل‌کننده‌ی مشاهدات و پدیده‌های زیست‌سنج Biometric مختلف با نظام‌های واحد تجاری ادغام شده تا فراهم‌کننده‌ی حفاظت و نگهبانی از دارایی‌ها و نیز مشاهده و تحت نظر قرار دادن فعالیت‌های عمده باشد.

ظرفیت‌های ذخیره‌سازی دیجیتالی بسیار سریع‌تر از حد معمول در حال رشد است. ابزارهای ذخیره‌سازی ترابایت (Tera byte)، جمع‌آوری، ذخیره‌سازی و تجزیه و تحلیل حجم انبوهی از فرایندهای تجاری را ساده می‌کند و اطلاعات مورد نیاز تصمیم‌گیری‌ها را فراهم می‌نماید و در تجزیه و تحلیل چنین اطلاعاتی کارایی فرایندهای تجاری را ساده‌تر می‌سازد. این در حالی است که برای حسابداران مدیریت شناسایی این اطلاعات، ذخیره‌سازی آنها و نحوه‌ی استفاده از آنها برای اندازه‌گیری‌های تجاری بسیار دشوار خواهد بود. تلاش‌هایی برای رسیدن به این‌گونه سیستم‌ها از هم‌اکنون به چشم می‌خورد. کوچک‌سازی ابزارهای ذخیره‌سازی به صورت گسترده‌ای توانایی تولید نسل جدید دستگاه‌های دیجیتالی مشاوره‌ی شخصی را افزایش می‌دهد.

در اثر رشد روزافزون سرعت ارتباطات راه دور، استفاده از رسانه‌های گروهی چندگانه در هر لحظه و در طی ۱۵ سال آینده رمزین‌خوان دور از دسترس نخواهد بود و همایش‌های ویدیویی با کیفیت تصویری بسیار بالا، در ترکیب با سایر ابزارهای پیشرفته‌ی دریافت اطلاعات، امکان حضور واقعی در یک جا، بدون نیاز به مسافرت را فراهم می‌آورد. بسیاری از فعالیت‌های حسابرسی از راه دور، ولی با حضور واقعی انجام خواهد شد.

جایگزین پروتکل‌های اینترنتی فعلی، آینده‌ی شبکه‌ها را هدایت خواهد کرد و اینترنت فراگیر خواهد شد. نه تنها تمام افراد به اینترنت دسترسی خواهند داشت، بلکه ابزارهای زیادی از سنسورهای انبارها گرفته تا یخچال‌ها به اینترنت متصل خواهند شد. فراگیری اینترنت، عدم جریان به موقع و کافی اطلاعات را به فراموشی خواهد سپرد و فراهم‌کننده تمامی اطلاعات مورد نیاز فرایندهای تجاری خواهد بود که اطمینان کافی از صحت آنها

اخبار آیفک

(فدراسیون بین‌المللی حسابداران) است.

مطالبی که در این بخش چاپ شده ترجمان خبرنامه‌های

برای ایجاد طرح‌های عملی سودمند به منظور اجرای پیشنهادهای کارگروه‌های مستقل آیفک، و بازسازی اعتماد عمومی به گزارش‌های مالی (که نشریه‌ای در این زمینه در ۲۰۰۳ منتشر شد).

بازشناسی این که استانداردهای آیفک بر کار آنها در عرصه‌ی جهانی تاثیر دارد.

آنها که از حساب‌رسان استفاده می‌کنند و به کارشان اتکاء می‌کنند بهتر از دیگران ماهیت موسسات حسابداری بین‌المللی را درک می‌کنند.

مطالعه‌ی موضوعاتی که اعضای نهادهای عضو آیفک در اجرای استانداردهای حسابداری و حسابرسی بین‌المللی با آنها روبه‌رو هستند.

اصلاح آیین‌نامه‌ی اجرایی آیفک جهت روشن‌تر نمودن مسئولیت‌های

محور بود که چگونه اعضای آیفک می‌توانند ابتکارات و فعالیت‌های حافظ منافع عمومی را کماکان تقویت کنند و دیگران را نیز ترغیب و تشویق نمایند تا در زنجیره‌ی عرضه‌ی گزارش‌های مالی کاری مشابه انجام دهند. این گروه موافقت کردند تا اقدامات زیر را انجام دهند.

بازنگری جهانی و کلی سیاست‌های هیات‌های نظارت شرکت‌های سهامی، از جمله بازشناسی نیاز به تقویت عرصه‌های کلیدی نظارت و کنترل شرکت‌های سهامی.

همکاری مستمر آیفک، تشکل نظرآزمایی موسسات حسابداری، و دیگر سازمان‌های عضو آیفک جهت ارتقای کیفیت حسابرسی و حسابداری و افزایش اعتبار گزارش‌های مالی.

تشویق نهادهای حسابداری ملی

رهبران حرفه‌ی حسابداری بین‌المللی از اقدامات تقویت حرفه و هیات نظارت شرکت‌های سهامی پشتیبانی می‌کنند

(نیویورک / ۳ فوریه ۲۰۰۴) - هفته‌ی گذشته، فدراسیون بین‌المللی حسابداران (آیفک)، نشستی را با حضور بیش از ۴۰ تن از سران و نمایندگان حرفه‌ای حسابداری جهان، از جمله مدیران اجرایی ۳۰ انجمن حسابداری ملی، رهبران سازمان‌های حرفه‌ای منطقه‌ای، و نمایندگان موسسات حسابداری بزرگ به منظور بحث درباره‌ی اولویت‌های حرفه‌ی حسابداری بین‌المللی پس از ورشکستگی‌های اخیر شرکت‌های سهامی بزرگ مانند انرون، ورلدکام و پارامالات برگزار کرد.

مباحث این نشست اساساً حول این

اخلاقی حسابداران حرفه‌ای شاغل در شرکت‌ها.

پشتیبانی از کارهای موسسات کوچک یا متوسط و ابر موسسات حسابداری از طریق منابع نهادهای عضو آیفک.

اجرای برنامه‌های جدید به منظور تشویق هم‌گرایی و پیروی انجمن‌های عضو آیفک از استانداردهای حرفه‌ای پرکیفیت رنه ریکول، رئیس آیفک، گفت "ما یک بحث جامع، سازنده و بی‌پیرایه را درباره‌ی چالش‌های حرفه و نقش حرفه در ارائه‌ی خدمات به بازارهای سرمایه و سرمایه‌گذاران داشتیم. ما به توافق رسیدیم که ضرورت دارد آیفک و تمام سازمان‌های حسابداری حرفه‌ای نقش حرفه‌ی حسابداری را در رسیدن به بالاترین سطح کیفیت عملکرد حسابداران سراسر دنیا بازمینی کنند."

یان بال، مدیر اجرایی آیفک، نیز افزود "به محض این که آیفک گزارش مطالعه‌ی اعتبارپذیری گزارش‌های مالی را منتشر کند، آن‌گاه بهبود گزارش‌های مالی درگرو انجام اقداماتی در تمام نقاط زنجیره‌ی عرضه‌ی اطلاعات است. آنها که در تهیه‌ی صورت‌های مالی سهام‌اند در قبال جامعه و وظیفه دارند تا اهداف، شفافیت، و وضوح صورت‌های مالی را در جهت منافع عمومی ارتقاء بخشند."

در حال حاضر اعضای آیفک مشتمل بر ۱۵۹ سازمان و انجمن حرفه‌ای از ۱۱۸ کشور است. این

انجمن‌ها نماینده‌ی بیش از ۲/۵ میلیون حسابدار شاغل در حرفه‌های حسابداری عمومی، آموزش، حسابداری دولتی، صنعت و تجارت هستند.

هیات استانداردهای حسابرسی و اطمینان‌بخشی بین‌المللی چارچوبی جدید را به همراه استانداردهای خدمات اطمینان‌بخشی منتشر کرد

(نیویورک / ۲۳ ژانویه ۲۰۰۴)، بی‌تردید آیفک دریافته است که تقاضا برای گزارش‌های اطمینان‌بخشی روبه افزایش دارد. رسیدگی به گزارش‌های زیست‌محیطی، اجتماعی و تداوم‌پذیری سامانه‌های اطلاعاتی، کنترل داخلی، فرایندهای نظارت شرکت‌های سهامی و رعایت شرایط کمک‌های بلاعوض دولت، قراردادهای و مقررات تنها برخی از گزارش‌های اطمینان‌بخشی هستند. هیات استانداردهای حسابرسی و اطمینان‌بخشی بین‌المللی (IAASB) وابسته به فدراسیون بین‌المللی حسابداران (آیفک) به منظور بازشناسی این نیاز یک "چارچوب اطمینان‌بخشی" تجدید نظر شده و یک استاندارد بین‌المللی اطمینان‌بخشی (ISAE3000) را منتشر کرد. عنوان استاندارد بین‌المللی مزبور عبارت است از: کارهای اطمینان‌بخشی به‌غیر از حسابرسی و بازرنگری صورت‌های مالی تاریخی.

این چارچوب، عناصر و اهداف یک کار اطمینان‌بخشی را تعریف و توصیف می‌کند، و اموری را برمی‌شمرد که رعایت استانداردهای بین‌المللی حسابرسی و استانداردهای بین‌المللی اطمینان‌بخشی را ایجاب می‌نماید.

چارچوب مذکور هم‌چنین یک مرجع در اختیار کارورزان و دیگر افراد درگیر در کارهای اطمینان‌بخشی قرار می‌دهد.

استاندارد اطمینان‌بخشی بین‌المللی ۳۰۰۰ (ISAE3000) اصول اساسی و روش‌های ضروری را برای تمام کارهای اطمینان‌بخشی به‌غیر از حسابرسی‌ها و بازرنگری‌های صورت‌های مالی تاریخی به دست می‌دهد. این استاندارد در مورد کارهایی لازم‌الاجراست که گزارش‌های اطمینان‌بخشی آنها در اول ژانویه ۲۰۰۵ یا پس از آن صادر خواهد شد. استاندارد اطمینان‌بخشی بین‌المللی ۱۰۰ (ISAE100) با عنوان، کارهای اطمینان‌بخشی، به مجرد اعمال استاندارد اطمینان‌بخشی بین‌المللی (ISAE3000) ملغی خواهد شد.

در حال حاضر اعضای آیفک مشتمل بر ۱۵۹ سازمان و انجمن حرفه‌ای از ۱۱۸ کشور است. این انجمن‌ها نماینده‌ی بیش از ۲/۵ میلیون حسابدار شاغل در حرفه‌های حسابداری عمومی، آموزش، حسابداری دولتی، صنعت و تجارت هستند.

معرفی موسسات حسابرسی عضو انجمن حسابداران خبره ایران

در اجرای مصوبه شورایی عالی انجمن حسابداران خبره ایران و به استناد ماده ۱۰ اساسنامه انجمن بدین وسیله موسسات حسابرسی عضو انجمن حسابداران خبره ایران که حداکثر شرکاء آنها حسابداران مستقل عضو انجمن می باشند. به شرح زیر و به ترتیب الفبا معرفی می گردند.

فهرست

- ۱- آزمودگان
- ۲- آزمون
- ۳- آزمون سامانه
- ۴- آریاروش
- ۵- آگاه حساب
- ۶- امجدتراز سپاهان
- ۷- ایران مشهود
- ۸- اصول پایه
- ۹- ارکان سیستم
- ۱۰- بهرادمشار
- ۱۱- بیات رایان
- ۱۲- بیداران
- ۱۳- حسابر سین
- ۱۴- خبره
- ۱۵- دایاریان
- ۱۶- دش و همکاران
- ۱۷- رایمند و همکاران
- ۱۸- سخن حق
- ۱۹- شراکت
- ۲۰- فراز مشار
- ۲۱- ممیز
- ۲۲- مجریان پویا
- ۲۳- همیار حساب
- ۲۴- نوآندیشان

انجمن حسابداران خبره ایران

تلفنهای ۸۹۰۲۹۲۶
۸۹۰۵۹۲۰
فکس ۸۸۹۹۷۲۲

Email: Anjoman@systemgroup.net

info@iranianica.com

موسسه حسابرسی آزمودگان

عضو انجمن حسابداران خبره ایران - عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

- مهرداد آل علی (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- فرهاد قرزان (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- مصطفی حاجی حسینی (حسابدار رسمی)

خدمات: حسابرسی عملیاتی، حسابرسی مالیاتی، بازرسی قانونی، ارائه خدمات حسابداری، مشاوره‌های و طراحی سیستم‌های مالی - نظارت بر امور تصفیه
تلفن: ۸۸۰۳۳۶۵ - ۸۸۰۲۶۳۹ - ۸۷۵۷۳۴۰
فکس: ۸۷۵۷۳۴۱
نشانی: خیابان کریمخان زند - خیابان حافظ شماره ۷۰۱ - طبقه چهارم صندوق پستی: ۱۳۳۵۰۷۹۷

موسسه حسابرسی آزمون

عضو انجمن حسابداران خبره ایران - عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

- فریدون کشانی (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- علی ظریف گلزار (حسابدار رسمی)
- جواد گوزهرزاده (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)

خدمات: حسابرسی عملیاتی، حسابرسی مالیاتی، بازرسی قانونی، طراحی سیستم، نرم افزار و مشاوره مالی و مالیاتی
تلفن: ۸۰۰۰۸۷۱
فکس: ۸۰۱۲۳۱۵
نشانی: کارگر شمالی، ۴۴۶، طبقه دوم
صندوق پستی: ۱۴۳۹۵/۷۱۶
Email: keshani@systemgroup.net

موسسه حسابرسی آزمون سامانه

عضو انجمن حسابداران خبره ایران - عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

- عبدالرضا (فرهاد) نوربخش (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- علی اصغر نجفی مهری (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- حسین قاسمی روچی (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)

خدمات: طراحی سیستم، مشاوره مالی و مالیاتی
نشانی: خیابان بهار شیراز تقاطع سه‌رودی جنوبی شماره ۹۷
تلفن: ۷۵۳۷۹۴۴
فکس: ۷۵۲۷۴۵۸
نشانی: میدان آرژانتین، خیابان زاگرس، شماره ۵
تلفن: ۸۷۹۸۴۸۱
صندوق پستی: ۱۵۷۴۵/۱۴۹

موسسه حسابرسی امجد

عضو انجمن حسابداران خبره ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

- محمدحسین واحدی (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- اصغر بهنیا (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- مهرداد شریعت‌زاده (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- عباس اسماعیلی (حسابدار رسمی)

خدمات: حسابرسی عملیاتی و مالیاتی، بازرسی قانونی، مشاوره‌های مدیریت مالی، طراحی و پیاده‌سازی سیستم‌های مالی، دفتر تهران: خیابان ولیعصر، پلاک ۱۳۱۳، ساختمان جم، شماره ۱۴۷۹، طبقه چهارم، واحد یک
تلفن: ۰۲۱.۲۰۱۲۹۳۲
دفتر اصفهان: میدان آزادی، خیابان آزادگان، کوی کارگران، ساختمان ۲۰، طبقه سوم، واحد ۶
تلفن: ۰۲۱.۶۶۲۱۳۲۵
صندوق پستی: اصفهان ۵۶۳ ۸۱۶۵۵
دفتر یزد: بلوار باهنر، شماره ۳۵۹، طبقه دوم تلفن: ۰۳۵۱.۷۲۴۳۲۹۹
http://www.amjad.ir
Email: amjad_audit@yahoo.com
info@amjad.ir

آریاروش

موسسه حسابرسی آریاروش
عضو انجمن حسابداران خبره ایران - عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

- حبیب جامعی (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- سیدمحمد بزرگ‌زاده (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- مجتبی غلامی (حسابدار رسمی)

خدمات: حسابرسی عملیاتی، حسابرسی مالیاتی، بازرسی قانونی، ارائه خدمات مشاوره‌های و مدیریت، طراحی سیستم‌های مالی و اصلاح حساب
تلفن: ۸۴۶۸۵۴۵
نشانی: تهران میدان خندان ابتدای بزرگراه رسالت شماره ۵ طبقه سوم
صندوق پستی: ۱۵۱۱۵۱۳۷

موسسه حسابرسی آگاه حساب

عضو انجمن حسابداران خبره ایران - عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

- علیرضا زندیابار نیسی (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- عبدالکریم مقدم (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- مینا فرودیان (حسابدار رسمی)

خدمات: حسابرسی عملیاتی، حسابرسی مالیاتی، بازرسی قانونی، ارائه خدمات مالی و مشاوره‌های و طراحی سیستم‌های مالی و کامپیوتری
تلفن: ۴۲۳۸۶۲۳
فکس: ۴۲۳۸۶۲۳
نشانی: تهران - سارخان شماره ۸۱۶ طبقه ۶ واحد ۲۳
Email: agahhesab@hotmail.com

ایران مشهود

موسسه حسابرسی و خدمات مالی و مدیریت

عضو انجمن حسابداران خبره ایران - عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

- محمد رضا گلچین پور (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- علیرضا عطفی (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- سیدعباس اسمعیل زاده پاکدامن (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- محمدصادق حشمتی (حسابدار رسمی)

خدمات: حسابرسی عملیاتی، حسابرسی مالیاتی، بازرسی قانونی، ارائه خدمات مشاوره‌های مالی و مدیریت و طراحی سیستم‌های مالی و ارزیابی سهام
تلفن: ۸۷۸۵۷۶۵ - ۸۷۹۱۴۳۷ - ۸۷۹۱۴۹۹
فکس: ۸۷۹۱۴۷۰
نشانی: خیابان وحید دستگردی (ظفر) - بین خیابان آفریقا و بزرگراه مدرس - پلاک ۲۴۸ - طبقه چهارم
صندوق پستی: ۱۴۱۵۵ - ۴۸۹۹
دفتر اهواز: فلکه سوم کیانپارس، خیابان اردیبهشت، پلاک ۳۲، طبقه سوم، تلفن: ۳۳۳۶۶۲۵
Email: iranmashhoodin@yahoo.com

۱۳

موسسه حسابرسی تدوین و همکاران
ERNST & YOUNG INTERNATIONAL

عضو انجمن حسابداران خبره ایران - عضو
 جامعه حسابداران رسمی ایران

● احمد ثابت مظفری (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
 ● ابوالقاسم فخریان (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
 ● ایرج هادوی (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)

خدمات: حسابرسی عملیاتی، حسابرسی مالیاتی، بازرسی
 قانونی، ارائه خدمات مشاوره‌ای و طراحی سیستم‌های مالی
 تلفن: ۸-۰۹۶۸۷۸۲۰ فاکس: ۸۸۸۶۱۵۰
 نشانی: خیابان ولیعصر، پائین تر از میدان ونک،
 پلاک ۱۲۷۹/۱
 صندوق پستی: ۱۹۳۹۵/۳۱۴۹
Email: tadvinco@mail.dci.co.ir

۱۰

موسسه حسابرسی و خدمات مدیریت
بهراد موشار

عضو انجمن حسابداران خبره ایران - عضو
 جامعه حسابداران رسمی ایران

● مهربان پرویز (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
 ● فریده شیرازی (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
 ● بهروز ایراهیمی (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
 ● شیرین مشیری فاطمی (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
 ● رضایعقوبی (حسابدار رسمی)

خدمات: حسابرسی عملیاتی، حسابرسی مالیاتی،
 بازرسی قانونی، ارائه خدمات مشاوره‌ای و
 طراحی سیستم‌های مالی
 تلفن: ۸-۸۳۲۶۵۲۷ فاکس: ۸۳۰۹۴۹۰
 نشانی: تهران - خیابان مطهری خیابان فجر (جم
 سابق) پایین تر از کانون زبان پلاک ۲۹ طبقه دوم
 صندوق پستی ۱۵۸۷۵/۵۵۵۱
 کد پستی ۱۵۸۹۷۸۳۱۱۶
Email: info@behradmoshar.com

۸

موسسه حسابرسی و خدمات
مدیریت اصول پایه فراگیر

عضو انجمن حسابداران خبره ایران - عضو
 جامعه حسابداران رسمی ایران

● ابراهیم موسوی (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
 ● حسن صالح‌آبادی (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
 ● هوشنگ منوچهری (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)

خدمات: حسابرسی عملیاتی، حسابرسی مالیاتی
 بازرسی قانونی، ارائه خدمات مشاوره‌ای و
 طراحی سیستم‌های مالی
 تلفن: ۸۴۱۱۵۰۵ - ۸۴۲۳۵۳۴
 فاکس: ۸۴۱۱۵۰۵ - ۸۴۲۳۵۳۴
 نشانی: خیابان مطهری - جنب باشگاه بانک سپه
 پلاک ۴۳ طبقه ۴
 صندوق پستی: ۱۵۸۷۵ - ۵۹۳۵

۱۴

حسابرسین
موسسه حسابرسی و
بهبود
سیستم‌های مدیریت

عضو انجمن حسابداران خبره ایران - عضو
 جامعه حسابداران رسمی ایران

● حسن اسماعیلی (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
 ● منوچهر زندی (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
 ● منیژه آریانپور (حسابدار رسمی)

خدمات: حسابرسی عملیاتی، حسابرسی مالیاتی، بازرسی
 قانونی، ارائه خدمات مشاوره‌ای و طراحی سیستم‌های مالی
 تلفن: ۸۷۲۱۲۶۹ فاکس: ۸۷۲۱۲۶۹
 نشانی: خیابان قائم‌مقام فراهانی، ساختمان ۲۱۶،
 طبقه سوم، واحد ۲۶
Email: hesabresin@rayankooosh.com

۱۱

موسسه حسابرسی بیات رایان

عضو انجمن حسابداران خبره ایران - عضو
 جامعه حسابداران رسمی ایران

● منوچهر بیات (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
 ● ابوالقاسم مرآت (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
 ● عبدالحسین رهبری (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)

خدمات: طراحی سیستم (نرم‌افزار) مشاوره مالی و
 مالیاتی، خدمات حسابداری، خدمات حسابرسی
 عملیاتی و مالیاتی
 تلفن: ۸-۴۵۸۶۸۵۰
 فاکس: ۸۵۰۲۰۴۵
 نشانی: خیابان مطهری - بین کوه نور و دریای نور -
 شماره ۲۳۹ - طبقه سوم
Email: bayatrayan@neda.net
Kpmsg-br@neda.net

۹

موسسه حسابرسی
ارکان سیستم

عضو انجمن حسابداران خبره ایران - عضو
 جامعه حسابداران رسمی ایران

● محمد شوقیان (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
 ● عبدالله شفاعت‌قراقلکی (حسابدار مستقل، حسابدار
 رسمی)
 ● جبرائیل بهاری (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)

خدمات: حسابرسی عملیاتی، حسابرسی مالیاتی،
 بازرسی قانونی، ارائه خدمات مشاوره‌ای و
 طراحی سیستم‌های مالی (به همراه نرم‌افزارهای
 مالی)
 تلفن: ۸۸۰۴۹۴۱ فاکس: ۸۸۰۴۹۴۰
 دفتر مرکزی: تهران، خیابان ولیعصر، نرسیده به
 خیابان فاطمی، خیابان شهید حمیدصدر پلاک ۳۸
 طبقه دوم آپارتمان شماره ۱۰
 دفتر تبریز: خیابان امام سهرابی طالقانی، مجتمع
 خدمات تجاری سهند طبقه دوم واحد ۸
 تلفن: ۵۵۳۳۵۷۰ - ۴۱۱
Email: m_shoghian@yahoo.com

۱۵

موسسه حسابرسی خبره

عضو انجمن حسابداران خبره ایران - عضو
 جامعه حسابداران رسمی ایران

● داود خفاری (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
 ● نعمت‌اله علیخانی‌راد (حسابدار مستقل، حسابدار
 رسمی)
 ● سیاوش سهیلی (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)

خدمات: حسابرسی عملیاتی، حسابرسی مالیاتی،
 بازرسی قانونی، ارائه خدمات مشاوره‌ای و
 طراحی سیستم‌های مالی
 تلفن: ۸۸۰۴۵۱۹-۲۱
 فاکس: ۸۹۰۲۳۲۰
 نشانی: خیابان ولیعصر، کوی پزشکپور (شمال
 فروشگاه قدس) شماره ۲۳ کد پستی: ۱۵۹۲۸

راهنمای موسسات حسابرسی
۸۹۰۵۹۲۰ - ۸۹۰۲۹۲۶

۱۲

موسسه حسابرسی بیداران

عضو انجمن حسابداران خبره ایران - عضو
 جامعه حسابداران رسمی ایران

● عباس اسرارحقیقی (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
 ● یدالله امیندواری (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
 ● حسین فرج‌اللهی (حسابدار رسمی)

خدمات: حسابرسی عملیاتی، حسابرسی مالیاتی،
 بازرسی قانونی، طراحی سیستم‌های مالی، مشاوره
 مالی و مالیاتی، ارزیابی سهام
 تلفن: ۸۳۰۶۹۱۱-۸۸۲۹۷۶۱-۸۸۳۵۲۰۷
 فاکس: ۸۸۳۱۶۸۱
 نشانی: شمال میدان هفت‌تیر، خیابان زیرک‌زاده، شماره ۲۲،
 طبقه اول

انجمن حسابداران خبره ایران

تلفنهای ۸۹۰۲۹۲۶
 ۸۹۰۵۹۲۰
 فاکس ۸۸۹۹۷۷۲
Email: Anjoman@systemgroup.net
info@iranianica.com

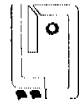

راهنمای موسسات حسابرسی عضوانتجمن حسابداران خبره ایران

۱۶

موسسه حسابرسی و خدمات مالی

دایاریان

عضو انتجمن حسابداران خبره ایران - عضو
جامعه حسابداران رسمی ایران

- علی امانی (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- غلامحسین دوانی (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- رضا مستاجران (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)

خدمات: حسابرسی، بازرسی قانونی، مشاوره مدیریت مالی،
طراحی و پیاده سازی سیستم مالی، نظارت مالی و حسابداری و
مالیاتی، نظارت بر امور تصفیه

تلفن: ۲ - ۸۷۳۹۰۷۱ و ۴ - ۸۷۳۹۰۸۳
فاکس: ۸۷۳۹۰۵۶

نشانی: خیابان شهیدبهبشتی، خیابان سرافراز،
خیابان هفتم، شماره ۵۰، طبقه دهم
صندوق پستی: ۱۵۷۴۵-۹۴۷

Email: DAYA RAYAN@apadana.com

۱۷

موسسه حسابرسی

دش و همکاران

عضو انتجمن حسابداران خبره ایران - عضو
جامعه حسابداران رسمی ایران

- بهروز دارش (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- سید حسین عربزاده (حسابدار مستقل، حسابدار
رسمی)
- میلقل ایوان کریمیان (حسابدار مستقل، حسابدار
رسمی)

خدمات: حسابرسی عملیاتی، حسابرسی مالیاتی،
بازرس قانونی، ارائه خدمات مشاوره مالی و
مالیاتی، اصلاح حساب، ارزیابی سهام، طراحی
سیستم های مالی

تلفن: ۶۹۴۵۴۶۷-۶۹۴۵۴۶۵
فاکس: ۶۴۲۹۹۷۱

نشانی: تهران - خیابان جمالزاده شمالی بالاتر از
بلوار کشاورز روبروی بانک ملی شماره ۲۵۳
صندوق پستی: ۱۴۱۸۵/۴۸۷

Email: Dash_Co@neda.net

۱۸

موسسه حسابرسی

رایمند و همکاران

عضو انتجمن حسابداران خبره ایران - عضو
جامعه حسابداران رسمی ایران

- عباسعلی دهدشتی نژاد (حسابدار مستقل،
حسابدار رسمی)
- فریبرز امین (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- همایون مشیرزاده (حسابدار مستقل، حسابدار
رسمی)

خدمات: حسابرسی عملیاتی، حسابرسی مالیاتی،
بازرس قانونی، ارائه خدمات مشاوره مالی و
مالیاتی، اصلاح حساب
تلفن: ۳۰۴۴ - ۸۸۰۳۰۴۴ فاکس: ۸۹۰۳۴۹۶

نشانی: تهران - خیابان زرنشت غربی، پلاک ۳۲،
طبقه پنجم

Email: rymand@rymand.com

۱۹

موسسه حسابرسی و خدمات مدیریت

سخن حق

عضو انتجمن حسابداران خبره ایران - عضو
جامعه حسابداران رسمی ایران

- غلامرضا سلامی (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- هوشنگ خستونی (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- اسداله نیلی اصفهانی (حسابدار مستقل، حسابدار
رسمی)

خدمات: حسابرسی مالیاتی، حسابرسی عملیاتی،
بازرس قانونی، ارائه خدمات مشاوره در زمینه
امور بانک، بیمه، فن آوری اطلاعاتی
تلفن: ۸۷۹۴۶۴۶

تلفا کس: ۸۷۹۴۹۲۸

صندوق پستی: ۴۱۷۵ - ۱۴۱۵۵

نشانی: میدان آرژانتین، اول بزرگراه آفریقا، روبروی
پارکینگ بیهقی، پلاک ۹، بلوک ب، واحد شماره ۳

پست الکترونیک: info@sokhanehagh.com

www.sokhanehagh.com

۲۰

موسسه حسابرسی شراکت

عضو انتجمن حسابداران خبره ایران - عضو
جامعه حسابداران رسمی ایران

- سیروس گوهری (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- مجید کشورپژوه و لنگرودی (حسابدار مستقل، حسابدار
رسمی)
- حسن فرنیفا (حسابدار رسمی)

خدمات: حسابرسی عملیاتی، حسابرسی مالیاتی،
بازرس قانونی، ارائه خدمات مشاوره ای و
طراحی سیستم های مالی

تلفن: ۸۷۱۷۶۵۰ - ۸۷۱۷۶۵۱

فاکس: ۸۷۵۹۰۹۴

نشانی: تهران - خیابان دکتر بهبشتی، خیابان
قائم مقام فراهانی، ساختمان ۲۱۶، طبقه چهارم
صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۶۶۶۶

۲۱

موسسه حسابرسی

فراز مشاور

عضو انتجمن حسابداران خبره ایران - عضو
جامعه حسابداران رسمی ایران

- پرویز صادقی (حسابدار مستقل، حسابدار
رسمی)
- شریمان ایلخانی (حسابدار مستقل، حسابدار
رسمی)
- غلامرضا دریاری (حسابدار مستقل، حسابدار
رسمی)

خدمات: حسابرسی عملیاتی، حسابرسی مالیاتی، ارائه
خدمات مشاوره ای و طراحی سیستم های مالی، بازرسی قانونی،
خدمات حسابداری، ارزیابی سهام

تلفن: ۸۸۹۴۴۶۸-۸۸۹۲۰۳۶

فاکس: ۸۹۰۰۵۲۸

نشانی: تهران - ولیمصر نشی استادمطهری کوچه
افتخار پلاک ۱۲ طبقه دوم کد پستی: ۱۵۹۵۸

راهنمای موسسات حسابرسی

۸۹۰۲۹۲۶ - ۸۹۰۵۹۲۰

راهنمای موسسات حسابرسی

۸۹۰۲۹۲۶ - ۸۹۰۵۹۲۰

۲۲

موسسه حسابرسی و خدمات مدیریت

ممیز

عضو انجمن حسابداران خبره ایران - عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

- محمدنجی‌داهی (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- حسین سیادت‌خو (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- شهره شهلائی (حسابدار رسمی، حسابدار مستقل)

خدمات: حسابرسی عملیاتی، حسابرسی مالیاتی، بازرس قانونی، ارائه خدمات مشاوره‌ای و طراحی سیستم‌های مالی
 تلفن: ۸۸۰۱۹۰۴
 فاکس: ۸۸۰۲۷۵۵
 نشانی: میدان ولی عصر، اول بلوار کشاورز، شماره ۳۵، طبقه دوم آپارتمان شماره ۱ کدپستی: ۱۴۱۵۸۱۳۵۷۶

۲۳

موسسه حسابرسی و خدمات مدیریت

مُجَرَّبَان پویا

عضو انجمن حسابداران خبره ایران - عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

- اکبر وفار کاشانی (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- علی اصغر خلفی (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- طاهر مراه‌پور (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)

خدمات: حسابرسی مالیاتی، حسابرسی عملیاتی، بازرس قانونی، ارائه خدمات مشاوره‌ای مالی، مدیریت و طراحی سیستم‌های مالی، خدمات حسابداری و خدمات بیمه
 تلفن: ۸۰۲۳۷۲۹ - ۶۳۹۶۷۲ - ۶۳۹۶۵۸
 نشانی: خیابان فتحی شقایق پلاک ۱۲۴ طبقه ۲
 دفتر اصطفهان: خیابان نصر غربی، نبش کوچه نمازخانه استنپن، ساختمان نوکو، طبقه اول
 تلفن: ۶۲۶۷۱۵۰۵۱
 دفتر همدان: ابتدای خیابان جهاد ساختمان جم طبقه ۲ شماره ۸
 تلفن: ۸۲۷۴۸۷۲ - ۸۱۱

۲۴

همیار حساب

موسسه حسابرسی و خدمات مالی

عضو انجمن حسابداران خبره ایران - عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

- نریمان شعریافی (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- مسعود مبارک (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- محمدتقی سلیمان‌نیا (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)

خدمات: حسابرسی عملیاتی، حسابرسی مالیاتی، بازرس قانونی، ارائه خدمات مشاوره‌ای و طراحی سیستم‌های مالی
 تلفن: ۸۰۶۳۲۷۴ - ۸۰۶۳۲۷۵
 نشانی: یوسف‌آباد خیابان سیدجمال‌الدین اسدآبادی، شماره ۳۵۵
 صندوق پستی: ۱۴۱۵۵/۱۶۴۳
 Email : Hamyar@iranianica.com

۲۵

موسسه حسابرسی و خدمات مدیریت

نواندیشان

عضو انجمن حسابداران خبره ایران - عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

- سورن ایتوس (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)
- غلامعلی رشیدی (حسابدار رسمی)
- گارو هواندیشان‌فر (حسابدار مستقل، حسابدار رسمی)

خدمات: حسابرسی مالیاتی، حسابرسی عملیاتی، بازرس قانونی، ارائه خدمات مشاوره‌ای و طراحی سیستم‌های مالی و حسابداری صنعتی
 تلفن: ۸۳۰۲۳۱۶ - ۸۸۴۱۲۲۷
 نشانی: خیابان میرزای شیرازی، نش خیابان کامکار ساختمان ۸۳ آپارتمان ۱۶، کدپستی: ۱۵۸۵۷
 Email : nouandishan@yahoo.com

دوره‌ی آموزشی CIMA، آموزش حسابداری در کلاس جهانی

موفقیت دانشجویان مرکز آموزش حسابداران خبره‌ی مدیریت در آزمون حسابداری رسمی ۱۳۸۲
۶۲ تن از دانشجویان مرکز آموزش حسابداران خبره توانستند در آزمون حسابداری رسمی ۱۳۸۲ پذیرفته شوند و به عضویت
جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران در آیند.

مرکز آموزش حسابداران خبره وابسته به دانشگاه صنعت نفت و انجمن حسابداران خبره‌ی ایران با استفاده از استادان با تجربه برای
دومین سال متوالی اقدام به برگزاری دوره‌های آموزش حسابداری رسمی نمود. در این دوره‌ها در حدود ۳۸۰ نفر آموزش دیدند که از این
میان در حدود ۲۵۰ نفر در آزمون حسابداری رسمی ۱۳۸۲ که در ۱۴ آذر ۱۳۸۲ برگزار شد شرکت کردند. نام ۶۲ نفر از این ۲۵۰ نفر در
فهرست پذیرفته‌شدگان جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران اعلام شد. این ۶۲ نفر در حدود ۴۵٪ کل پذیرفته‌شدگان را تشکیل می‌دهند.
گفتنی است که از بین ۱۰ نفر اول، نفرات اول، دوم، سوم، چهارم، ششم و هفتم نیز از میان دانشجویان مرکز می‌باشند. اسامی نفرات
برتر عبارتند از: نفاول، اصغر داوطلب؛ نفر دوم، هوشنگ عزیزاده؛ نفر سوم، محمد ستاری؛ نفر چهارم، مسعود مشکین‌فام؛ نفر ششم،
حمید نجارنژاداصل؛ و نفر هفتم، مهرداد قنبری.

مرکز آموزش حسابداران خبره از استادان و نفرات برتر آزمون حسابداری رسمی تجلیل به عمل آورد
مرکز آموزش حسابداران خبره در پی موفقیت ۶۲ نفر از دانشجویانش در آزمون حسابداری رسمی ۱۳۸۲ از استادان و دانشجویان برتر
تجلیل به عمل آورد.

مرکز آموزش حسابداران خبره به منظور تجلیل از استادان و دانشجویان ممتاز آزمون حسابداری رسمی ۱۳۸۲ مراسمی را در روز ۷
اسفند ۱۳۸۲ برگزار کرد. در این مراسم که اعضای شورای مدیریت مرکز حضور داشتند از استادان دوره‌های آموزش حسابداری رسمی
شامل، غلامحسین دوانی، منصور شمس‌احمدی، دکتر حسین زارعی، مهدی مرادزاده‌فرد، علی مصدر و امیر پوریانسیب و دانشجویان
ممتاز شامل اصغر داوطلب، هوشنگ عزیزاده، محمد ستاری، مسعود مشکین‌فام، حمید نجارنژاداصل و مهرداد قنبری تقدیر به عمل آمد و
جوایزی به رسم یادبود به آنها اهداء شد.

مرکز آموزش حسابداران خبره به عنوان مرکز CBA به ثبت رسید
مرکز آموزش حسابداران خبره رسماً به عنوان یک مرکز CBA (ارزیابی مبتنی بر رایانه) از سوی سایما به ثبت رسید.
از آنجا که از ژانویه‌ی ۲۰۰۴ به بعد تمام امتحانات سطح پایه‌ی دوره‌های آموزشی سایما به صورت رایانه‌ای برگزار می‌شود بنابراین
مرکز آموزش حسابداران خبره به منظور برگزاری امتحانات رسمی سطح پایه در ایران اقدام به اخذ جواز CBA از سایما نمود. سایما نیز
جواز تاسیس مرکز CBA را صادر کرد. براین اساس مرکز رسماً به عنوان یک مرکز CBA می‌تواند از این پس تمام امتحانات سطح پایه را
به صورت رایانه‌ای برگزار نماید.

مرکز آموزش حسابداران خبره، دانشجوی نمونه‌ی امتحانات نوامبر ۲۰۰۳ را معرفی کرد
مرکز آموزش حسابداران خبره طی برگزاری گردهم‌آیی نیم سالانه‌ی مسئولان و دانشجویان از دانشجوی نمونه‌ی امتحانات نوامبر
۲۰۰۳ تجلیل به عمل آورد.

محمد علمپیرزایی توانست در امتحانات نوامبر ۲۰۰۳ در چهار امتحان درس سطح میانی سایما موفقیت کسب کند و عنوان دانشجوی
نمونه‌ی مرکز آموزش حسابداران خبره را اهراز کند. علی علمپیرزایی هم‌چنین در نیم سال آموزشی مختوم به امتحانات نوامبر ۲۰۰۳
توانست گواهی‌نامه‌ی IEITS خود را دریافت کند. مرکز آموزش حسابداران خبره در گردهمایی مسئولان و دانشجویان مرکز که در ۶
اسفند ۱۳۸۲ برگزار شد از علی علمپیرزایی تجلیل به عمل آورد و جایزه‌ای را به رسم یادبود به وی اهداء کرد.

آدرس: خیابان ستارخان-انتهای خسرو جنوبی - ضلع شرقی باشگاه شماره ۲ صنعت نفت

دانشکده حسابداری و علوم مالی نفت - طبقه چهارم

تلفن ۷-۴۲۲۲۴۸۶ - فاکس ۴۲۱۴۲۲۲

E-mail: Cima@iranianica.com

CIMA is your passport to a successful career in any field you choose.

دوره‌های حسابداری و مدیریت مالی مرکز آموزشهای کاربردی اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران با همکاری انجمن حسابداران خبره ایران

دوره‌های حسابداری و مالی کوتاه مدت و بلندمدت:

کد دوره	نام دوره	مدت دوره	شهریه /ریال	پیش‌نیاز
۳۰۱	حسابداری مالی (۱)	۶۰ ساعت	۲۵۰,۰۰۰	حداقل دیپلم
۳۰۲	حسابداری مالی (۲)	۶۰ ساعت	۵۵۰,۰۰۰	۳۰۱
۳۰۳	حسابداری مالی (۳)	۵۰ ساعت	۶۰۰,۰۰۰	۳۰۲
۳۰۴	حسابداری مالی (۴)	۵۰ ساعت	۶۰۰,۰۰۰	۳۰۳
۳۰۵	حسابداری صنعتی (۱)	۶۰ ساعت	۶۰۰,۰۰۰	۳۰۲
۳۰۶	حسابداری صنعتی (۲)	۵۰ ساعت	۶۰۰,۰۰۰	۳۰۵
۳۰۷	حسابداری مدیریت	۴۰ ساعت	۱,۰۰۰,۰۰۰	۳۰۶
۳۰۸	مدیریت مالی	۳۰ ساعت	۶۰۰,۰۰۰	۳۰۷
۳۰۹	صورت‌های مالی تلفیقی	۲۰ ساعت	۱,۵۰۰,۰۰۰	لیسانس حسابداری یا مرتبط
۳۱۰	حسابرسی	۳۰ ساعت	۳۷۰,۰۰۰	۳۰۲
۳۱۱	حسابرسی داخلی	۳۰ ساعت	۳۷۰,۰۰۰	۳۰۲
۳۱۲	قانون مالیات‌های مستقیم	۲۵ ساعت	۶۰۰,۰۰۰	۳۰۲
۳۱۳	مدیریت مالی برای مدیران غیرمالی	۲۰ ساعت	۱,۰۰۰,۰۰۰	۳ سال سابقه مدیریت
۳۱۴	مهندسی مالی (۱)	۲۴ ساعت	۱,۵۰۰,۰۰۰	لیسانس حسابداری یا مرتبط
۳۱۵	مهندسی مالی (۲)	۲۴ ساعت	۱,۵۰۰,۰۰۰	۳۱۴
۳۱۶	تجزیه و تحلیل و طراحی سیستم‌های حسابداری	۲۰ ساعت	۷۵۰,۰۰۰	لیسانس حسابداری یا مرتبط
۳۱۷	اصول برنامه‌ریزی و بودجه	۳۰ ساعت	۶۰۰,۰۰۰	لیسانس حسابداری یا مرتبط
۳۱۸	تهیه صورت گردش وجوه نقد	۱۲ ساعت	۵۰۰,۰۰۰	لیسانس حسابداری یا مرتبط
۳۱۹	کلینیک مدیریت	۳۰ ساعت	۵۰۰,۰۰۰	لیسانس حسابداری یا مرتبط
۳۲۰	کاربرد نرم‌افزارهای مالی	۶۰ ساعت	۸۰۰,۰۰۰	۳۰۲
۳۲۱	کارگاه آموزش حسابداری با کامپیوتر	۳۰ ساعت	۱,۰۰۰,۰۰۰	۳۰۲
۵۰۱	دوره عالی حسابداری و مدیریت مالی	۲۶۰ ساعت	۲,۲۰۰,۰۰۰	لیسانس حسابداری یا مرتبط
۵۰۲	دوره تکمیلی حسابداری و امور مالی (۱)	۲۶۰ ساعت	۲,۵۰۰,۰۰۰	۳۰۲
۵۰۳	دوره تکمیلی حسابداری و امور مالی (۲)	۲۶۰ ساعت	۲,۸۰۰,۰۰۰	فوق دیپلم و سابقه کار حسابداری یا ۵۰۲

در صورت نیاز به اطلاعات بیشتر می‌توانید با مرکز آموزشهای کاربردی اتاق بازرگانی به آدرس زیر مراجعه یا با تلفن‌های مرکز تماس حاصل فرمایید.

خیابان انقلاب، بعد از میدان فردوسی خیابان شهید موسوی (فرصت جنوبی) بن بست نیکپور پلاک ۶۶

تلفن ۸۸۲۹۶۵۴ نماهر ۸۸۲۸۷۸۷

اخبار حرفه

طریق می‌تواند بدهی‌هایش را به عرضه‌کنندگان به‌ویژه دامداران ایتالیایی که در حدود ۱۲۰ میلیون یورو از شرکت طلبکارند بپردازد.

پارامالات، که ۳۶ هزار نفر را در سراسر جهان تحت استخدام دارد، هم چنین قادر خواهد بود بدهی‌های مالی‌اش را به تعویق بیندازد تا زمانی که یک طرح بازتوانی شش‌ماهه را به اجرا گذارد.

در حال حاضر دو تیم از بازرسان ایتالیایی که دفاتر پارامالات را بررسی می‌کنند به وسیله‌ی نمایندگان SEC به هم پیوسته‌اند. نمایندگان SEC نیز اخیراً به پاراما آمده‌اند تا بررسی‌ها و پرسش‌هایی را درباره‌ی این رسوایی مالی به‌عمل آورند.

SEC شکایت نامه‌ای را پیش از آن که یک دادگاه در نیویورک پارامالات را متهم به بیش ارزش‌گذاری دارایی‌ها و کم ارزش‌گذاری بدهی‌ها در گزارش‌های مالی ارائه شده به سرمایه‌گذاران آمریکایی بکند مطرح کرده بود.

به نقل از Accounting World (۳۱ دسامبر ۲۰۰۳)

بنابر گزارش "اودی‌تور تراک" برای اولین بار طی دهه‌ی اخیر، هر چهار ابر موسسه‌ی حسابداری، بیش از آنچه موکل حسابرسی از بین شرکت‌های سهامی عام به دست بیاورند از دست دادند. این در حالی است که کار حسابرسی ۲۱ درصد از موکلین حسابرسی از دست رفته را شماری از موسسات حسابداری سطح B به دست آوردند.

پرایس واتر‌هاوس کوپرز (PWC) بیش از ۳ ابر موسسه‌ی دیگر متحمل زیان شد. این موسسه به‌طور خالص ۹۱ شرکت سهامی عام را از دست داد. براین اساس، درآمدهای PWC به میزان ۴۶/۴ میلیون دلار کاهش یافت و دارایی‌های تحت حسابرسی‌اش به سطح ۵۴۳ میلیون دلار تنزل یافت.

KPMG در مقایسه با دیگر ابر موسسات حسابداری به‌طور خالص، کمترین شرکت سهامی را از دست داد. این ابر موسسه به‌طور خالص ۵۱ شرکت سهامی را از دست داد. و در نتیجه درآمدهای حسابرسی‌اش به میزان ۵۹/۷ میلیون دلار کاهش یافت، هم چنین ۱۷/۳ میلیون دلار از دارایی‌های تحت حسابرسی PWC از دست رفت.

ارنست اند ینگ نیز سال ۲۰۰۳ را با از دست دادن خالص ۷۶ شرکت سهامی به پایان رساند. که در نتیجه درآمدهای حسابرسی‌اش ۲۴/۵ میلیون کاهش یافت، اما دارایی‌های تحت حسابرسی‌اش به میزان ۱۵۰/۹ میلیون دلار افزایش یافت.

درآمد حسابرسی دیلویت و توش با از دست رفتن خالص ۶۰ شرکت سهامی عام به میزان ۴۵/۶ میلیون دلار سقوط کرد. باوجود این دارایی‌های تحت حسابرسی‌اش به میزان ۳۹۴/۹ میلیارد دلار افزایش یافت.

پلیس ایتالیا ۵ مقام ارشد غول لبنیات دنیا را که مرتکب تقلب چند میلیارد یورویی شده بودند دستگیر کرد.

فاستو تونا و لوچیانو دل سولداتو، مدیران مالی پیشین پارامالات در میان این بازداشت‌شدگان هستند. **کالیستوتانزی**، رئیس سابق پارامالات، نیز تحت توقیف به‌سر می‌برد، اما هنوز هم به امور شرکت می‌پردازد.

(SEC) ناظر و پاسدار بازار سرمایه‌ی آمریکا، **کمیسون بورس اوراق بهادار**، رسوایی پارامالات را به عنوان "یکی از بزرگ‌ترین و بی‌شرمانه‌ترین تقلب‌های مالی تاریخ" توصیف کرد.

دادیار پاراما آخرین احکام دستگیری مقامات پارامالات را که مظنون به شراکت در ورشکستگی تقلب‌آمیز و حسابداری متقلبانه هستند صادر کرد. پس از آن که وب‌پرده از تقلب‌های وجوه فراساحل برداشت و در پی آن حساب‌های بانکی یافت شد که زبان‌های هنگفتی را پنهان کرده بود، آنگاه پارامالات ورشکسته اعلام شد.

تانزی مسئولیت پر کردن چاله‌ی ۸ میلیارد یورویی در حساب‌های شرکت را رد کرد. و گفت این مقدار پول را مدیران ارشد پارامالات به خواست خود پنهان کرده‌اند.

تانزی ابتدا اقرار کرد که ۵۰۰ میلیون یورو از وجوه پارامالات را برای تأمین مالی دیگر شرکت‌های تحت کنترل خانواده‌اش پرداخته است. موسسه‌ی حسابداری **گران‌تورتو**، حسابرس پارامالات، هرگونه رفتار زشت و غیرقانونی را انکار کرد و تأکید کرد که حسابرسانش به‌درستی عمل کردند و آنها نیز قربانی تقلب شده‌اند.

یکی از سخنگویان **گران‌تورتو** گفت: "ما تمام کنترل‌های لازم از جمله معاملات طرف‌های وابسته را انجام دادیم".

از طرف دیگر **فابیو بلونی**، وکیل **تانزی**، تأکید کرده است که هیچ پول مفقود شده‌ای را موکلش برای امور شخصی به‌کار نبرده است. او هم چنین افزود این وجوه تماماً برای سرپا نگهداشتن کسب و کار پارامالات انتقال یافته است.

او هم چنین گفت: "انتقال پول‌ها صرفاً تلاشی برای پیش رفت امور، عقد قراردادهای جدید، و سودآوری بوده است و ابداً به این منظور انجام شد که پول در جیب **تانزی** برود، **گنج‌های کوچک** (یا **مزایای جنبی**) هرگز در کار نبوده است".

پارامالات با مدیریت **انریکو بوندی**، مدیر نجات مامور و منصوب از سوی دولت ایتالیا، به فعالیت‌هایش ادامه می‌دهد. پارامالات از این

گزارشگری مالی بانک‌ها

سپرده‌های ارزی و تسهیلات پرداختی به سایر بانک‌ها.

تسهیلات پرداختی.

دارایی‌های ثابت

بدهی‌ها

سپرده‌های سایر بانک‌ها

سایر سپرده‌های بازار پول نزد بانک

بدهی به سپرده‌گذاران

تسهیلات و وام‌های دریافتی

سایر بدهی‌ها

بهترین روش برای طبقه‌بندی دارایی‌ها و بدهی‌های یک بانک دسته‌بندی کردن آنها برحسب ماهیت و مرتب کردن ارقام آن برحسب نقدینگی است. این چنین طبقه‌بندی می‌تواند تا حد امکان با سررسید ارقام نیز منطبق باشد.

در ترازنامه‌ی بانک ارقام جاری و غیرجاری جداگانه ارائه نمی‌شوند چون اغلب دارایی‌ها و بدهی‌های یک بانک می‌تواند در آینده‌ای نزدیک تحقق یافته یا تسویه شوند.

در تمایز بین مانده‌های حساب‌ها در سایر بانک‌ها و مانده‌های حساب‌ها در سایر بخش‌های بازار پول و حساب‌های سپرده‌گذاران اطلاعاتی مربوط است که برای آگاهی از روابط و میزان وابستگی بانک به سایر بانک‌ها و بازار پول مفید واقع می‌شود لذا بانک باید موارد زیر را نیز جداگانه افشا نماید.

مانده‌های حساب‌های نزد بانک مرکزی
مانده‌های حساب‌های نزد سایر بانک‌ها و سپرده‌های ارزی شعب خارجی بانک در شعب بانک‌های خارجی
مانده‌های حساب‌ها و سپرده‌های ارزی در بازار پول

سپرده‌های سایر بانک‌ها نزد بانک

سایر سپرده‌ها

مبلغی که هر دارایی یا بدهی به آن میزان در ترازنامه انعکاس می‌یابد نباید از طریق

تهاتر با بدهی یا طلب دیگری کاهش یابد مگر حق قانونی تهاتر وجود داشته باشد و تهاتر معرف تحقق یا تسویه‌ی مورد انتظار دارایی یا بدهی باشد.

بانک باید ارزش متعارف هر یک از طبقات دارایی‌ها و بدهی‌های مالی را ارائه نماید.

استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۳۹ دارایی‌های مالی را در چهارطبقه گروه‌بندی می‌نماید:

وام‌ها و سایر مطالباتی که از فعالیت‌های بانک حاصل می‌شود.

سرمایه‌گذاری‌هایی که تا سررسید نگهداری می‌شود.

دارایی‌های مالی که برای دادوستد نگهداری می‌شود،

و دارایی‌های مالی آماده برای فروش.

بانک ارزش متعارف دارایی‌های مالی را برای هر یک از این طبقات به عنوان حداقل اطلاعات آشکارسازی می‌نماید.

بانک باید ارقام احتمالی و تعهدات مشروط زیر را افشا کند:

ماهیت و مبلغ مشروط^۵ مربوط به اعطای اعتبارات برگشت‌ناپذیر به این دلیل که بانک نمی‌تواند به اختیار خود از اعطای چنین اعتباراتی خودداری کند مگر با پذیرش مخاطرات و تحمل جرائم ذی‌ربط.

بدهی‌های احتمالی ناشی از ضمانت نامه‌های صادره.

بانک‌ها باید صورت سود و زیانی را ارائه نمایند که در آن درآمدها و هزینه‌ها برحسب ماهیتشان طبقه‌بندی و مبلغ هر یک از انواع اصلی درآمد و هزینه منعکس شود. موارد افشا در صورت سود و زیان و یادداشت‌های پیوست صورت‌های مالی

اقلام درآمد و هزینه‌های زیر را شامل می‌شود ولی می‌تواند به این ارقام نیز محدود نباشد.

درآمد بهره و درآمدهای مشابه

هزینه‌ی بهره و مخارج مشابه

درآمد سود سهام

درآمد کار مزد^۶ و حق‌العمر^۷ دریافتی

هزینه‌ی کارمزد و حق‌العمر پرداختی

سود ناشی از معاملات ارزی پس از کسر

زیان مربوط

سایر درآمدهای عملیاتی

زیان ناشی از مطالبات

هزینه‌های عمومی و اداری

سایر هزینه‌های عملیاتی

انواع اصلی درآمدهای بانک مانند سود

دریافتی، کارمزد خدمات، سود معاملات

اوراق بهادار را در برمی‌گیرد که هر یک از

انواع درآمد جداگانه افشا می‌شود تا

استفاده‌کنندگان بتوانند عملکرد بانک را

ارزیابی نمایند.

افشای این موارد علاوه برافشای معمول

مواردی است که به‌موجب استاندارد

بین‌المللی حسابداری شماره ۱۴ گزارشگری

مالی برحسب قسمت‌ها^۸ مقرر شده است.

انواع اصلی هزینه‌های بانک ناشی از

عملیات مانند سود پرداختی حق‌العمر و

زیان مطالبات لاوصول و مشکوک

الوصول، زیان کاهش ارزش

سرمایه‌گذاری‌ها و هزینه‌های عمومی و

اداری بانک است که به‌طور جداگانه باید

افشا شوند تا برای ارزیابی استفاده‌کنندگان

مورد استفاده قرار گیرد. ارقام هزینه و درآمد

معاملات جز در موارد وجود حق قانونی

تهاتر یا معاملات پوششی^۹ سود و

زیان‌های غیرعملیاتی ناشی از موارد زیر معمولاً

جداگانه و به‌صورت خالص گزارش می‌شود:

فروش یا واگذاری اوراق قابل دادوستد و

تغییر در ارزش ثبت شده آنها

فروش و واگذاری اوراق سرمایه‌گذاری

● معاملات ارزی

درآمد و هزینه‌ی بهره (سود) جداگانه منعکس می‌شود تا اطلاعات مفیدتری در مورد ترکیب و تغییرات خالص سود ارائه شود.

خالص سود حاصل از نرخ‌های سود در تسهیلات اعطایی و وجوه دریافتی است که در عرف بانکداری جهان تحت یک قلم جداگانه در صورت سود و زیان بانک‌ها گزارش می‌شود. آن چه تاکنون بیان شد تشریح آنچه باید باشد است. اما آن چه هست چیست؟

تجارب نگارنده در زمینه‌ی حسابرسی صورت‌های مالی بانک‌های مختلف سامانه‌ی بانکی در ۲۰-۱۵ سال گذشته بیانگر آن است که صورت‌های مالی بانک‌ها از نظر آشکارسازی اطلاعات حسابداری ضروری در جایگاه بالایی قرار ندارد. به منظور دستیابی به این امر که در صورت‌های مالی بانک‌های ایران اطلاعات و مطالب لازم ارائه می‌شود یا خیر و در صورت منفی آن چنین موضوعی متأثر از فقدان یا ناکافی بودن قوانین و مقررات بانکداری است؟ یا نداشتن اصول و موازین حسابداری ویژه در عرف صنعت؟

تحقیقی توسط نگارنده انجام پذیرفته است. برای این کار صورت‌های مالی حسابرسی شده یک دوره‌ی پنج ساله از ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۰ سامانه‌ی بانکی ایران بررسی شد. روش بررسی بدین‌گونه بود که ابتدا سرفصل‌های حساب‌های دائمی مندرج در ترازنامه (مصوب و اعلام شده‌ی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران شامل بالای خط و زیرخط) و صورت‌حساب سود و زیان بانک‌ها در جدولی درج و سپس گزارش‌های مالی هر بانک و یادداشت‌های پیوست مربوط و گزارش‌های حسابرسی آنها مطالعه و اقلام افشا نشده (شامل افشای غیرمناسب و ناکافی) با در نظر گرفتن این که ناشی از فقدان قوانین و

ترازنامه‌های ۵ ساله بانک‌ها از ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۰

ترازنامه‌های ۵ دوره مالی		عنوان حساب
درصد عدم افشاء		
اصول، موازین و عرف	موانع قانونی	
		الف - دارایی‌ها:
		موجودی نقد و بانک
۱۴/۷۳	۱/۴۸	سپرده‌نزدبانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
		اوراق قرضه
	۰/۵۲	وام و اعتبار اعطایی به بانک‌ها
	۴/۸۱	تسهیلات و اعتبارات اعطایی
۲/۶۱		مشارکت‌ها
۵/۳۹	۱/۱۰	سایر دارایی‌ها
۱/۹۱		دارایی‌های ثابت پس از کسر استهلاک انباشته
۲/۵۲		اقلام در راه
۲۷/۱۶	۵۷/۸۲	جمع دارایی‌ها
		ب - بدهی‌ها و حقوق صاحبان سهام:
	۰/۰۹	سپرده‌های قرض‌الحسنه جاری و سایر سپرده‌های بیداری
۰/۲۲		سپرده بانک‌ها
۶/۴۸	۰/۶۰	بدهی به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
		سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت
		سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت
		سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز و سایر سپرده‌ها
۹/۰۷	۰/۴۳	سایر بدهی‌ها
۰/۸۸		اقلام در راه
۱۵/۷۶	۱/۱۱	جمع بدهی‌ها
	۱/۱۱	سرمایه
		اندوخته‌ها
		سود (زیان) انباشته
-۰/۰۵	۱/۱۱	جمع حقوق صاحبان سهام
۱۵/۷۱	۲/۲۲	جمع بدهی‌ها و حقوق صاحبان سهام
		ج - اقلام زیر خط:
	۳۴/۸۲	تعهدات بابت اعتبارات اسنادی
	۱۵/۹۲	تعهدات بابت ضمانت‌نامه‌ها
	۴۶/۱۲	سایر تعهدات
	۲/۱۳	وجوه اداره شده
	۱۰۰/۰۰	جمع اقلام زیر خط

پی‌گیری می‌شد. تردید نباید کرد عدم الزام به رعایت افشای موارد در این خصوص می‌تواند حدود و توانایی تعهدپذیری برای گشایش اعستبارات ارزی و صدور ضمانت‌نامه‌ها و رعایت حد مورد نظر را زیر پا گذارد و مالاً بحران‌هایی را موجب شوند که شتون و توانایی مالی کشور را در ایفای تعهدات ارزی به محافل پولی جهان زیر سوال می‌برد و اثرات ناهنجاری در اقتصاد تجارت خارجی کشور برجای گذارد.

بـررسی صورتهای مالی بانک‌ها گویای این موضوع است که اساساً اطلاعاتی در زمینه‌ی آگاهی از چگونگی ساختار و نرخ کفایت سرمایه بانک‌ها از نظر محاسباتی و با توجه به وزن پذیرفته شده‌ی مخاطرات در اقسام دارایی‌ها، بدهی‌ها و زیرخط و کفایت مجموع سرمایه (نوع اول به اضافه نوع دوم) با در نظر گرفتن موازین بین‌المللی و کنوانسیون بال در هیچ یک از صورتهای مالی بانک‌ها ارائه نشده و با توجه به قوانین آمره در کشور از نظر حسابرسی نیز مورد توجه قرار نگرفته است. می‌دانیم که عدم رعایت چنین موازینی و ارائه نکردن آن در یادداشت‌های پیوست صورتهای مالی موجب می‌شود قابلیت اتکا و پذیرش بانک‌ها به‌عنوان بنگاه مورد اعتماد در مبادلات بین‌المللی برون مرزی به‌شدت تضعیف یافته و امکانات و تسهیلات مبادلات بین بانکی مخدوش گردد.

نتایج حاصل از بررسی به‌عمل آمده حکایت از آن دارد که؛ ۱- صورتهای مالی صنعت بانکداری کشور فاقد خصوصیت آشکارسازی مناسب و کافی می‌باشند که این امر خود ناشی از دو عامل زیر می‌باشد: ۱-۱- عامل "موانع قانونی" که برخاسته از فقدان قوانین جامع و مانع مورد نیاز یا نامناسب و غیرکاربردی بودن قوانین و الزامات موجود در صنعت بانکداری است

عنوان حساب		سودوزیان‌های ۵ دوره مالی
درآمدها:		
سود ناشی از عملیات	۸۵/۶۹	
سایر درآمدها		
جمع درآمدها	۸۵/۶۹	
هـ- هزینه‌ها:		
سود پرداختی	-۴۷/۳۹	
هزینه‌های عمومی و اداری	-۲/۵۲	
سایر هزینه‌ها		
هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول	-۴/۱۲	
جمع هزینه‌ها	-۵۵/۰۷	
سود قبل از کسر مالیات (زیان)		
مالیات	-۰/۲۸	
سود خالص (زیان)		

۰۵٪ از حقوق صاحبان سهام، و ۵۵/۰۷٪ از هزینه‌ها به دلائل ناشی از فقدان اصول و موازین و عرف با کاربرد ویژه در صنعت بانکداری ایران به‌نحو مناسب و کافی آشکارسازی نمی‌شود.

نتایج حاصل از بررسی بیانگر آن است که درخصوص اقسام زیرخط به سبب موانع قانونی اساساً آشکارسازی مناسب، کافی ارائه نمی‌شود که در نتیجه در زمینه‌ی تعهدات کل سامانه‌ی بانکی به اسعار گوناگون و در مقاطع زمانی مشخص اطلاعات به سهولت در دسترس نمی‌باشد. این موضوع آن‌گاه بیش‌تر حائز اهمیت خواهد بود که به یاد آوریم در چند سال گذشته به علت در دست نبودن اطلاعات مناسب و کافی موضوع تعهدات آتی به ارز سیستم بانکی کشور در قبال کشورهای خارجی به عنوان بحثی حاد در جراید

مقررات یا اصول و موازین حسابداری مخصوص صنعت است به‌صورت درصد مانده‌ی آن حساب نسبت به جمع دارایی‌ها یا درآمدها استخراج شد. این اقدام برای هر بانک در هر سال صورت گرفت و در نهایت پنج ساله تمام بانک‌ها تهیه شد که به شرح زیر ارائه می‌شود.

همان‌گونه که ملاحظه می‌شود نتایج تحقیق بیانگر آن است که ۵۷/۸۲٪ از دارایی، ۱/۱۱٪ از بدهی‌ها، ۱/۱۱٪ از حقوق صاحبان سهام، ۱۰۰٪ اقسام زیرخط، و ۸۵/۶۹٪ از درآمدها به علت نداشتن قوانین و مقررات ویژه‌ی صنعت بانکداری در خصوص الزامات موکد برای تهیه و آشکارسازی و ارائه‌ی اطلاعات، فاقد ویژگی‌های مناسب ارائه هستند و آشکارسازی لازم صورت نمی‌گیرد هم‌چنین ۲۷/۱۶٪ از دارایی‌ها، ۱۵/۷۶٪ از بدهی‌ها،

با بررسی در خصوص قوانین و مقررات حاکم بر فعالیت بانکداری در ایران مشخص می‌شود که:

۱-۱- از عمر آخرین قانون جامع بانکداری (قانون پولی و بانکی مصوب سال ۱۳۵۱) حدود ۳۱ سال سپری شده بنابراین با توجه به تغییرات بسیار گسترده در خصوص تجارت الکترونیک، مبادلات پولی بین‌المللی و ضرورت تعامل اطلاعات بانکی برای برقراری مبادلات اعتباری چنین قانون و مقرراتی نمی‌تواند پاسخگوی نیاز امروزی باشد. معهدا می‌بینیم که اگر چه طبق بند ج ماده‌ی ۳۳ همین قانون می‌بایست در خصوص "نحوه و اصول حسابداری و دفترداری بانک ... " توسط مراجع ذی‌صلاح پولی کشور تصمیم‌گیری شود لیکن این امر تاکنون جامه‌ی عمل نپوشیده است.

۱-۲- قانون عملیات بانکی بدون ربا در ۱۳۶۲ تصویب و سپس به اجرا درآمد. هم اینک می‌توان مشاهده نمود که این قانون فاقد ویژگی‌های متناسب با شرایط کنونی به‌ویژه در خصوص آشکارسازی اطلاعات مناسب و کافی و توانایی در انجام محاسبات سهم سود مشاع سپرده‌گذاران به‌نحو درست و منصفانه است.

۱-۳- ضرورت تدوین و وضع قوانین و الزامات ویژه برای این صنعت هم اینک که بانکداری خصوصی در ابتدای فعالیت است به‌شدت احساس می‌شود.

۱-۴- عامل "فقدان اصول و موازین و عرف متعارف در صنعت" که برخاسته از نپرداختن جدی مراجع تدوین اصول به این صنعت به‌ویژه در خصوص الزامات حرفه‌ای گزارشگری مالی افشای اطلاعات مناسب و کافی است. اگر چه کوشش‌های به‌عمل آمده در راستای تدوین اصول حسابداری با صدور ۲۴ بیانیه به بار نشسته است لیکن بدون داشتن اصول مناسب صنعت مانند موارد زیر که به‌طور ویژه در ارتباط

با صنعت بانکداری صادر شده است امکان دریافت نتایج مناسب متصور نمی‌باشد.

IAS شماره ۳۰ در خصوص افشا در صورت‌های مالی بانک‌ها و موسسات اعتباری

IAS شماره ۳۷ در خصوص ذخایر، بدهی‌ها و دارایی‌های احتمالی

IAS شماره ۳۹ ابزارهای مالی با شناخت و اندازه‌گیری

یا مقررات انجمن بانکداری بریتانیا (B.B.A) که اقدام به صدور بیانیه‌هایی با عنوان میثاق‌های حسابداری بانک‌ها می‌نماید.

بنابراین به‌شدت ضرورت دارد که مراجع ذی‌صلاح پولی کشور در زمینه‌های بررسی، بازمهندسی و تدوین قانون جامع بانکداری؛ تدوین اصول و ضوابط حسابداری مرتبط با صنعت بانکداری؛ و تدوین میثاق‌ها و روش‌های حسابداری متناسب صنعت بانکداری خواستار و اقدام‌کننده باشند.

با توجه به شناخت ناکارآمدی آشکارسازی در صورت‌های مالی و عوامل موثر در این پدیده به نظر می‌رسد ضرورت دارد که در خصوص موارد زیر بررسی‌هایی انجام شود:

۱- با توجه به ضرورت تدوین قوانین، مقررات و الزامات نوین برای صنعت بانکداری ایران و هم چنین حاکمیت داشتن عملیات بانکداری بدون ربا در ایران چنین ضوابطی می‌تواند با نگرش به ضوابط و مقررات حاکم در بانکداری جهان غرب تحقق یابد.

۲- با توجه به ضرورت تدوین قوانین و مقررات و الزامات نوین برای صنعت بانکداری در ایران و هم چنین حاکمیت داشتن عملیات بانکداری بدون ربا در ایران چنین ضوابطی می‌تواند با نگرش به ضوابط و مقررات حاکم در بانکداری کشورهای

اسلامی تحقق یابد.

۳- با توجه به نیاز مبرم در خصوص تدوین اصول و موازین حسابداری ویژه با کاربرد در صنعت بانکداری ایران چنین اقداماتی می‌تواند توسط مراجع پولی کشور و بدون مشارکت و همکاری مراجع مالی انجام پذیرد.

۴- با توجه به نیاز مبرم در خصوص تدوین اصول و موازین حسابداری ویژه با کاربرد در صنعت بانکداری ایران چنین اقداماتی می‌تواند توسط مراجع پولی کشور و با مشارکت و همکاری مراجع مالی انجام پذیرد.

* این مقاله در همایش حسابداری و توسعه‌ی بانکداری که در ۱۵ و ۱۶ دی ۱۳۸۲ برگزار گردید ارائه شد.

1- Liquidity

2- Solvency

3- Investment Securities

4- Dealing Securities

5- Commitments تعهداتی که ایفای آن موکول به تحقق شرایط معین در قرارداد است. این اقلام در زیمان انعقاد قرارداد در حساب‌ها انعکاس نمی‌یابد چون بدهی یا طلب موضوع آن تحقق نیافته و احتمالی است مانند تعهدات در مورد اعتبارات اسنادی و صدور ضمانت‌نامه.

6- Fee

7- Commission

8- IAS 14.Segment Reporting

9- Hedging مانند معاملات سلف در بانک‌ها

تسلیت

آقای علیرضا عطوفی

مصیبت وارده را تسلیت عرض نموده. بقای عمر شما و بازماندگان را آرزو مندیم.

انجمن حسابداران خبره ایران